

หลักสูตรด้านดิจิทัลสำหรับวิทยากรกระบวนการ (Facilitator)

กรมส่งเสริมการเรียนรู้

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เข้ารับการอบรมให้มีทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ

1.2 เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้

1.3 เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน มีดังนี้ การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity) การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use) ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety) ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security) ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence) การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) และสิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights)

1.4 เพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้มีทักษะทางสังคมที่จำเป็นในยุคดิจิทัล มีดังนี้ ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน มีดังนี้ การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity) การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use) ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety) ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security) ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence) การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) และสิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights)

1.5 เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีแนวทางการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และทักษะที่อบรม

2. ผลการอบรมที่คาดหวัง

2.1 ผู้เข้าอบรมสามารถพัฒนาทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการได้

2.2 ผู้เข้าอบรมสามารถใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้ได้

2.3 ผู้เข้ารับการอบรมมีองค์ความรู้ความเข้าใจในเรื่องความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน มีดังนี้ การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity) การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use) ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety) ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security) ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence) การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) และสิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights)

2.4 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน มีดังนี้ การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity) การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use) ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety) ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security) ความฉลาด

ทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence) การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) และสิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights)

3. รูปแบบการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะอบรมในรูปแบบออนไลน์

4. ภาษาที่ใช้ในการอบรม

ภาษาไทย

5. ระยะเวลาการฝึกอบรม

12 ชั่วโมง

6. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

บุคลากรสังกัด กรมส่งเสริมการเรียนรู้

7. จำนวนผู้เข้ารับการอบรม

154 คน

8. หัวข้อเนื้อหาหลักสูตร

เนื้อหาของหลักสูตร จำนวนทั้งหมด 12 ชั่วโมง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การเตรียมตัวเป็นวิทยากร และการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน ดังนี้

1. การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity)
2. การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use)
3. ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety)
4. ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security)
5. ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence)
6. การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication)
7. การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)
8. สิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights)

9. สื่อการเรียนรู้

เนื้อหา และสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล ในรูปแบบวิดีโอ หรือวิดีโอโมชันกราฟิกพร้อมเสียงบรรยาย หรือสไลด์ประกอบคำบรรยายเป็นไฟล์วิดีโอ

10. การวัดและประเมินผล

แบบทดสอบก่อนเรียน แบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละหัวข้อ

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรม

แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้งานต่อดิจิทัลแพลตฟอร์ม

แบบประเมินการเป็นวิทยากรกระบวนการ (Facilitator)

11. เกณฑ์การผ่านการประเมินผล

คะแนนจากแบบทดสอบหลังเรียน ภาพรวม ร้อยละ 75

เมื่อเรียนจบทุกหัวข้อจะได้รับใบประกาศนียบัตร ผ่านการอบรมหลักสูตรนี้

โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรด้านดิจิทัลสำหรับวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) กรมส่งเสริมการเรียนรู้

องค์ประกอบ หลักสูตร	รายละเอียดหลักสูตร	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
ตอนที่ 1 การเป็นวิทยากร และการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้		5
จุดมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจการเป็นวิทยากร และการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้ 2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถมีทักษะการเป็นวิทยากร และการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้ 	
เนื้อหาสาระ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายของวิทยากร 2. ความสำคัญของการเป็นวิทยากร 3. คุณสมบัติพื้นฐานของการเป็นวิทยากร 4. ขั้นตอนการเป็นวิทยากร 5. คุณสมบัติของวิทยากรที่ดีและมีประสิทธิภาพ 6. ทักษะและบุคลิกภาพสำหรับการเป็นวิทยากร 7. ปัจจัยแห่งความสำเร็จและเทคนิคการเป็นวิทยากร 8. ประโยชน์ของการเป็นวิทยากร 9. การใช้สื่อและอุปกรณ์ในการเป็นวิทยากร 10. การใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้ 	
ตอนที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน		7
เรื่องที่ 1 การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity)		1
จุดมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจความหมายของการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล 2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล 3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถมีทักษะจัดการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม 	

องค์ประกอบ หลักสูตร	รายละเอียดหลักสูตร	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
เนื้อหาสาระ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายของการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล 2. ความสำคัญของการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล 3. การจัดการการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม 4. ตัวอย่างของการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล 	
เรื่องที่ 2 การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use)		1
จุดมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจการใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล 2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจการบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล 3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสุขภาพดิจิทัล 4. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในชุมชนดิจิทัล 	
เนื้อหาสาระ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายของการใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล 2. การบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล 3. ประโยชน์ของเทคโนโลยีสุขภาพดิจิทัล 4. แนวทางการมีส่วนร่วมในชุมชนดิจิทัล 	
เรื่องที่ 3 ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety)		1
จุดมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจความหมายของความปลอดภัยทางดิจิทัล 2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะในการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงทางดิจิทัล 3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมตระหนักถึงเนื้อหาที่มีความเสี่ยงทางดิจิทัล 4. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะในการปกป้องตนเองจากการติดต่อที่มีความเสี่ยงทางออนไลน์ 	
เนื้อหาสาระ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายของความปลอดภัยทางดิจิทัล 2. การป้องกันตนเองจากพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงทางดิจิทัล 3. เนื้อหาที่มีความเสี่ยงทางดิจิทัล 4. ความเสี่ยงจากการติดต่อกับคน 	
เรื่องที่ 4 ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security)		1
จุดมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล 2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถจัดการรหัสผ่านได้มีประสิทธิภาพ 	

องค์ประกอบ หลักสูตร	รายละเอียดหลักสูตร	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
	3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถป้องกันตนเองจากความเสี่ยงทางอินเทอร์เน็ตได้ 4. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจถึงความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของโทรศัพท์เคลื่อนที่	
เนื้อหาสาระ	1. ความหมายความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล 2. การป้องกันรหัสผ่าน 3. ความมั่นคงปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต 4. ความมั่นคงปลอดภัยทางโทรศัพท์มือถือ	
เรื่องที่ 5 ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence)		0.5
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นบนโลกดิจิทัล 2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะการเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นบนโลกดิจิทัล 3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีการตระหนักและการควบคุมอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมบนโลกออนไลน์ได้ 4. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะการตอบสนองต่ออารมณ์ผู้อื่นอย่างเหมาะสม	
เนื้อหาสาระ	1. ความหมายความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล 2. ความเข้าใจ เห็นใจ มีน้ำใจต่อผู้อื่นบนโลกดิจิทัล 3. ความตระหนักและการควบคุมอารมณ์ 4. ความตระหนักด้านอารมณ์และสังคม	
เรื่องที่ 6 การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication)		1
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจหลักการพื้นฐานของการสื่อสารดิจิทัลได้ 2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมบอกทักษะองค์ประกอบการสื่อสารดิจิทัลได้ 3. เพื่อให้ผู้เรียตระหนักถึงความสำคัญของการปกป้องร่องรอยดิจิทัลได้ 4. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมบอกข้อดีและข้อเสียของการติดต่อสื่อสารออนไลน์ได้ 5. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมใช้สื่อดิจิทัลเพื่อร่วมมือกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	
เนื้อหาสาระ	1. หลักการพื้นฐานของการสื่อสารดิจิทัล 2. ทักษะองค์ประกอบการสื่อสารดิจิทัล	

องค์ประกอบ หลักสูตร	รายละเอียดหลักสูตร	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
	3. ความสำคัญของการปกป้องร่องรอยดิจิทัล 4. การติดต่อสื่อสารออนไลน์ 5. ความร่วมมือออนไลน์	
เรื่องที่ 7 การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)		0.5
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจการรู้ดิจิทัลได้ 2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณการรู้ดิจิทัลได้ 3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เนื้อหาการรู้ดิจิทัลได้ 4. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะการคิดเชิงประมวลผลรู้ดิจิทัลได้	
เนื้อหาสาระ	1. ความหมายและองค์ประกอบของการรู้ดิจิทัล 2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณการรู้ดิจิทัล 3. การคิดสร้างสรรค์เนื้อหาดิจิทัล 4. การคิดเชิงประมวลผลรู้ดิจิทัลได้	
เรื่องที่ 8 สิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights)		1
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจสิทธิทางดิจิทัล 2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจเสรีภาพในการพูด 3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมบอกความสำคัญสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา 4. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะการปกป้องความเป็นส่วนตัวของตนเอง ในยุคดิจิทัล	
เนื้อหาสาระ	1. สิทธิทางดิจิทัล 2. เสรีภาพในการพูด 3. สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา 4. ความเป็นส่วนตัว	
รวมจำนวนชั่วโมง		12

ตอนที่ 1 การเป็นวิทยากร และการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์ม ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้

สาระสำคัญ

ความสามารถในการเป็นวิทยากร และการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจการเป็นวิทยากร และการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถมีทักษะการเป็นวิทยากร และการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้

ระยะเวลา 5 ชั่วโมง

เนื้อหา

1. ความหมายของวิทยากร
2. ความสำคัญของการเป็นวิทยากร
3. คุณสมบัติพื้นฐานของการเป็นวิทยากร
4. ขั้นตอนการเป็นวิทยากร
5. คุณสมบัติของวิทยากรที่ดีและมีประสิทธิภาพ
6. ทักษะและบุคลิกภาพสำหรับการเป็นวิทยากร
7. ปัจจัยแห่งความสำเร็จและเทคนิคการเป็นวิทยากร
8. ประโยชน์ของการเป็นวิทยากร
9. การใช้สื่อและอุปกรณ์ในการเป็นวิทยากร
10. การใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้

วิธีการ/กิจกรรม

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. เรียนรู้จากอบรม ฟังบรรยาย และปฏิบัติ
3. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด

4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. สไลด์ PowerPoint ประกอบการบรรยาย
2. เครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
3. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. แบบฝึกหัด
2. แบบทดสอบก่อนเรียน
3. แบบทดสอบหลังเรียน
4. แบบประเมินทักษะการเป็นวิทยากร (โดยตนเอง)
5. แบบประเมินทักษะการเป็นวิทยากร (โดยวิทยากร)

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง การเป็นวิทยากร และการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์ม ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้

- ข้อใด **ไม่ใช่** คุณสมบัติพื้นฐานของการเป็นวิทยากร
  - ช่างสงสัย
  - ช่างสังเกต
  - มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
  - ต้องมีความรู้จริงในเรื่องที่ถ่ายทอดอย่างชัดเจน
- หัวใจหลักของการเป็นวิทยากรเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจสารตรงกับความตั้งใจของวิทยากร ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด
  - วิทยากรต้องใช้เทคนิคการถ่ายทอด
  - วิทยากรต้องมีความรู้จริงในเนื้อหา
  - วิทยากรต้องมีความคิดต่อยอดความแปลกใหม่
  - วิทยากรต้องมีความตรงต่อเวลาในการจบการบรรยาย
- การใช้สื่อการอบรมในช่วงการนำเข้าสู่การอบรมก่อนเข้าเนื้อหาหลักเพื่อสิ่งใด
  - เพื่อช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น
  - เพื่อสร้างให้ผู้อบรมเกิดการเรียนรู้
  - เพื่อช่วยโยงไปสู่เนื้อหาในบทต่อไป
  - เพื่อสร้างความน่าสนใจให้แก่การอบรมนั้น
- ข้อใดกล่าวถึงจรรยาบรรณของวิทยากรได้ถูกต้อง
  - เมื่อสอนต้องมั่นใจว่ามีความรู้จริงในเรื่องที่สอน
  - ต้องรู้รายละเอียดในเรื่องนั้นอย่างเพียงพอ
  - นำเสนอเป็นประเด็นและสรุปประเด็นให้ชัดเจน
  - เรียนรู้ได้ดีเมื่อเปิดโอกาสให้ใช้เวลาในการทำความเข้าใจ
- บุคลิกภาพการแต่งกายในข้อใดเหมาะสมที่สุดสำหรับผู้เป็นวิทยากร
  -
  -
  -
  -

6. การสร้าง Courses เป็นส่วนสำหรับใช้งานเพื่อตอบโจทย์วัตถุประสงค์ในข้อใดมากที่สุด
  1. เพื่อรวบรวมหลักสูตรออนไลน์ต่างๆ
  2. เพื่อรวบรวมสมาชิกไว้ในระบบออนไลน์
  3. เพื่อรวบรวมใบประกาศนียบัตรให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์
  4. เพื่อรวบรวมและเก็บข้อมูลการเข้าใช้งานของสมาชิกรูปแบบออนไลน์
7. หากคุณต้องการจัดเรียงการแสดงผลลำดับรายการตามหมวดหมู่ของเนื้อหาจะต้องเลือกการใช้งานตามข้อใด
  1. Category
  2. Content Provider
  3. Instructor
  4. Mandatory
8. หากต้องการลงทะเบียนเรียน หรือการบอกสถานะของการลงทะเบียนเรียน ต้องเข้าใช้งานที่ส่วนใด
  1. Add Content
  2. Overview
  3. Description
  4. Enroll
9. Curriculum เป็นการแสดงรายละเอียดข้อมูลในลักษณะใด
  1. แสดงรายละเอียดภาพรวมของคอร์ส
  2. แสดงจำนวนสื่อประกอบการเรียนในหลักสูตร
  3. แสดงสารบัญย่อที่ประกอบไปด้วยข้อมูลของหลักสูตร
  4. แสดงทักษะความสามารถที่เกี่ยวข้องและถูกผูกไว้กับเนื้อหา
10. Competency เป็นตัวแทนในการนำเสนอข้อมูลในด้านใด
  1. ด้านรายละเอียดภาพรวมของคอร์ส
  2. ด้านจำนวนสื่อประกอบการเรียนในหลักสูตร
  3. ด้านจำนวนผู้เข้าใช้งานหรือผู้เรียนในระบบ
  4. ด้านทักษะความสามารถที่เกี่ยวข้อง

การเป็นวิทยากร และการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์ม

ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้

1. ความหมายของวิทยากร

วิทยากร หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ซึ่งในภาษาอังกฤษเรียกวิทยากรว่า Resource Person มาจาก “วิทยา” แปลว่า ความรู้และ “กร” แปลว่า มือ หรือผู้ถือ ดังนั้น คำว่า “วิทยากร” คือ ผู้ทรงไว้ซึ่งความรู้ความสามารถ โดยบุคคลที่เป็นวิทยากรได้ต้องเป็นผู้มีความรู้ และความสามารถในการทำให้ผู้อื่นมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ ตามที่ตนต้องการ

วิทยากร = ผู้รู้ + ผู้มีความสามารถในการทำให้ผู้อื่น มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ

ภาพที่ 1 การเป็นวิทยากร

บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่ง และได้รับการเชิญมาบรรยายหรือสอนให้กับผู้ฟัง

2. ความสำคัญของการเป็นวิทยากร

การเป็นวิทยากรมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากช่วยให้วิทยากรสามารถถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเป็นวิทยากรที่ดีควรให้ความสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ความรู้และประสบการณ์

วิทยากรควรมีความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน นอกจากนี้ วิทยากรควรศึกษาข้อมูลใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้ความรู้และประสบการณ์ของตนมีความทันสมัยอยู่เสมอ

2.2 ทักษะการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์

วิทยากรควรมีทักษะการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจฝึกฝนทักษะการพูด การสื่อสาร และนำเสนอ เพื่อให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจเนื้อหาที่วิทยากรถ่ายทอดได้อย่างง่ายดาย

2.3 ทักษะการพูด การสื่อสาร และนำเสนอ

วิทยากรควรมีทักษะการพูด การสื่อสาร และนำเสนอที่ดี เพื่อให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจเนื้อหาที่วิทยากรถ่ายทอดได้อย่างง่ายดาย นอกจากนี้ วิทยากรควรฝึกฝนทักษะเหล่านี้อยู่เสมอ เพื่อให้สามารถพูดได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และน่าฟัง

2.4 มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี

วิทยากรควรมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้ฟังและสร้างบรรยากาศที่ดีในการอบรม นอกจากนี้ วิทยากรควรเข้าใจและเคารพผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกสบายใจและมีส่วนร่วมในการอบรม

2.5 ใจรักการเรียนรู้และการอบรม

วิทยากรควรมีใจรักการเรียนรู้และการอบรม เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้ฟังได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 2 ความสำคัญของการเตรียมตัวเป็นวิทยากร

เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบรรยายมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้ การเตรียมตัวที่ดีจะทำให้วิทยากรมีความมั่นใจในการบรรยาย สามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างเข้าใจง่าย น่าสนใจ และน่าเชื่อถือ ส่งผลให้ผู้ฟังได้รับความรู้และประโยชน์จากการบรรยายอย่างเต็มที่

3 คุณสมบัติพื้นฐานของการเป็นวิทยากร ดังนี้

3.1 มีความมุ่งมั่น

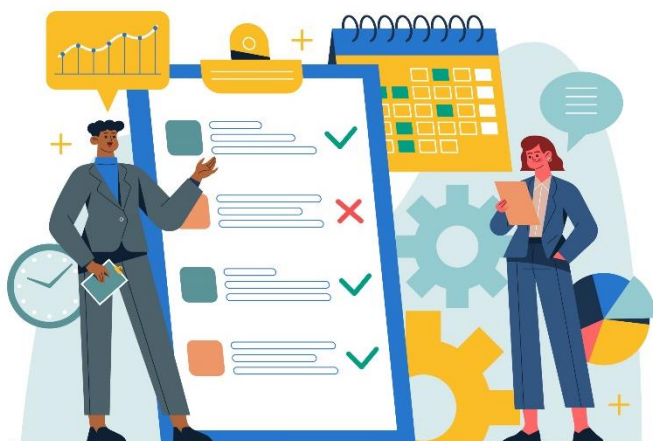
ความมุ่งมั่นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเป็นวิทยากร เพราะช่วยกระตุ้นให้วิทยากรทุ่มเทเวลาและแรงกายในการเตรียมตัวให้พร้อมอย่างเต็มที่ การเป็นวิทยากรนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย วิทยากรต้องมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่สอน ต้องมีทักษะการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่ดี มีทักษะการพูด การสื่อสาร และนำเสนอที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และต้องมีใจรักการเรียนรู้และการอบรม

3.2 ต้องมีความรู้จริงในเรื่องที่ถ่ายทอดอย่างชัดเจน

การเป็นวิทยากร เป็นนักพูดที่เก่งนั้น ต้องมีความรู้ มีความรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะเรื่องที่บรรยาย สามารถเข้าใจเรื่องที่ถ่ายทอดได้อย่างกระจ่างแจ้งชัดเจน ส่วนความรู้อื่น ๆ ต้องมีรอบด้าน ไม่ว่าเป็นนิทาน เรื่องตลกขำขัน ความรู้รอบตัวอื่น ๆ อีกมากมาย การเป็นคนรักการเรียนรู้ สามารถทำให้เราเป็นวิทยากรที่เก่ง เพราะวิทยากร คือ ผู้ถ่ายทอดให้ความรู้

3.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ความคิดของคนเรามี 2 ด้าน ด้านหนึ่งบวก อีกด้านหนึ่งลบ การคิดลบ ทำให้จิตใจหดหู่ ห่อเหี่ยว หมดความหวัง หมดกำลังใจ การคิดบวกก่อให้เกิดความหวัง พลังใจ มีแรงที่ต่อสู้ปัญหา อุปสรรค มีความคิดสร้างสรรค์ คิดสิ่งแปลกๆ สิ่งใหม่ๆ ได้ตลอดเวลา คุณสมบัติของผู้ที่ต้องการฝึกฝนเป็นวิทยากรในข้อนี้ก็คือการคิดบวก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะทำให้เรามีอะไรแปลกๆ ใหม่ๆ ตลอดเวลา เวลาถ่ายทอดให้ความรู้ก็เป็นความรู้ที่ดีๆ ความรู้ที่สร้างสรรค์ ได้แนวความคิดจากการฟังบรรยาย นำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ทำให้ผู้ที่ เป็นวิทยากรได้รับการตอบรับมากขึ้น ดังนั้นการฝึกฝนเกี่ยวกับความคิด สร้างสรรค์ก็เป็นอีกข้อหนึ่งที่วิทยากรพึงมี

ภาพที่ 3 เนื้อหาของการเป็นวิทยากร

ความรู้และความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่บรรยาย วิทยากรควรมีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาที่บรรยายอย่างลึกซึ้ง สามารถอธิบายเนื้อหาได้อย่างเข้าใจง่ายและน่าเชื่อถือ โดยอาจมีการค้นคว้าเพิ่มเติมหรือหาแหล่งข้อมูลมาประกอบเพื่อให้เนื้อหา มีความสมบูรณ์และทันสมัย

3.4 มีมนุษยสัมพันธ์ดี

การเป็นคนร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเอง ทำให้มีเสน่ห์ มีแต่คนอยากเข้าใกล้เป็นคุณสมบัติอีกข้อหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับการเป็นวิทยากร รอยยิ้มของวิทยากร ทำให้ผู้ฟังอย่างตั้งใจ คงไม่มีใครอยากฟังวิทยากรหน้าบึ้ง หรือหน้าบอกรับไม่รับ ฝึกยิ้มเสียแต่วันนี้เพื่อเป็นวิทยากรที่ดีในวันหน้า

3.5 ช่างสังเกต

การพูด การถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ต้องหมั่นสังเกตผู้ฟังรู้สึกอย่างไร การเรียนรู้ภาษากาย มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้เราสามารถรู้ได้ว่า ผู้ฟังตอบรับการพูดของวิทยากรได้ ดังนั้นคุณสมบัติข้อนี้คือต้องฝึกเป็นคนช่างสังเกต

3.6 มีไหวพริบปฏิภาณ แก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเก่ง

คุณสมบัติข้อนี้ขาดไม่ได้ ใครไม่มีคุณสมบัติข้อนี้ฝึกฝนได้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบางครั้งเกินความคาดหมาย การมีไหวพริบปฏิภาณคิดไวทำไว แก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ เป็นคุณสมบัติอีกข้อหนึ่งของวิทยากรที่ต้องฝึกฝน

3.7 มีความเชื่อมั่นในตนเอง

วิทยากรเป็นยิ่งกว่าผู้นำ สามารถนำคนอื่นได้ แต่ผู้นำอาจไม่ใช่วิทยากรผู้นำมีความเชื่อมั่น วิทยากรจึงต้องมีความเชื่อมั่นมากกว่า หากไม่มีความเชื่อมั่น ไม่มีความมั่นใจในเรื่องที่บรรยายในเรื่องที่ถ่ายทอด แล้วใครเชื่อ ความเชื่อมั่นแสดงออกมาทางน้ำเสียง สีหน้า แววตา ข้อมูล คำพูด ท่าทาง บุคลิกภาพ การพูดที่มีหลักการ การพูดที่มีน้ำเสียงทรงพลังช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นได้ ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณสมบัติอีกข้อหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการฝึกฝน

3.8 มีความจริงใจตั้งใจให้ความรู้

คุณสมบัติข้อนี้เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของการเป็นวิทยากรมืออาชีพ ความจริงใจตั้งใจมากน้อยเท่าใดสัมผัสได้ไม่ยาก ระหว่างวิทยากรกับผู้ฟังการสัมมนา

3.9 มีลีลาแบบฉบับเป็นของตัวเอง

การมีลีลาแบบฉบับเป็นของตัวเองเป็นสิ่งสำคัญในการเป็นวิทยากร เพราะช่วยให้วิทยากรสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ได้อย่างมีเอกลักษณ์และน่าประทับใจ ลีลาแบบฉบับของวิทยากรนั้นอาจแสดงออกได้หลายวิธี เช่น การใช้น้ำเสียงและภาษาที่ไพเราะและน่าฟัง การใช้ท่าทางและการแสดงออกที่ชัดเจนและมีชีวิตชีวา การใช้สื่อการอบรมที่หลากหลายและน่าสนใจการเล่าเรื่องหรือใช้ตัวอย่างประกอบที่เข้าใจง่ายและเข้าถึงผู้ฟัง การถามคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดและมีส่วนร่วมของผู้ฟัง

3.10 ทำให้ผู้เข้าสัมมนามีส่วนร่วมในการบรรยาย

การพูด คือการสื่อสารระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง แต่การบรรยาย คือการพูดสื่อสารระหว่างวิทยากรกับผู้เข้าสัมมนา หากวิทยากรพูดไป ผู้ฟังก็เงิบ นานเข้าบรรยายก็กร่อย สุดท้ายคนก็หายหมดทั้งห้อง ดังนั้นการสร้างบรรยากาศให้ผู้ฟังหรือ ผู้เข้าสัมมนามีส่วนร่วม เป็นคุณสมบัติข้อสำคัญที่ต้องฝึกฝนอย่างหนัก เพราะการทำให้ผู้เข้าสัมมนามีส่วนร่วมเป็นจุดแข็งเกิดของวิทยากรมืออาชีพ

3.11 บุคลิกภาพการแต่งกายโดดเด่น ดูดีมีสง่า วางตัวเหมาะสมเป็นวิทยากร

การแต่งกายที่เหมาะสม บุคลิกภาพดูดี โดดเด่น เป็นที่เคารพเลื่อมใสต่อผู้พบเห็นบนเวทีหรืออยู่ข้างล่างเวที นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นคุณสมบัติข้อนี้ก็ต้องฝึกฝนเช่นกัน

ภาพที่ 4 การแต่งกายที่เหมาะสม

การแต่งกายที่เหมาะสมของวิทยากรนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น สถานที่และโอกาสในการบรรยาย ลักษณะเนื้อหาที่บรรยาย และกลุ่มเป้าหมายในการบรรยาย อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปแล้ว การแต่งกายของวิทยากรควรสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับสถานที่และโอกาส สะท้อนถึงบุคลิกภาพและภาพลักษณ์ที่ดีของวิทยากร

4. ขั้นตอนการเป็นวิทยากร

การเป็นวิทยากรเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนการเป็นวิทยากรสามารถแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการกำหนดคุณสมบัติของการเป็นวิทยากร

การกำหนดคุณสมบัติของวิทยากร ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการอบรม หรือการฝึกอบรมเสียก่อน เพื่อให้สามารถกำหนดคุณสมบัติของวิทยากรได้อย่างเหมาะสม ตัวอย่างเช่น หากวัตถุประสงค์ของการอบรม คือ ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ วิทยากรต้องมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นอย่างดี

4.2 ขั้นตอนการสำรวจความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่

ผู้ที่เป็นวิทยากรควรมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาควรสำรวจว่าผู้ใต้บังคับบัญชาผู้ใดมีความเชี่ยวชาญเพียงพอ และที่สำคัญต้องมีความสนใจหรือเต็มใจที่พัฒนาในการเป็นวิทยากร

4.3 ขั้นตอนการออกแบบหลักสูตร

บุคลากรที่ได้รับการคัดเลือก หรืออาสาที่เป็นวิทยากรต้องกำหนดหัวข้อที่สอน (Course Outline) ขึ้นมาก่อน เพื่อหารือกับผู้บังคับบัญชาและเพื่อให้การอบรมตรงตามวัตถุประสงค์

4.4 ขั้นตอนการเป็นวิทยากร

บุคลากรที่ได้รับการคัดเลือกต้องมีความเข้าใจถึงบทบาทรวมถึงหลักการและศิลปะต่างๆ ในการเป็นวิทยากรผู้บังคับบัญชามีส่วนอย่างมากในการฝึกฝนและให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) รวมถึงการให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ ที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากร ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการอบรมต่อไป

4.5 ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

ผู้บังคับบัญชาสามารถติดตามผลการประเมินวิทยากรได้จากแบบประเมินผลการจัดฝึกอบรม และควรมีการพูดคุยแบบตัวต่อตัวกับเจ้าหน้าที่ เพื่อให้คำแนะนำและปรับปรุงในด้านต่างๆ รวมถึงการยกย่องชมเชยหากเจ้าหน้าที่คนนั้นสามารถเป็นวิทยากรได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 5 ขั้นตอนการเป็นวิทยากร

ศึกษาข้อมูลและทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่บรรยาย วิทยากรควรศึกษาข้อมูลและทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่บรรยายอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาอย่างลึกซึ้งสามารถอธิบายเนื้อหาได้อย่างเข้าใจง่ายและน่าเชื่อถือ โดยอาจมีการค้นคว้าเพิ่มเติมหรือหาแหล่งข้อมูลมาประกอบเพื่อให้เนื้อหา มีความสมบูรณ์และทันสมัย

5. คุณสมบัติของวิทยากรที่ดีและมีประสิทธิภาพ

5.1 คุณลักษณะทั่วไป

5.1.1 มั่นใจในตนเอง เตรียมพร้อม ซ้อมดี มีสื่อและวิธีการที่เหมาะสม

5.1.2 เป็นคนช่างสังเกต คอยสังเกตพฤติกรรมทางกาย วาจา ตลอดจนกระบวนการของกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม

5.1.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

5.1.4 แก้ปัญหาเฉพาะหน้าเก่ง

5.1.5 มีการวางแผนที่ดี ทั้งเนื้อหาและลำดับขั้นตอนการนำเสนอรวมทั้งสื่อและเครื่องมือการสื่อสาร

5.1.6 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและประสานงานเก่ง

5.1.7 มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเป็นกัลยาณมิตร ยิ้มแย้ม แจ่มใส เป็นกันเอง

5.1.8 มีความจริงใจในการถ่ายทอดความรู้

5.1.9 เป็นนักประชาธิปไตย มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เมื่อมีผู้เสนอความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป

5.1.10 ปฏิบัติตนต่อผู้เข้ารับการอบรมอย่างเสมอภาค ทัดเทียม วางตนเหมาะสมกับทุกคน

5.2. ต้องรู้จริง

5.2.1 ต้องเป็นคนรอบรู้ ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

5.2.2 ต้องรู้รายละเอียดในเรื่องนั้นอย่างเพียงพอ

5.2.3 ต้องเข้าใจเหตุผลของรายละเอียดนั้น

5.2.4 ต้องรู้สมมติฐานหรือความเป็นมาของสิ่งนั้น

5.2.5 ต้องสามารถประยุกต์สิ่งนั้นให้เห็นเป็นจริงได้

5.3. ถ่ายทอดเป็น

5.3.1 มีเทคนิคต่างๆ เช่น การบรรยาย การนำอภิปราย การสัมมนา กรณีศึกษา การจัดทำกิจกรรม ฯลฯ เพื่อทำให้เกิดความรู้ เข้าใจง่าย ได้สาระ

5.3.2 พูดเป็น คือ พูดแล้วทำให้ผู้ฟังเข้าใจตามที่พูดได้อย่างรวดเร็ว สามารถพูดเรื่องยาก ซับซ้อน ให้เข้าใจง่าย

5.3.3 ฟังเป็น คือ ตั้งใจฟัง ฟังให้ตลอด ขณะที่ฟังต้องควบคุมอารมณ์ ขณะที่ฟังอย่าคิดคำตอบทันที ควรฟังความหมายมากกว่าถ้อยคำ

5.3.4 นำเสนอเป็นประเด็นและสรุปประเด็นให้ชัดเจน

5.3.5 มีอารมณ์ขัน สร้างบรรยากาศในการอบรมได้อย่างเหมาะสม

5.3.6 มีประสิทธิภาพในการอบรม สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติได้ดี มองเห็นเป็นรูปธรรม

5.3.7 ใช้ภาษาพูดได้ดี เป็นภาษาง่ายๆ รู้จักเลือกภาษาให้ตรงกับเนื้อหา ความต้องการ และพื้นฐานความรู้ของผู้ฟัง

5.4. มีหลักจิตวิทยาในการอบรมผู้ใหญ่

5.4.1 ความสนใจในการรับฟังเกิดขึ้นจากการรับรู้ถึงเรื่องที่วิทยากรบรรยาย

5.4.2 มุ่งประโยชน์ในการรับฟังเป็นสำคัญ

5.4.3 ตั้งใจและเรียน รู้ได้ดี ถ้าวิทยากรแยกเรื่องที่สอนออกเป็นประเด็นหรือขั้นตอน

5.4.4 เรียนรู้ได้ดีถ้าได้ฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆ กับการรับฟัง

5.4.5 เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ถ้าฝึกแล้วได้ทราบผลของการปฏิบัติอย่างรวดเร็ว

5.4.6 เรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการฝึกหัดอยู่เสมอ

5.4.7 เรียนรู้ได้ดีเมื่อเปิดโอกาสให้ใช้เวลาในการทำความเข้าใจ อย่าเร่งรัด เพราะแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ต่างกัน

5.5. มีจรรยาบรรณของวิทยากร

5.5.1 เมื่อสอนต้องมั่นใจว่ามีความรู้จริงในเรื่องที่สอน

5.5.2 ต้องมุ่งประโยชน์ของผู้ฟังเป็นที่ตั้ง

5.5.3 ไม่ควรฉกฉวยโอกาสในการเป็นวิทยากรเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

5.5.4 ความประพฤติและการปฏิบัติตนของวิทยากร ควรสอดคล้องกับเรื่องที่สอน

6. หัวใจหลักการเป็นวิทยากร

6.1 รู้จริงในเนื้อหา

วิทยากรต้องมีความเชี่ยวชาญหรือศึกษาค้นคว้า ในสาขาวิชา และความรู้ที่ตนเองบรรยายได้ถูกต้องชัดเจน ต้องรู้กว้าง รู้ลึกซึ้ง โดยเฉพาะหากมีประสบการณ์ตรงที่นำมาเล่าสู่กันฟังเป็นสิ่งที่ดีทำให้ ผู้เข้าอบรมมองเห็นภาพของเรื่องที่บรรยายชัดเจนและสิ่งสำคัญคือ หากมีทฤษฎีใดๆ ที่หยิบยกมา ควรกล่าวอ้างถึงที่มาด้วย เพื่อเป็นการให้เกียรติผู้ที่เป็นเจ้าของตัวจริง

6.2 รู้วิชาการถ่ายทอด

การถ่ายทอดความรู้นั้นถือเป็นหัวใจหลักของเนื้อหาที่บรรยาย เพราะหากผู้เข้ารับการอบรมไม่เข้าใจ ก็ทำให้การอบรมน่าเบื่อหรือไม่สามารถนำไปใช้งานได้จริง วิทยากรต้องถ่ายทอดความรู้จากตัวตน (Tacit Knowledge) ไปยังผู้ฟังด้วยภาษาง่ายๆ หลีกเลี่ยงภาษาวิชาการ คำศัพท์เฉพาะ (Technical Term) หรือภาษาอังกฤษ เพราะผู้ฟังอาจไม่เข้าใจในสิ่งที่เรานำเสนอ อีกทั้งการบรรยาย ควรเป็นเรื่องหนัก เบา เข้มข้น แตกต่างกันไปบ้าง โดยเฉพาะอารมณ์ขัน จำเป็นที่ต้องสอดแทรกเป็นช่วงๆ ตามความเหมาะสม

6.3 รู้ต่อยอดความแปลกใหม่

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากกับ การดำเนินชีวิต คอมพิวเตอร์จึงเป็นสิ่งที่ มีประโยชน์ในการบรรยาย อีกทั้งถ้าวิทยากรเรียนรู้โปรแกรมพื้นฐาน เช่น Microsoft Word,

Microsoft PowerPoint ก็ทำมีลูกเล่นมากมายที่นำมาใช้ประกอบการบรรยาย และเพื่อลดอาการ
ท้อแท้และเบื่อหน่ายกับการบรรยาย อาจปรับเปลี่ยนบรรยากาศจากความเครียดความกดดันเหล่านั้น
ให้เกิดภาพที่แตกต่างกันออกไป โดยพยายามค้นหาสื่อ เช่น โฆษณา แผ่นพับ หรือการเรียนรู้ในรูปแบบ
ที่แตกต่าง เรียกว่าการสรรค์สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ (Innovation) ที่แปลกแหวกแนวจากการบรรยาย
โดยทั่วไป เช่น การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การนำปัญหามาคุยกันและระดมสมอง
(Brainstorm) เพื่อให้แต่ละคนคิดหาวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้สึก
ไม่ใช่การอบรม แต่เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (Knowledge Sharing)

6.4 รู้ใส่ใจในผู้ฟัง

วิทยากรต้องรู้ว่าผู้ที่เข้ามารับการฟังบรรยายนั้นเป็นกลุ่มคนแบบไหน อาชีพอะไร คือต้อง
วิเคราะห์ผู้ฟังให้ชัดเจน เพื่อที่ได้ใช้ภาษาและการสื่อความหมายได้ถูกต้องเข้าใจง่าย พยายามให้ผู้เข้า
อบรมเกิดความรู้สึกว่าวิทยากรให้ความสำคัญ สนใจและเป็นห่วง หมั่นถาม หมั่นกระตุ้นให้เกิด
แนวร่วม เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศในการบรรยาย

6.5 รู้ยับยั้งกิริยา

กิริยาอาการของวิทยากรก็เป็นเรื่องสำคัญที่ละเลยไม่ได้โดยเฉพาะเรื่องของบุคลิกภาพด้าน
การแต่งกาย และการใช้ภาษาพูดต้องสุภาพให้เกียรติผู้ฟัง การเรียกชื่อผู้เข้าอบรม หรือการเชิญให้
ตอบคำถามก็ควรใช้การพายมือเชิญอย่างสุภาพ ไม่ใช่การชี้นิ้ว เพราะเหมือนกับการสั่งและกดดันผู้เข้า
อบรม

6.6 รู้เวลาจบบรรยาย

วิทยากรบางท่านใส่อารมณ์ในการบรรยายมากเกินไปจนลืมเวลาจบการบรรยาย things ที่ไม่
เกี่ยวกับเรื่องที่พูดเท่าที่ควร อาจทำให้เนื้อหาที่เตรียมไว้ที่มีมากไม่สามารถบรรยายได้ทันเวลาดังนั้น
จึงต้องเร่งบรรยายจนผู้เข้าอบรมฟังไม่ทัน

7. ปัจจัยแห่งความสำเร็จและเทคนิคการเป็นวิทยากร

7.1 ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการเป็นวิทยากร

การเป็นวิทยากรประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

7.1.1 การเป็นวิทยากรไม่เพียงต้องรู้สึก รู้จริงและเข้าใจในเรื่องที่สอนเท่านั้น แต่ต้อง
ตระหนักว่าทำอะไรให้ผู้ฟังเข้าใจ และเชื่อในสิ่งที่กำลังเรียนอยู่ ดังนั้น องค์กรต้องสร้างความมั่นใจ
ถึงแนวทางของการเป็นวิทยากรที่ดีด้วยการจัดหาผู้เชี่ยวชาญหรือส่งเจ้าหน้าที่ไปอบรมเทคนิคและ
วิธีการเป็นวิทยากรที่ดี

7.1.2 การมอบหมายเป็นวิทยากร เป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่
นอกเหนือจากงานประจำ ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาควรหาวิธีการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร เช่น
การยกย่องชมเชยต่างๆ เพราะการเป็นวิทยากร เจ้าหน้าที่ต้องมีความเสียสละร่วมด้วย การมอบ

ประกาศนียบัตรให้แก่วิทยากร การนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดผลงานของเจ้าหน้าที่ และบางองค์กร ได้มีการจัดสรรค่าตอบแทนให้กับวิทยากรเป็นรายชั่วโมง

7.1.3 ทักษะการอบรมของวิทยากร เนื่องจากบุคลากรที่เชี่ยวชาญในการทำงาน สามารถเป็นวิทยากรที่ดีได้ ในระดับผู้บริหารก็สามารถเป็นวิทยากรที่ดีได้ด้วยดังนั้น ผู้บังคับบัญชา ควรคำนึงถึงความเหมาะสม และควรพัฒนาบุคลากรดังกล่าวให้มีทักษะที่ดี ในการปฏิบัติหน้าที่เป็น วิทยากร หรือให้ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมในการเป็นวิทยากรด้วย

7.1.4 การคัดเลือกบุคคลที่มาเป็นวิทยากรมีความสำคัญมาก นอกจากเป็นบุคลากร ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว พื้นฐานสำคัญของผู้ที่มาเป็นวิทยากรคือต้องเป็นบุคคลที่ชอบ พัฒนาตนเอง ผู้อื่น และเป็นคนที่มองโลกในแง่ดี ตลอดจนมีความเต็มใจและมีความพร้อมที่ทำหน้าที่ เป็นวิทยากร

7.2 เทคนิคการเป็นวิทยากร

7.2.1 เตรียมการอย่างรอบคอบ การเตรียมการอย่างรอบคอบเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการ นำเสนอที่มีประสิทธิภาพ วิทยากรควรศึกษาข้อมูลและเนื้อหาที่จะนำเสนออย่างละเอียด เพื่อให้ เข้าใจเนื้อหาและสามารถถ่ายทอดให้ผู้รับฟังเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ วิทยากรควรฝึกซ้อมการนำเสนอ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจและสามารถนำเสนอได้อย่างราบรื่น

7.2.2 กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การนำเสนอ วิทยากรควรกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์การนำเสนอให้ชัดเจน เพื่อที่จะสามารถออกแบบการนำเสนอให้เหมาะสมกับผู้รับฟัง และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป้าหมายของการนำเสนออาจเป็นการให้ความรู้ โน้มน้าวใจ หรือ กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม เป็นต้น

7.2.3 ออกแบบการนำเสนอที่กระชับ ชัดเจน และน่าสนใจ การนำเสนอควรกระชับ ชัดเจน และน่าสนใจ เพื่อให้ผู้รับฟังเข้าใจได้ง่ายและจดจำได้ วิทยากรควรแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อ ย่อยๆ และจัดลำดับเนื้อหาอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ วิทยากรควรใช้เทคนิคต่างๆ ในการนำเสนอ เช่น การใช้สื่อประกอบ การเล่าเรื่อง การถามคำถาม เป็นต้น เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับฟัง

7.2.4 ใช้ภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย วิทยากรควรใช้ภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้รับฟังเข้าใจเนื้อหาที่นำเสนอได้ง่าย นอกจากนี้ วิทยากรควรหลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์หรือ สำนวนที่ซับซ้อนจนเกินไป

7.2.5 แสดงออกอย่างมั่นใจและน่าเชื่อถือ วิทยากรควรแสดงออกอย่างมั่นใจและ น่าเชื่อถือ เพื่อให้ผู้รับฟังรู้สึกสบายใจที่จะรับฟัง วิทยากรควรมีบุคลิกภาพที่ดี วิทยากรควรมี บุคลิกภาพที่ดี เช่น การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย ท่าทางที่สง่างาม และน้ำเสียงที่ชัดเจน แสดงออก อย่างมั่นใจ ควรแสดงออกอย่างมั่นใจ เช่น ยืนตรง สบสายตากับผู้ฟัง และพูดอย่างชัดถ้อยชัดคำ มีการ เตรียมการนำเสนอเป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถนำเสนอได้อย่างราบรื่นและมั่นใจ ฝึกฝนการนำเสนอ เสมอ เพื่อให้สามารถนำเสนอได้อย่างคล่องแคล่วและมั่นใจ

7.2.6 กระตุ้นให้ผู้รับฟังมีส่วนร่วม วิทยากรควรกระตุ้นให้ผู้รับฟังมีส่วนร่วมในการนำเสนอ เช่น ถามคำถาม แสดงความคิดเห็น หรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน เพื่อช่วยให้ผู้รับฟังมีส่วนร่วมในการเรียนและเกิดการจดจำความรู้และทักษะได้ง่ายขึ้น คำถามเปิดเป็นคำถามที่ไม่สามารถตอบได้ง่ายๆ โดยผู้ตอบต้องคิดและแสดงความคิดเห็นของตนเอง การใช้คำถามเปิดจะช่วยกระตุ้นให้ผู้รับฟังคิดและมีส่วนร่วมในการเรียน ใช้คำถามกระตุ้นความคิด คำถามกระตุ้นความคิดเป็นคำถามที่ช่วยให้ผู้รับฟังคิดถึงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้คำถามกระตุ้นความคิดจะช่วยให้ผู้รับฟังมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น ใช้คำถามชวนให้สงสัย เป็นคำถามที่ช่วยให้ผู้รับฟังเริ่มตั้งคำถามและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง การใช้คำถามชวนให้สงสัยจะช่วยกระตุ้นให้ผู้รับฟังเกิดความอยากรู้อยากเห็นและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้

8. ประโยชน์ของการเป็นวิทยากร

8.1 ต้องเป็นคนรอบรู้ ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ การมีความรู้ทั่วไปในหลากหลายสาขาวิชา เพื่อให้สามารถเข้าใจบริบทของเนื้อหาที่ถ่ายทอดได้ และสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเข้ากับบริบทอื่นๆ ได้ เช่น วิทยากรที่สอนหลักสูตรเกี่ยวกับการขาย ควรมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจ การตลาด จิตวิทยา และพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นต้น

8.2 ต้องรู้รายละเอียดในเรื่องนั้นอย่างเพียงพอ การที่วิทยากรมีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาที่ถ่ายทอดอย่างถ่องแท้ เพื่อให้สามารถตอบคำถามหรือข้อสงสัยของผู้เข้ารับการอบรมได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

8.3 ต้องเข้าใจเหตุผลของรายละเอียดนั้น การเข้าใจเหตุผลของรายละเอียดนั้น การที่วิทยากรสามารถอธิบายถึงสาเหตุหรือที่มาของรายละเอียดนั้นๆ ได้อย่างกระจ่างชัดและน่าเชื่อถือ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้นั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.4 ต้องรู้สมมติฐานหรือความเป็นมาของสิ่งนั้น การรู้สมมติฐานหรือความเป็นมาของสิ่งนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับวิทยากร เนื่องจากวิทยากรมีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตนแก่ผู้เข้ารับการอบรม การที่วิทยากรสามารถอธิบายถึงที่มาที่ไปหรือพัฒนาการของสิ่งนั้นๆ ได้อย่างกระจ่างชัดและน่าเชื่อถือ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้นั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.5 ต้องสามารถประยุกต์สิ่งนั้นให้เห็นเป็นจริงได้ การที่วิทยากรสามารถอธิบายถึงวิธีการนำความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตและการทำงานได้

ภาพที่ 6 การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร

เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด วิทยากรที่ดีควรหมั่นฝึกฝนและพัฒนาทักษะของตนอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถเป็นนักสื่อสารที่ดีและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ฟัง

9. การใช้สื่อและอุปกรณ์ในการเป็นวิทยากร

การใช้สื่อการอบรมต้องมีการวางแผน โดยในขั้นของการวางแผนคือการพิจารณาเลือกใช้สื่อในการอบรม ในการใช้สื่อในการอบรมการวางแผนการใช้สื่อนับเป็นขั้นตอนแรก และเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ผู้ใช้สื่อการอบรมควรเลือกใช้สื่อการอบรม โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน หากการวางแผนผิดพลาด ทำให้การใช้สื่อการอบรม ล้มเหลวตั้งแต่ยังไม่ได้ปฏิบัติการใช้สื่อการอบรมเลย

9.1 การเตรียมการใช้สื่อ

เมื่อได้วางแผนเลือกใช้สื่อการอบรมแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการเตรียมการสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้การใช้สื่อการอบรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามวัตถุประสงค์ ก่อนใช้สื่อการอบรมผู้ใช้ควรเตรียมความพร้อมดังนี้

9.1.1 การเตรียมความพร้อมของวิทยากร เพื่อให้ภาพของวิทยากรในการใช้สื่อการอบรมเป็นไปอย่างดีและราบรื่นเป็นที่ประทับใจต่อเข้าอบรมและสำคัญที่สุดคือ การสร้างความมั่นใจให้แก่วิทยากร ดังนั้นวิทยากรมีการเตรียมพร้อมในการใช้สื่อการอบรม เช่น การเตรียมบทบรรยาย ประกอบสื่อ การจัดลำดับการใช้สื่อการตรวจเช็คสภาพหรือทดลองสื่อก่อนการใช้งานจริง

9.1.2 การเตรียมความพร้อมให้ผู้เข้าอบรมก่อนใช้สื่อการอบรม วิทยากรควรทำความเข้าใจกับผู้เข้าอบรมถึงกิจกรรมการอบรม และลักษณะการใช้สื่อการอบรม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้าอบรมทราบบทบาทของตน และเตรียมตัวที่มีส่วนร่วมกับกิจกรรม หรือตอบสนองต่อสื่อ

9.1.3 การเตรียมความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ร่วมกันสื่อการอบรม บางอย่างต้องใช้ร่วมกับอุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นด้วย ดังนั้น ผู้ใช้สื่อควรทดสอบการใช้สื่อ ก่อนใช้งานจริง เช่น การตรวจสอบแหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้า การตรวจสอบการเสียบปลั๊กหรือสายไฟต่าง ๆ เป็นต้น

9.1.4 การเตรียมความพร้อมของสภาพแวดล้อมและสถานที่ สื่อแต่ละอย่างเหมาะสมที่ใช้กับสถานที่ หรือสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไป เช่น ขนาดของสถานที่ที่เหมาะสมกับสื่อที่ใช้ สถานที่ของแสงหรือเสียงก็ควรจัดให้เหมาะสมเช่นกัน

ภาพที่ 7 การใช้สื่อของวิทยากร

การใช้สื่อของวิทยากรเป็นสิ่งสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้ฟัง สื่อที่วิทยากรใช้สามารถช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง ช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น และช่วยให้การบรรยายมีประสิทธิภาพมากขึ้น

9.2 การนำเสนอ (Presentation) ในช่วงการนำเสนอเนื้อหาการอบรม อาจแบ่งช่วงเวลาออกได้เป็น 3 ช่วง ดังนี้

9.2.1 ช่วงนำเข้าสู่การอบรม การใช้สื่อการอบรม ช่วงนำเข้าสู่การอบรม เป็นการใช้สื่อเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เข้าอบรมในการที่เริ่มต้นการอบรม และเพื่อสร้างความน่าสนใจให้แก่การอบรมนั้น

9.2.2 ช่วงสอนเนื้อหาการอบรม การใช้สื่อการอบรม ในช่วงสอนเนื้อหาการอบรม เป็นการใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดสาระความรู้ หรือเนื้อหาการอบรม ให้แก่ผู้เข้าอบรม เพื่อสร้างให้ผู้อบรมเกิดการเรียนรู้อย่างถูกต้องและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

9.2.3 ช่วงสรุปการอบรม ในช่วงสุดท้ายของการอบรม ควรมีการใช้สื่อการอบรม เพื่อสรุปเนื้อหาการอบรมที่สำคัญ เพื่อช่วยผู้เข้าอบรม สรุปสาระที่ควรจำ หรือเพื่อช่วยโยนไปสู่เนื้อหาในบทต่อไป

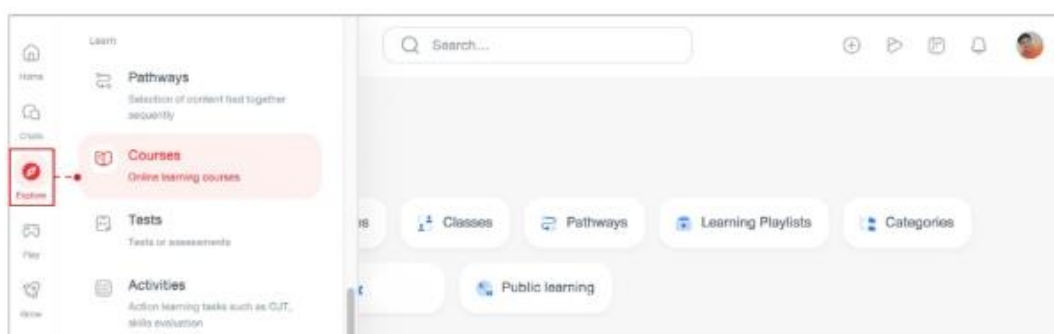

การใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้

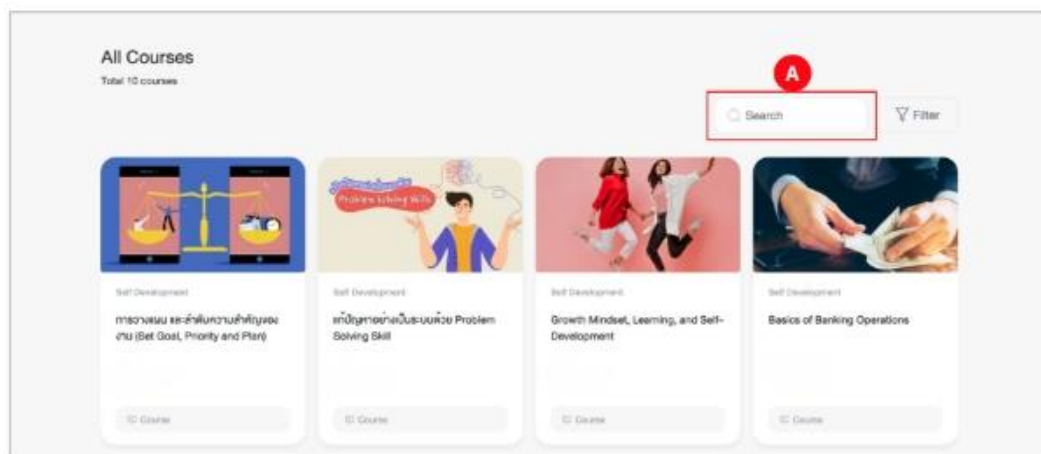
การใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับอบรมออนไลน์ มีการใช้งานดังต่อไปนี้

เมนู Courses เป็นเมนูที่รวบรวมหลักสูตรคอร์สออนไลน์ต่างๆ ที่ผู้เรียนสามารถเลือกลงทะเบียนเรียนได้ด้วยตนเอง หรือผู้เรียนอาจได้รับผ่านการแนะนำ/มอบหมายจากผู้ดูแลระบบหรือหัวหน้างาน โดยสามารถเข้าถึงได้จากเมนู **Explore > Course**

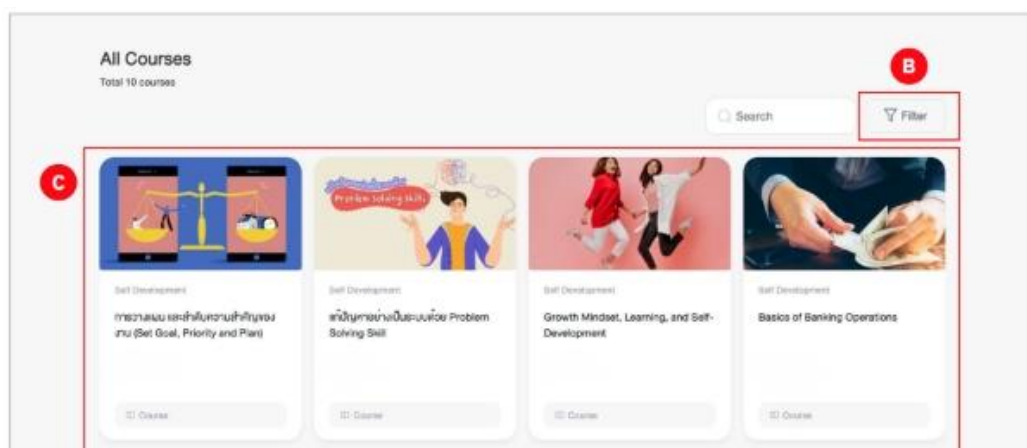
เมื่อเข้ามาที่เมนู Course จะพบกับการ์ดของรายการคอร์สทั้งหมดที่เปิดเผยแพร่อยู่ ประกอบไปด้วยรายละเอียดดังนี้

A. Search: สำหรับค้นหาได้ด้วยชื่อและ ID ของคอร์ส

B. Filter: สำหรับกรองรายการคอร์สตามเงื่อนไข และจัดเรียงการแสดงผลลำดับรายการของคอร์สได้ ดังนี้

B1. Sort by: จัดเรียงการแสดงผลลำดับรายการได้ โดยมีตัวเลือกดังนี้

- Latest: เรียงลำดับจากคอร์สที่มีการอัปเดตล่าสุด
- Popular: เรียงลำดับจากคอร์สที่เป็นที่นิยมมากที่สุด (นับจากยอดลงทะเบียนเรียน และยอดผู้เข้าชม ที่มีการคำนวณเป็นรายเดือน)
- A-Z: เรียงลำดับจากตัวอักษรแรกของชื่อคอร์สจาก A-Z
- Z-A: เรียงลำดับจากตัวอักษรแรกของชื่อคอร์สจาก Z-A

B2. Category: กรองรายการตามหมวดหมู่ของเนื้อหา

B3. Content Provider: กรองรายการตามผู้ผลิตเนื้อหา

B4. Instructor: กรองรายการตามผู้สอน

B5. Mandatory: กรองรายการตามประเภทของหลักสูตรบังคับ โดยมีตัวเลือกดังนี้

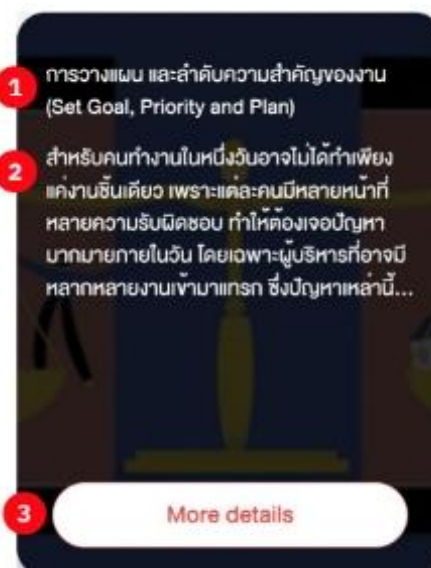
- Select all: เลือกทั้งหลักสูตรบังคับ และหลักสูตรไม่บังคับ
- Yes: เลือกเฉพาะหลักสูตรบังคับ
- No: เลือกเฉพาะหลักสูตรไม่บังคับ

C. การ์ดที่แสดงรายการของคอร์ส โดยในแต่ละการ์ดจะประกอบไปด้วยข้อมูลเบื้องต้นของคอร์ส (สามารถดูรายละเอียดได้ในหน้าถัดไป)

ข้อมูลภายในการ์ด ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. Cover: รูปภาพหน้าปก
2. Category: หมวดหมู่ของเนื้อหา
3. Course Name: ชื่อคอร์ส
4. Content Provider Name: ชื่อของผู้ผลิตเนื้อหา
5. Content Type: ประเภทของหลักสูตร

ทั้งนี้ หากนำเมาส์ไปชี้ที่การ์ด จะแสดงข้อมูลดังนี้

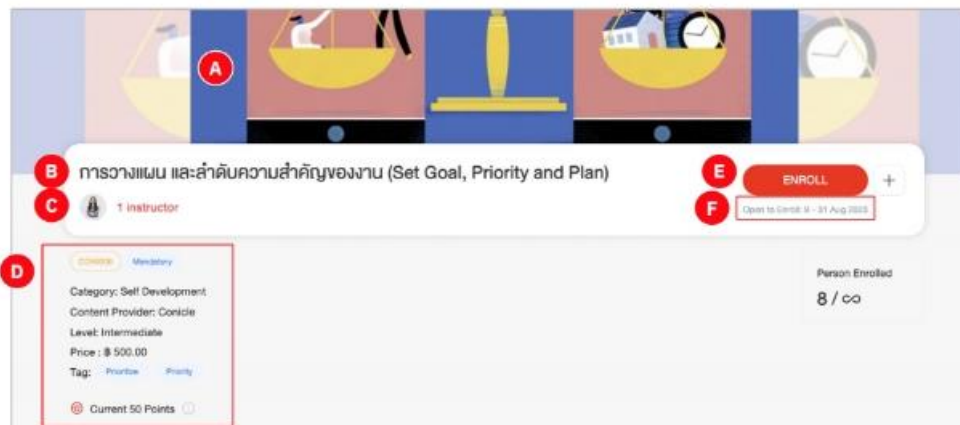
1. Course Name: ชื่อคอร์ส
2. Description: คำอธิบายหรือรายละเอียดของคอร์ส
3. More Details: สำหรับกดเพื่อเข้าดูข้อมูลของหลักสูตร หรือสามารถกดที่ตัวการ์ดเพื่อเข้าสู่หน้าหลักสูตรได้เช่นกัน

เมื่อกดที่การ์ดหรือปุ่ม More details แล้ว ระบบจะพาเข้ามายังหน้าแรกของคอร์ส ซึ่งจะแสดงข้อมูลภาพรวมของหลักสูตร ดังนี้

A. Cover: ภาพหน้าปกของคอร์ส

B. Course Name: ชื่อคอร์ส

C. Instructor: รูปภาพและจำนวนของผู้สอน

D. Course ID: รหัส ID ของคอร์ส

- **Mandatory:** ป้ายกำกับที่แสดงว่าหลักสูตรนั้นเป็นหลักสูตรบังคับ (หากไม่มีคือหลักสูตรทั่วไป)

- **Category:** หมวดหมู่

- **Content Provider:** ผู้ผลิตเนื้อหา

- **Level:** ระดับของหลักสูตร

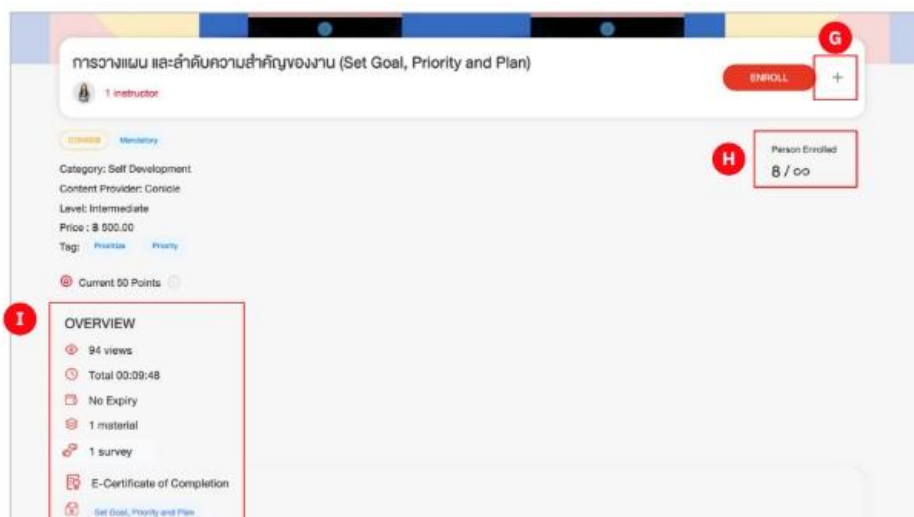
- **Tag:** ป้ายกำกับของหลักสูตร โดยหากกดที่ Tag ระบบจะพาไปยังหน้าแสดงเนื้อหาทั้งหมดที่มี Tag เดียวกัน หรือมี Tag ที่เกี่ยวข้องกับ Tag นั้นๆ

- **Current Points:** จำนวนของคะแนน Gamification ที่สามารถได้รับจากการเรียนหลักสูตรได้ โดยหากนำเมาส์ชี้ที่ Icon Info จะแสดงข้อมูลเพิ่มเติมของเงื่อนไขในการได้รับคะแนน

E. Enroll: ปุ่มกดลงทะเบียนเรียน หรือบอกสถานะของการลงทะเบียนเรียน

F. Enrollment Period: ช่วงวันที่ที่สามารถลงทะเบียนเรียนได้ (แสดงเฉพาะในหลักสูตรที่ผู้ดูแลระบบมีการกำหนดช่วงเวลาสำหรับการลงทะเบียนเท่านั้น)

G. Add Content: สำหรับเพิ่ม Course นั้นๆ เข้าไปใน Learning Playlist ที่ผู้ใช้มีสิทธิ์ในการจัดการอยู่ หรือคัดลอก Course นั้นไปสร้างเป็น Learning Playlist ใหม่ของตนเอง (Personal Learning Playlist)

H. Person Enrolled: จำนวนผู้ที่ลงทะเบียนเรียนแล้ว / จำนวนผู้เรียนสูงสุดที่เปิดรับ

I. Overview: รายละเอียดภาพรวมของคอร์ส ประกอบด้วย

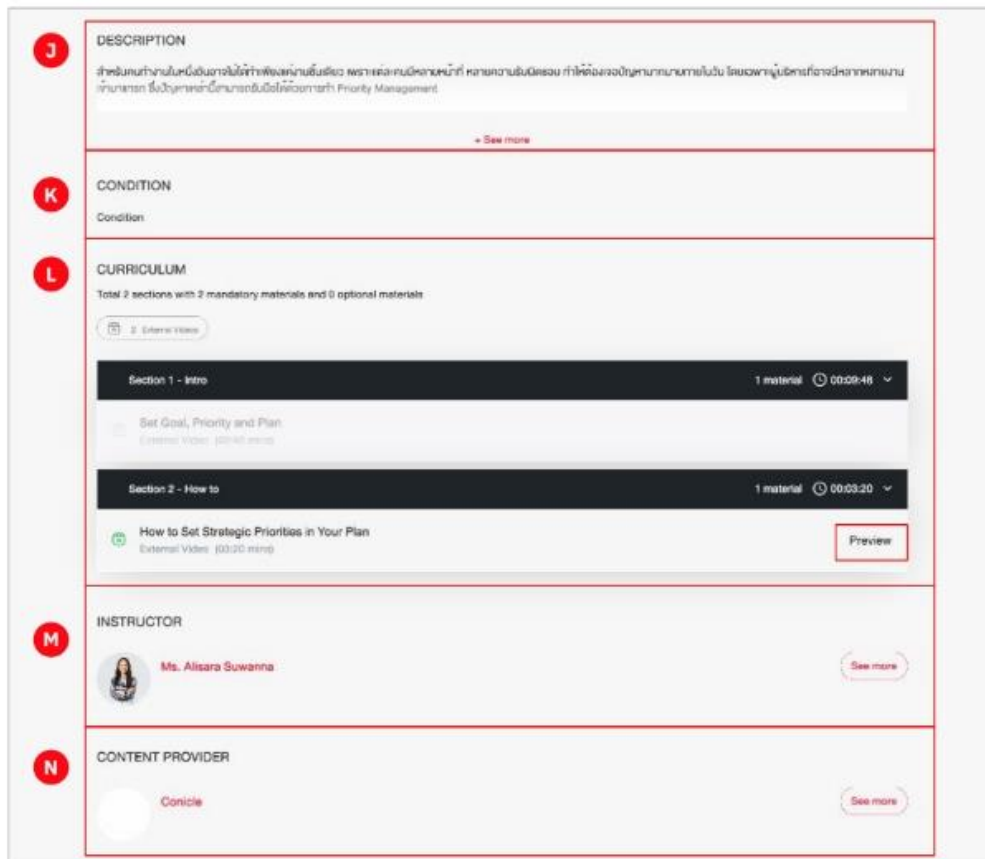
- **View:** จำนวนยอดผู้เข้าชม
- **Total of Hours:** จำนวนชั่วโมงเรียนทั้งหมด
- **Expiry Date:** วันที่หมดอายุการเรียนของหลักสูตร
- **Materials:** จำนวนสื่อประกอบการเรียนในหลักสูตร
- **Survey:** จำนวนแบบสำรวจในหลักสูตร
- **E-Certificate:** ใบประกาศนียบัตรออนไลน์
- **Competency:** ทักษะความสามารถที่เกี่ยวข้องและถูกผูกไว้กับเนื้อหา และเป็น

ความสามารถที่ผู้เรียนจะได้รับเมื่อเรียนเนื้อหาอันนั้นจนจบ (ได้รับสถานะการเรียน Completed) โดยสามารถกดที่ชื่อความสามารถเพื่อดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ ทั้งนี้ การได้รับความสามารถดังกล่าวจะเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้ดูแลระบบกำหนดไว้บนระบบ ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีคุณสมบัติและสถานะตรงตามเงื่อนไขการได้รับด้วย

J. Description: คำอธิบายหรือรายละเอียดของคอร์ส

K. Condition: เงื่อนไขการเรียนของหลักสูตร

L. Curriculum: แสดงสารบัญย่อที่ประกอบไปด้วยข้อมูลของหลักสูตร และการจัดเรียงของเนื้อหาในแต่ละ section ซึ่งจะแสดงข้อมูลของชื่อและประเภทของสื่อการเรียน จำนวนระยะเวลาของสื่อการเรียน โดยสามารถกดที่ Preview เพื่อดูตัวอย่างสื่อการเรียน ก่อนตัดสินใจลงทะเบียนเรียนได้ โดยจะไม่นับว่าเป็นการเริ่มต้นเรียน และไม่มีผลต่อประวัติการเรียนแต่อย่างใด

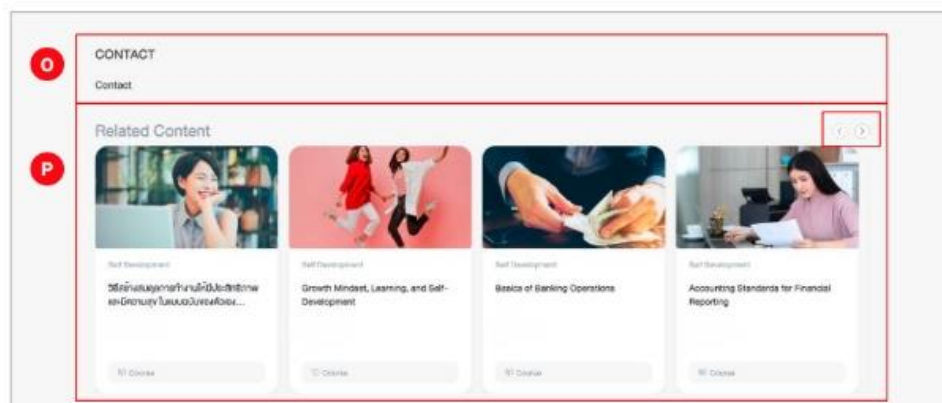

M. Instructor: รูปภาพและชื่อของผู้สอน โดยสามารถกดปุ่ม See more เพื่อดูข้อมูลเพิ่มเติมได้

N. Content Provider: รูปภาพและชื่อของผู้ผลิตเนื้อหา โดยสามารถกดปุ่ม See more เพื่อดูข้อมูลเพิ่มเติมได้

O. Contact: ข้อมูลรายละเอียดติดต่อผู้ดูแลระบบ/เจ้าหน้าที่ที่ดูแลหลักสูตร

P. Related Content: แสดงรายการคอร์สอื่นๆ ที่ใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้องกับคอร์สที่อยู่ เช่น คอร์สที่มีผู้ผลิตเนื้อหา หรือติดป้ายกำกับ (Tag) เดียวกัน โดยสามารถกดที่ Icon ลูกศรซ้าย-ขวา เพื่อเลื่อนดูรายการคอร์สที่เกี่ยวข้องได้มากที่สุด 12 รายการ

การลงทะเบียนและเข้าเรียนคอร์ส

หากผู้เรียนต้องการลงทะเบียนสมัครเรียนในคอร์สต่างๆ สามารถทำได้ตามขั้นตอนดังนี้

1. เข้าไปยังหน้าแรกของคอร์สที่ต้องการลงทะเบียนเรียน

2. กดปุ่ม **Enroll** เพื่อลงทะเบียนเรียน ทั้งนี้ข้อความที่ปุ่มอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสถานะการเปิดให้ลงทะเบียนเรียน ดังนี้

A. Enroll (ปุ่มสีเทา): หมายถึง คอร์สไม่ได้เปิดให้ลงทะเบียนเรียน หรือยังไม่ถึงช่วงเวลาที่สามารถลงทะเบียนเรียนได้ โดยจะไม่สามารถกดที่ปุ่มได้

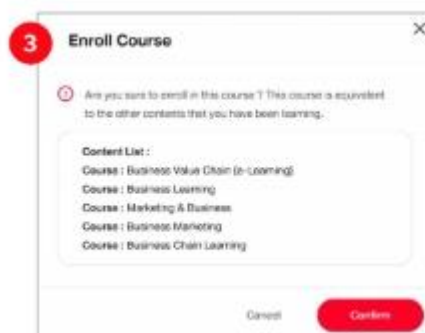
B. Enroll to waiting list: หมายถึง คอร์สมีจำนวนผู้ลงทะเบียนครบเต็มจำนวนที่เปิดรับแล้ว โดยหากกดที่ปุ่มจะเป็นการลงทะเบียนแบบต่อคิว เพื่อรอผู้เรียนคนอื่นสละสิทธิ์ และรอผู้ดูแลระบบทำการพิจารณาอนุมัติให้เข้าเรียนแทน

C. Full: หมายถึง คอร์สเรียนมีจำนวนผู้ลงทะเบียนครบเต็มจำนวนที่เปิดรับ และไม่สามารถกดลงทะเบียนเพื่อต่อคิวรอได้

D. Closed Enrollment: หมายถึง หมดช่วงระยะเวลาที่เปิดให้ลงทะเบียนเรียนแล้ว และจะไม่สามารถกดที่ปุ่มได้อีก

E. Enroll ที่มี Icon Lock: หมายถึง ผู้เรียนจำเป็นต้องจบการเรียนหลักสูตรอื่นๆ ตามที่ผู้ดูแลระบบกำหนดไว้มาก่อน จึงจะสามารถเข้าเรียนหลักสูตรนี้ได้ (Prerequisite) โดยให้กดที่ปุ่ม Enroll เพื่อตรวจสอบรายชื่อหลักสูตรที่ต้องเรียน

F. ไม่แสดงปุ่ม Enroll: หมายถึง ไม่สามารถลงทะเบียนได้ เนื่องจากตนเองไม่ได้อยู่ในเกณฑ์โควตาของผู้เรียนที่กำหนดไว้ และหลักสูตรนั้นไม่ได้เปิดให้บุคคลทั่วไปมาลงทะเบียนเรียนได้

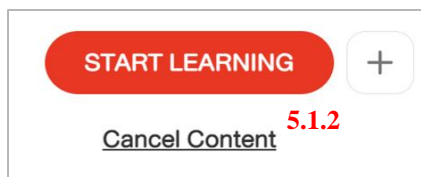
3. หากคอร์สนั้นสามารถลงทะเบียนได้ เมื่อกดปุ่ม Enroll จะแสดง Pop-up ยืนยันการลงทะเบียนขึ้นมา ให้กดที่ปุ่ม **Confirm**

4. กรณีที่ผู้ดูแลระบบมีการตั้งค่าให้ผู้เรียนกรอกแบบฟอร์มลงทะเบียน ระบบจะแสดงหน้าต่างแบบฟอร์มขึ้นมา ให้ทำการกรอกข้อมูลและกดปุ่ม **Confirm**

5. เมื่อการลงทะเบียนเรียนสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ระบบจะทำการตรวจสอบการตั้งค่าสำหรับรายการคำขอเรียน ว่าต้องผ่านการอนุมัติก่อนเข้าเรียนหรือไม่

5.1 กรณีที่คำขอลงทะเบียนสมัครเรียนไม่ได้กำหนดให้ต้องผ่านการอนุมัติ

5.1.1

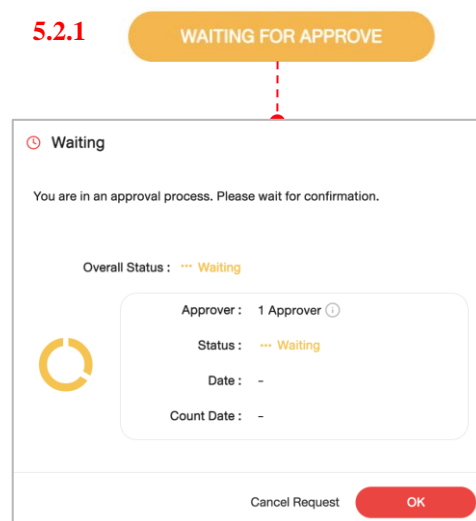

5.1.1 การลงทะเบียนเรียนจะสำเร็จ และผู้ใช้งานจะได้เข้าไปเป็นผู้เรียนในคอร์สนั้นทันที โดยปุ่ม Enroll จะเปลี่ยนเป็นข้อความว่า **Start Learning** และสามารถกดที่ปุ่มเพื่อเข้าเรียนได้ทันที

5.1.2 สามารถยกเลิกคอร์สเรียนได้ (หากผู้ดูแลระบบมีการตั้งค่าให้ผู้เรียนสามารถยกเลิกได้) โดยกดที่ **Cancel Content** > กรอกเหตุผลที่ยกเลิก > กดปุ่ม **Confirm** ทั้งนี้ผู้ดูแลระบบจะได้รับการแจ้งเตือนเสมอเมื่อผู้เรียนกดยกเลิก และจะถูกบันทึกสถานะในระบบเป็น **Canceled By User** โดยในส่วนของผู้เรียน หากยกเลิกคอร์สเรียนแล้วจะยังสามารถกลับมาลงทะเบียนใหม่ได้อีกครั้ง

5.2 กรณีที่คำขอลงทะเบียนสมัครเรียนกำหนดให้ต้องผ่านการอนุมัติ

5.2.1

5.2.1 ผู้ใช้งานจะอยู่ระหว่างรอการอนุมัติสำหรับให้เข้าเรียน โดยปุ่ม Enroll จะเปลี่ยนเป็นข้อความว่า **Waiting for approve**

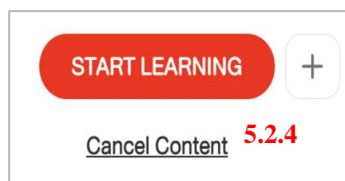
5.2.2 สามารถกดที่ปุ่ม **Waiting for approve** เพื่อตรวจสอบรายละเอียดต่างๆ ของรายการคำขออนุมัติได้ โดยเมื่อกดที่ปุ่มดังกล่าวจะแสดงหน้าต่างที่ประกอบไปด้วยข้อมูลดังนี้

- **Overall Status:** สถานะโดยรวมของการอนุมัติ
- **Approver:** แสดงจำนวนผู้อนุมัติทั้งหมด โดยสามารถกดที่ Icon Info เพื่อดูรายชื่อผู้มีสิทธิ์อนุมัติทั้งหมดได้

- **Status:** สถานะการอนุมัติในลำดับขั้นการอนุมัตินั้น ๆ (Approval Step)

- **Date:** วันที่ผู้อนุมัติกด Approve หรือ Reject
- **Count Date:** จำนวนวันคงเหลือที่สามารถกดอนุมัติได้
- **Cancel Request:** สามารถกดเพื่อยกเลิกคำขอเรียนได้

5.2.3

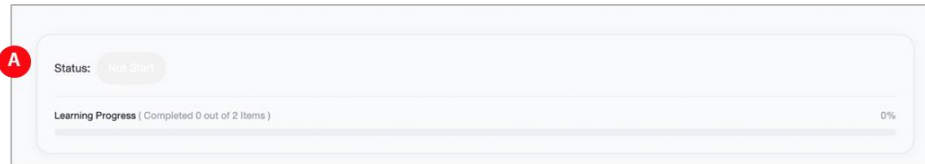
5.2.3 หากคำขอได้รับการอนุมัติแล้ว ปุ่ม **Waiting for approve** จะเปลี่ยนเป็นข้อความว่า **Start Learning**

5.2.4 สามารถยกเลิกคอร์สเรียนได้ (หากผู้ดูแลระบบมีการตั้งค่าให้ผู้เรียนสามารถยกเลิกได้) โดยกดที่ **Cancel Content** > กรอกเหตุผลที่ยกเลิก > กดปุ่ม **Confirm**

5.2.5 กรณีที่คำขออนุมัติถูกปฏิเสธ ปุ่ม **Waiting for approve** จะเปลี่ยนเป็นข้อความว่า **You were rejected** และไม่สามารถกดที่ปุ่มเพื่อลงทะเบียนใหม่ได้อีก

5.2.6 กรณีที่คำขออนุมัติถูกปฏิเสธ แต่ผู้ดูแลระบบมีการตั้งค่าให้สามารถลงทะเบียนเรียนใหม่ได้หากถูกปฏิเสธ ปุ่ม **Waiting for approve** จะเปลี่ยนเป็นข้อความว่า **Enroll** และสามารถกดปุ่มเพื่อลงทะเบียนได้อีกครั้ง

6. เมื่อลงทะเบียนเรียนสำเร็จและได้เข้าไปเป็นผู้เรียนแล้ว ผู้เรียนจะสามารถเห็นข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรเพิ่มเติมขึ้นมาในหน้าแรกของคอร์ส โดยประกอบไปด้วยรายละเอียดดังนี้

A. Status & Learning Progress: แถบข้อมูลสถานะและเปอร์เซ็นต์ความคืบหน้า การเรียนของตัวผู้เรียนเอง ได้แก่

- **Not Start:** หมายถึง ยังไม่ได้เริ่มเรียน หลังจากที่ยังลงทะเบียนสำเร็จหรือ ได้รับมอบหมาย

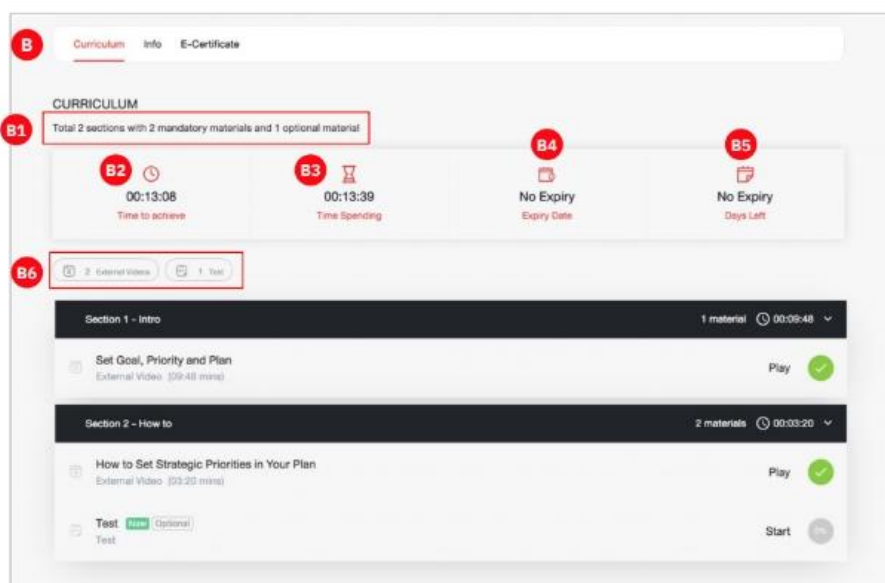
- **In Progress:** หมายถึง อยู่ในระหว่างการเรียน โดยเปอร์เซ็นต์จะถูกนับ จากจำนวนของสื่อการเรียนทั้งหมดที่ได้เรียนครบแล้ว โดยจะนับเฉพาะสื่อการเรียนที่มีการตั้งค่าเป็น Mandatory (จำเป็นต้องเรียน) เท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น หากมี 2 materials เป็น mandatory จะนับเป็นเนื้อหาละ 50 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นเมื่อเรียนครบ 1 material หลุด progress จะปรับขึ้นเป็น 50 เปอร์เซ็นต์ ทันที

- **Verifying:** หมายถึง มี Test หรือ Activity ที่อยู่ระหว่างรอการ ตรวจสอบผลอยู่

- **Completed:** หมายถึง เรียนจบและสำเร็จการเรียนแล้ว

- **Failed:** ผู้เรียนจะได้รับสถานะ Failed เมื่อเรียนจบแล้ว แต่ยังไม่ผ่าน แบบทดสอบหรือ Activity ไม่ผ่าน เรียนไม่จบก่อนหลักสูตรหมดอายุ หรือถูกปรับสถานะการเรียน เป็น “Failed” โดยผู้ดูแลระบบ

B. Curriculum: แสดงสารบัญชย่อที่ประกอบไปด้วยข้อมูลต่างๆ ของหลักสูตร และการจัดเรียงของเนื้อหาในแต่ละ section ประกอบไปด้วยข้อมูลดังนี้

B1. Total section and materials: จำนวนของ Section และสื่อการเรียนทั้งหมดในคอร์สที่แบ่งออกเป็นสื่อการเรียนที่บังคับเรียน(Mandatory) และสื่อการเรียนที่ไม่บังคับเรียน (Optional)

B2. Time to achieve: จำนวนชั่วโมงที่จำเป็นต้องเรียนทั้งหมดในหลักสูตร (ยึดตามระยะเวลาเรียนจาก Mandatory Material)

B3. Time Spending: จำนวนชั่วโมงเรียนสะสมทั้งหมดที่เรียนไปแล้ว

B4. Expiry Date: วันที่หมดอายุการเรียน

B5. Days Left: จำนวนวันคงเหลือที่สามารถเรียนหลักสูตรได้

B6. Icon material: รูปภาพ Icon และจำนวนของสื่อการเรียนรู้อันถูกจำแนกตามประเภท

B7. Section: แสดงส่วนการจัดวางของสื่อการเรียน ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

- **Section Number & Name:** ลำดับที่และชื่อของ Section

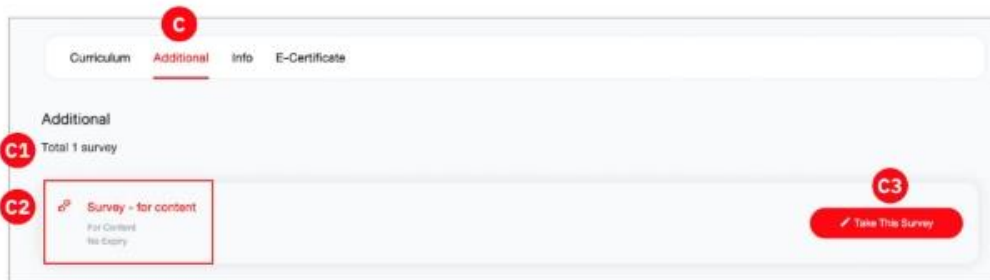
- **No. of Materials & Total Time:** จำนวนสื่อการเรียนและจำนวนระยะเวลาของสื่อการเรียนทั้งหมดใน Section นั้นๆ

- **Materials Name, Material Type & Total minutes:** ชื่อประเภท และจำนวนนาทีของสื่อการเรียน

- **Play/Start:** ปุ่มสำหรับกดเพื่อเริ่มเรียน หรือเรียนต่อ

- **Pie Chart:** แสดงเปอร์เซ็นต์ความคืบหน้าในการเรียนสื่อการเรียนนั้นๆ โดยหากเรียนจบแล้วจะแสดงไอคอนแทนจำนวนเปอร์เซ็นต์

C. Additional: แถบเมนูที่แสดงรายละเอียดหรือข้อมูลเพิ่มเติมในคอร์ส เช่น แบบสำรวจความคิดเห็น แบบสอบถาม โดยประกอบไปด้วยข้อมูล ดังนี้

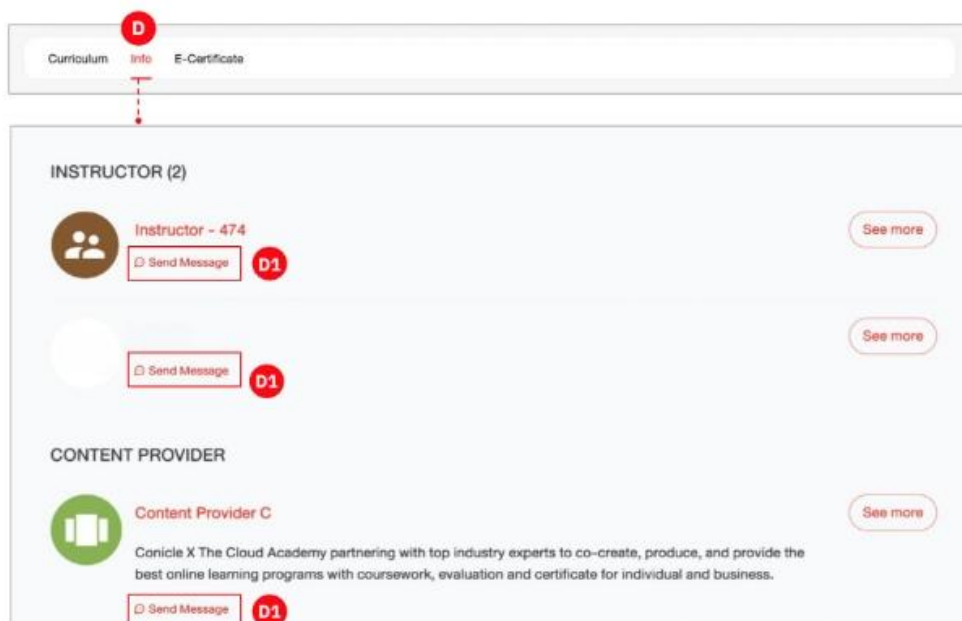
C1. Total survey: จำนวนแบบสำรวจความคิดเห็นทั้งหมดในคอร์ส

C2. Survey Name & Type: รายชื่อและประเภทของแบบสำรวจความคิดเห็น โดยประเภทของแบบสำรวจ มีทั้งหมดดังนี้

- For Instructor: สำหรับผู้สอน
- For Content: สำหรับหลักสูตร
- For System: สำหรับระบบ
- For Other: สำหรับอื่นๆ

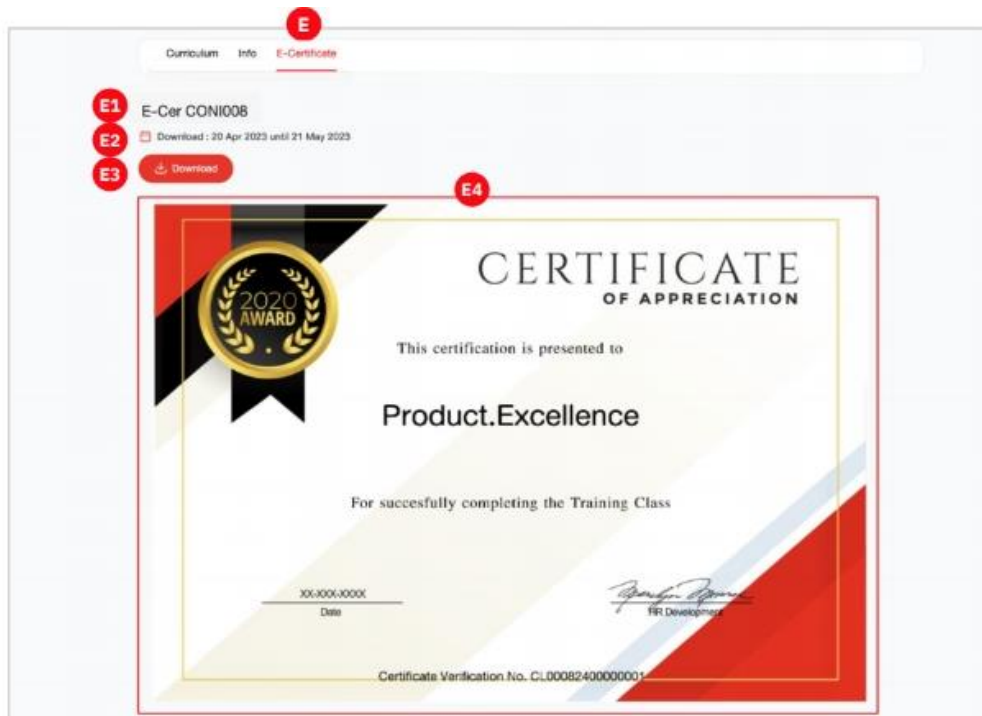
C3. Take This Survey: ปุ่มสำหรับกดเพื่อเริ่มทำแบบสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสำรวจที่อยู่ในแถบ Additional นี้ จะถือว่าเป็นสื่อประกอบการเรียนที่ไม่บังคับเรียน ผู้เรียนสามารถเลือกที่จะทำหรือไม่ทำได้ และไม่มีผลต่อภาพรวมของการสำเร็จหลักสูตร

D. Info: แถบแสดงข้อมูลเบื้องต้นของคอร์ส ซึ่งจะแสดงข้อมูลชุดเดียวกันกับก่อนที่ผู้เรียนจะกดลงทะเบียนเรียน แต่จะมีส่วนที่เพิ่มเติมขึ้นมา ดังนี้

D1. Send Message: ผู้เรียนสามารถกดที่ Send Message เพื่อส่งข้อความหาผู้สอนหรือผู้ผลิตเนื้อหา เพื่อสนทนาเป็นการส่วนตัวแบบ 1:1 ได้โดยตรง ทั้งนี้ จะขึ้นอยู่กับ การตั้งค่าของผู้ดูแลระบบในแต่ละคอร์สด้วย ว่าได้มีการเปิดตั้งค่าให้ผู้เรียนสามารถส่งข้อความได้หรือไม่

E. E-Certificate: แถบแสดงข้อมูลและรูปภาพของใบประกาศนียบัตรออนไลน์ที่ผู้เรียนจะได้รับเมื่อสำเร็จการเรียนในคอร์สนั้นๆ ประกอบไปด้วยรายละเอียดดังนี้

E1. E-Certificate Name: ชื่อของใบประกาศนียบัตร

E2. Download Duration: ช่วงระยะเวลาที่ผู้เรียนสามารถดาวน์โหลดใบประกาศนียบัตรได้

E3. Download: กดเพื่อดาวน์โหลดรูปภาพของใบประกาศนียบัตร (.png) โดยผู้เรียนจะสามารถดาวน์โหลดได้เมื่อตนเองสำเร็จการเรียนในคอร์สนั้นๆ แล้ว (ได้รับสถานะการเรียนเป็น Completed) หรือผู้ดูแลระบบมีการกดอนุมัติเพื่อออกใบประกาศฯ ให้

E4. Preview: ตัวอย่างรูปภาพใบประกาศนียบัตรที่ผู้เรียนจะได้รับ ซึ่งผู้เรียนจะสามารถเห็นใบประกาศนียบัตรฉบับสมบูรณ์ได้ เมื่อสำเร็จการเรียนในคอร์สนั้นๆ แล้ว (ได้รับสถานะการเรียนเป็น Completed) หรือผู้ดูแลระบบมีการกดอนุมัติเพื่อออกใบประกาศฯ ให้แล้วเท่านั้น

ในกรณีที่ผู้เรียนยังไม่สำเร็จการเรียน เช่น ยังไม่ได้เริ่มเรียน อยู่ระหว่างการเรียน หรือรออนุมัติผลการเรียน ในส่วน Preview จะแสดงรูปภาพของใบประกาศนียบัตรที่มีลายน้ำประทับด้วยข้อความตามสถานะการเรียนของตนเอง เช่น Not Start, In Progress, Verifying เป็นต้น

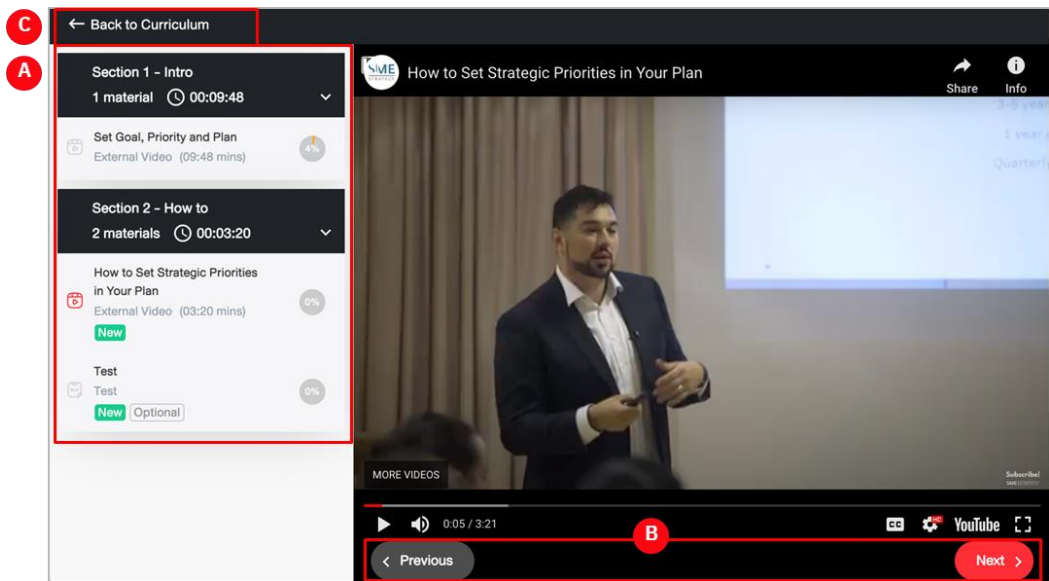
ตัวอย่าง

เมื่อผู้เรียนลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว สามารถเข้าเรียนได้โดยกดที่ปุ่ม **Start Learning** เมื่อเข้ามาที่หน้าการเรียน จะประกอบไปด้วยรายละเอียดดังนี้

A. Section: แลบทที่แสดง Section ทั้งหมดในหลักสูตร ซึ่งในแต่ละ Section จะประกอบไปด้วยรายการของสื่อการเรียนประเภทต่างๆ ที่สามารถกดที่รายการเพื่อเลือกเรียนเนื้อหาใดก่อนก็ได้ แต่ในบางกรณีจะต้องเรียนไปตามลำดับ Section (ขึ้นอยู่กับค่าการตั้งค่าของผู้ดูแลระบบ)

B. Previous / Next: ปุ่มสำหรับกดเพื่อเลื่อนไปเรียนสื่อการเรียนรู้ในลำดับก่อนหน้า หรือ ลำดับถัดไป

C. Back to Curriculum: สำหรับกดเพื่อย้อนกลับไปยังหน้าหลักของคอร์ส และจะยังสามารถกดเข้ามาเรียนต่อภายหลังได้ โดยระบบจะบันทึกผลการเรียนล่าสุดไว้ให้โดยอัตโนมัติ

แบบฝึกหัด

การเตรียมตัวเป็นวิทยากร และการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์ม ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้

1. การเป็นวิทยากรมีความสำคัญอย่างไร

---

2. จงอธิบายคุณสมบัติพื้นฐานของการเป็นวิทยากร

---

3. การเป็นวิทยากรต้องรู้ต่อยอดความแปลกใหม่ เพราะเหตุใด

---

4. จงยกตัวอย่างวิทยากรที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย พร้อมให้เหตุผลประกอบ

---

5. การเป็นวิทยากรมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

---

6. จงเขียนขั้นตอนการสร้างห้องเรียนออนไลน์ สำหรับการเข้าเรียนแบบ Course ของการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์ม

.....

.....

.....

.....

7. จงเขียนขั้นตอนการให้สิทธิ์ผู้เรียน และการยกเลิกสิทธิ์ของผู้เรียนใน Course ของการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์ม

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง การเป็นวิทยากร และการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์ม ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรมส่งเสริมการเรียนรู้

- ข้อใด **ไม่ใช่** คุณสมบัติพื้นฐานของการเป็นวิทยากร
  - ช่างสงสัย
  - ช่างสังเกต
  - มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
  - ต้องมีความรู้จริงในเรื่องที่ถ่ายทอดอย่างชัดเจน
- หัวใจหลักของการเป็นวิทยากรเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจสารตรงกับความต้องการของวิทยากร ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด
  - วิทยากรต้องใช้เทคนิคการถ่ายทอด
  - วิทยากรต้องมีความรู้จริงในเนื้อหา
  - วิทยากรต้องมีความคิดต่อยอดความแปลกใหม่
  - วิทยากรต้องมีความตรงต่อเวลาในการจบการบรรยาย
- การใช้สื่อการอบรมในช่วงการนำเข้าสู่การอบรมก่อนเข้าเนื้อหาหลักเพื่อสิ่งใด
  - เพื่อช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น
  - เพื่อสร้างให้ผู้อบรมเกิดการเรียนรู้
  - เพื่อช่วยโยงไปสู่เนื้อหาในบทต่อไป
  - เพื่อสร้างความน่าสนใจให้แก่การอบรมนั้น
- ข้อใดกล่าวถึงจรรยาบรรณของวิทยากรได้ถูกต้อง
  - เมื่อสอนต้องมั่นใจว่ามีความรู้จริงในเรื่องที่สอน
  - ต้องรู้รายละเอียดในเรื่องนั้นอย่างเพียงพอ
  - นำเสนอเป็นประเด็นและสรุปประเด็นให้ชัดเจน
  - เรียนรู้ได้ดีเมื่อเปิดโอกาสให้ใช้เวลาในการทำความเข้าใจ
- บุคลิกภาพการแต่งกายในข้อใดเหมาะสมที่สุดสำหรับผู้เป็นวิทยากร
  -
  -
  -
  -

6. การสร้าง Courses เป็นส่วนสำหรับใช้งานเพื่อตอบโจทย์วัตถุประสงค์ในข้อใดมากที่สุด
  1. เพื่อรวบรวมหลักสูตรออนไลน์ต่างๆ
  2. เพื่อรวบรวมสมาชิกไว้ในระบบออนไลน์
  3. เพื่อรวบรวมใบประกาศนียบัตรให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์
  4. เพื่อรวบรวมและเก็บข้อมูลการเข้าใช้งานของสมาชิกรูปแบบออนไลน์
7. หากคุณต้องการจัดเรียงการแสดงผลลำดับรายการตามหมวดหมู่ของเนื้อหาจะต้องเลือกการใช้งานตามข้อใด
  1. Category
  2. Content Provider
  3. Instructor
  4. Mandatory
8. หากต้องการลงทะเบียนเรียน หรือการบอกสถานะของการลงทะเบียนเรียน ต้องเข้าใช้งานที่ส่วนใด
  1. Add Content
  2. Overview
  3. Description
  4. Enroll
9. Curriculum เป็นการแสดงรายละเอียดข้อมูลในลักษณะใด
  1. แสดงรายละเอียดภาพรวมของคอร์ส
  2. แสดงจำนวนสื่อประกอบการเรียนในหลักสูตร
  3. แสดงสารบัญย่อที่ประกอบไปด้วยข้อมูลของหลักสูตร
  4. แสดงทักษะความสามารถที่เกี่ยวข้องและถูกผูกไว้กับเนื้อหา
10. Competency เป็นตัวแทนในการนำเสนอข้อมูลในด้านใด
  1. ด้านรายละเอียดภาพรวมของคอร์ส
  2. ด้านจำนวนสื่อประกอบการเรียนในหลักสูตร
  3. ด้านจำนวนผู้เข้าใช้งานหรือผู้เรียนในระบบ
  4. ด้านทักษะความสามารถที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล

เรื่องที่ 1 การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity)

สาระสำคัญ

ความสามารถในการสร้างและจัดการลักษณะเฉพาะของตนเองบนโลกออนไลน์สร้างความตระหนักในเรื่องของภาพลักษณ์การแสดงออกทางความคิดและสามารถจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแสดงตัวตนบนโลกออนไลน์ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว ซึ่งการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจความหมายของการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล
2. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีทักษะจัดการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

เนื้อหา

1. ความหมายของการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล
2. ความสำคัญของการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล
3. การจัดการการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม
4. ตัวอย่างของการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล

วิธีการ/กิจกรรม

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. เรียนรู้จากเครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
3. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. เครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
2. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจสอบแบบฝึกหัด
2. แบบทดสอบก่อนเรียน
3. แบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 1 การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity)

1. ความปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญในการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล เพื่อป้องกันสิ่งใด
  1. การขายข้อมูลส่วนบุคคล
  2. การปลอมแปลงตัวตน
  3. การเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวโดยไม่ได้รับอนุญาต
  4. การรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ
2. การโจรกรรมข้อมูล การสูญหายของข้อมูล หรือความผิดพลาดของระบบ มีผลกระทบต่อการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัลตามข้อใด
  1. ลดความเสี่ยงในการถูกหลอกลวงออนไลน์
  2. เสี่ยงในการรั่วไหลข้อมูลส่วนตัว
  3. การเข้าถึงบริการออนไลน์ได้อย่างสะดวกสบาย
  4. ความไม่แน่นอนในการใช้บริการออนไลน์
3. ข้อควรระวังในการจัดการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัลคืออะไร
  1. การใช้รหัสผ่านที่ซับซ้อน
  2. การแชร์ข้อมูลส่วนตัวในโพสต์สาธารณะ
  3. การใช้บริการ VPN ตลอดเวลา
  4. การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวกับเพื่อนในเครือข่าย
4. เมื่อสร้างบัญชีใหม่บนเว็บไซต์ออนไลน์ ต้องกรอกข้อมูลส่วนตัวหลายอย่าง เช่น ชื่อ นามสกุล หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน การให้ข้อมูลโดยข้อมูลยังคงมีความปลอดภัยต้องคำนึงถึงข้อใด
  1. กดยืนยันการสมัครทันที
  2. ทำการบันทึกข้อมูลการสมัครบัญชีทันที
  3. เลือกและใช้เครื่องมือและแพลตฟอร์มที่เหมาะสม
  4. ระวังความเสี่ยงในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล
5. ให้ผู้เรียนเปิดอีเมล เมื่อเปิดขึ้นมาแล้วได้รับอีเมลจากบุคคลที่คุณไม่คุ้นเคย อีเมลดังกล่าวมีลิงก์แนบมาด้วยผู้เรียนควรทำอย่างไรกับอีเมลนี้เป็นอันดับแรก
  1. ไม่คลิกลิงก์หรือดาวน์โหลดไฟล์โดยทันที
  2. คลิกลิงก์หรือดาวน์โหลดไฟล์โดยทันที
  3. ส่งอีเมลดังกล่าวต่อให้ผู้อื่น
  4. ตรวจสอบแหล่งที่มาของอีเมล

1. การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity)

คือความสามารถในการสร้างและจัดการลักษณะเฉพาะของตนเองบนโลกออนไลน์สร้างความตระหนักในเรื่องของภาพลักษณ์การแสดงออกทางความคิดและสามารถจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแสดงตัวตนบนโลกออนไลน์ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว ซึ่งการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัลประกอบด้วย ทักษะนี้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizen)

1.1.1 ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง (Digital Citizen Identity)

สามารถสร้างและบริหารจัดการอัตลักษณ์ที่ดีของตนเองไว้ได้อย่างดีทั้งในโลกออนไลน์และโลกความจริงอัตลักษณ์ที่ดีคือ การที่ผู้ใช้สื่อดิจิทัลสร้างภาพลักษณ์ในโลกออนไลน์ของตนเองในแง่บวก ทั้งความคิดความรู้สึก และการกระทำ โดยมีวิจาร์ณญาณในการรับส่งข่าวสารและแสดงความคิดเห็น มีความเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมใช้งานในสังคมออนไลน์ และรู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำ ไม่กระทำการที่ผิดกฎหมายและจริยธรรมในโลกออนไลน์ เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์ การกลั่นแกล้งหรือการใช้วาจาที่สร้างความเกลียดชังผู้อื่นทางสื่อออนไลน์

ภาพที่ 1 ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง

การสร้างอัตลักษณ์ที่ดีบนโลกออนไลน์ คือ ความสามารถในการสร้างและบริหารจัดการอัตลักษณ์ที่ดีของตนเองไว้ได้ทั้งในโลกออนไลน์และโลกความจริง เสริมสร้างภาพลักษณ์ในโลกออนไลน์ของตนเองในแง่บวก ทั้งความคิด ความรู้สึก และการกระทำ โดยมีวิจาร์ณญาณในการรับส่งข่าวสารและแสดงความคิดเห็น มีความเห็นอก เห็นใจผู้ร่วมใช้งานในสังคมออนไลน์ และรู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำ ไม่กระทำการที่ผิดกฎหมายและจริยธรรมในโลกออนไลน์ เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์ การกลั่นแกล้งหรือการใช้วาจาที่สร้างความเกลียดชังผู้อื่นทางสื่อออนไลน์

ทักษะการคิดวิเคราะห์ที่มีวิจรรย์ญาณที่ดีมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในทุกด้าน ทางด้าน การศึกษา การทำงาน หรือชีวิตประจำวัน ช่วยให้สามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ แก้ไขปัญหา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และหลีกเลี่ยงการถูกชักจูงจากข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง

ตัวอย่าง สังคมไทยมักมีข่าวเกี่ยวกับการนำรูปบุคคลอื่นมาใช้เป็นของตัวเองแล้วนำไป สร้างความเสียหาย หลอกลวงผู้อื่นเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีการนำไปตัดต่อในทางที่ไม่ดี โดยเฉพาะบุคคลที่มีชื่อเสียง มักถูกตัดต่อรูปไปเปลือย สร้างความเข้าใจผิด วิธีป้องกัน ควรระมัดระวัง ในการเสพข่าว รู้จักสังเกตและตรวจสอบให้ชัวร์ก่อนเชื่อและก่อนแชร์ต่อ

1.1.3 ทักษะในการรักษาความปลอดภัยของตนเอง ในโลกไซเบอร์ (Cybersecurity Management) สามารถป้องกันข้อมูลด้วยการสร้างระบบความปลอดภัยที่ เข้มแข็ง และป้องกันการโจรกรรมข้อมูลหรือการโจมตีออนไลน์ได้ มีทักษะในการรักษาความปลอดภัย ของตนเองในโลกออนไลน์ การรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกไซเบอร์คือ การปกป้องอุปกรณ์ ดิจิทัลข้อมูลที่จัดเก็บและข้อมูลส่วนตัวไม่ให้เสียหาย สูญหาย หรือถูกโจรกรรมจากผู้ไม่หวังดีในโลกไซ เบอร์ การรักษาความปลอดภัยทางดิจิทัลมีความสำคัญดังนี้

1.1.3.1 เพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวและความลับ หากไม่ได้รักษาความ ปลอดภัยให้กับอุปกรณ์ดิจิทัล ข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลที่เป็นความลับอาจจะรั่วไหลหรือถูกโจรกรรมได้

1.1.3.2 เพื่อป้องกันการขโมยอัตลักษณ์ การขโมยอัตลักษณ์เริ่มมีจำนวนที่ มากขึ้นในยุคข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากมีการทำธุรกรรมทางออนไลน์มากยิ่งขึ้น ผู้คนเริ่มทำการชำระค่า สินค้าผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต และทำธุรกรรมกับธนาคารทางออนไลน์ หากไม่มีการรักษาความปลอดภัย ที่เพียงพอ มิฉะฉานอาจจะล่วงข้อมูลเกี่ยวกับบัตรเครดิตและข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้งานไปสวมรอยทำ ธุรกรรมได้ เช่น ไปซื้อสินค้า กู้ยืมเงิน หรือสวมรอยรับผลประโยชน์และสวัสดิการ

1.1.3.3 เพื่อป้องกันการโจรกรรมข้อมูล เนื่องจากข้อมูลต่างๆ มักเก็บรักษา ในรูปของดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นเอกสารภาพถ่าย หรือคลิปวิดีโอ ข้อมูลเหล่านี้อาจจะถูกโจรกรรมเพื่อ นำไปขายต่อ แบล็คแมร์ หรือเรียกค่าไถ่

1.1.3.4 เพื่อป้องกันความเสียหายของข้อมูลและอุปกรณ์ ภัยคุกคามทางไซ เบอร์อาจส่งผลเสียต่อข้อมูลและอุปกรณ์ดิจิทัลได้ ผู้ไม่หวังดีบางรายอาจมุ่งหวังให้เกิดอันตรายต่อ ข้อมูลและอุปกรณ์ที่เก็บรักษามากกว่าที่จะโจรกรรมข้อมูลนั้น ภัยคุกคามอย่างไวรัสคอมพิวเตอร์ ไทร จัน และมัลแวร์สร้างความเสียหายร้ายแรงให้กับคอมพิวเตอร์หรือระบบปฏิบัติการได้

ตัวอย่าง อาชญากรไซเบอร์มักเข้ามาอยู่ระหว่างการเชื่อมต่อของโดยจะกระทำผ่านเครือข่าย Wi-Fi ในที่สาธารณะ เช่น คาเฟ่ ที่มีเครือข่าย Wi-Fi ที่ไม่ปลอดภัย และขโมยข้อมูลของไป วิธีป้องกัน ไม่ควรเชื่อมต่อไวไฟที่สาธารณะ

1.1.4. ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว (Privacy Management) มีคุณพินิจ ในการบริหารจัดการข้อมูลส่วนตัว รู้จักปกป้องข้อมูลส่วนตัวในโลกออนไลน์โดยเฉพาะการแชร์ ข้อมูลออนไลน์เพื่อป้องกันความเป็นส่วนตัวทั้งของตนเองและผู้อื่น รู้เท่าทันภัยคุกคาม

ทางอินเทอร์เน็ต เช่น มัลแวร์ ไวรัสคอมพิวเตอร์ การรักษาข้อมูลส่วนตัวได้ด้วยตัวเองสามารถกระทำ
ได้ดังนี้

1.1.4.1 ไม่ควรตั้งรหัสผ่านของบัญชีใช้งานง่ายเกินไป

1.1.4.2 ตั้งรหัสผ่านจอสมาาร์ทโฟนอยู่เสมอ

1.1.4.3 แชรข้อมูลส่วนตัวในสื่อโซเชียลมีเดียอย่างระมัดระวัง

1.1.4.4 ใส่ใจกับการตั้งค่าความเป็นส่วนตัว ระวังการเปิดเผยชื่อ
และที่ตั้งของ และปฏิเสธแอปที่พยายามจะเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวของ

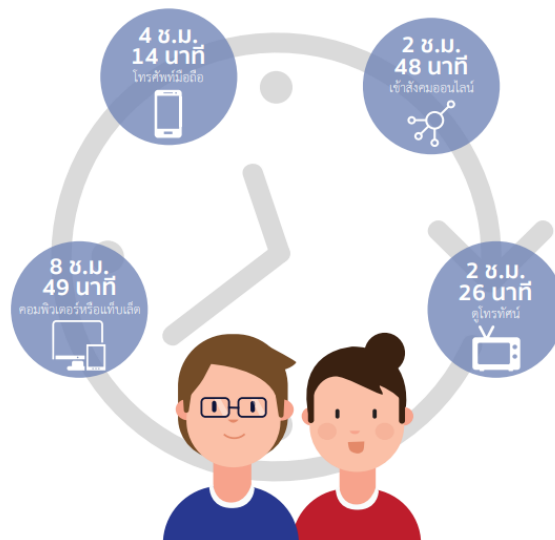
1.1.4.5 อย่าใช้ไวไฟสาธารณะเมื่อต้องการกรอกข้อมูลส่วนตัว เช่น
ออนไลน์ช้อปปิ้งหรือธุรกรรมธนาคาร หรือการลงทะเบียนในสื่อสังคมออนไลน์

1.1.4.6 รู้ทันภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต

ตัวอย่าง ใช้บัญชีโซเชียลมีเดียของคุณในอุปกรณ์สื่อสารจำนวนมากหลายเครื่อง และในการใช้
โซเชียลมีเดียควรจะต้องมีการระวังในเรื่องของการแชร์ข้อมูลส่วนตัวให้มากม ไม่ควรใส่รายละเอียดมา
เกินไป ไม่ว่าจะเป็นวันเกิด ที่อยู่หรือเบอร์โทรศัพท์ วิธีการป้องกัน ปิดเครื่องทุกครั้งเมื่อไม่ใช้งานและ
อย่าเปิดเผยข้อมูลบนโซเชียลมีเดียมากเกินไป

1.1.5. ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ (Screen Time Management)

สามารถในการบริหารเวลาที่ใช้อุปกรณ์ยุคดิจิทัล รวมไปถึงการควบคุมเพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างโลก
ออนไลน์ และโลกภายนอก ตระหนักถึงอันตรายจากการใช้เวลาหน้าจอมากเกินไป การทำงานหลาย
อย่างในเวลาเดียวกัน และผลเสียของการเสพติดสื่อดิจิทัล สำนักวิจัยสยามเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต

ภาพที่ 3 การบริหารเวลาที่ใช้อุปกรณ์ยุคดิจิทัล

วัยรุ่นไทยเกือบ 40 % อยากรใช้เวลาหน้าจอมากกว่าออกกำลังกาย และผลการสำรวจจาก
We are social พบว่า ในแต่ละวัน คนไทยใช้เวลาหน้าจอ

ตัวอย่าง รับแสงจากจอภาพมากก็อาจทำให้กล้ามเนื้อตามมีปัญหาได้ ทำให้เกิดโรคทางสายตาที่เรียกรวมกันว่า ซีวีเอส (CVS-Computer Vision Syndrome) เป็นกลุ่มของโรคที่รวมปัญหาการมองเห็นที่มีความสัมพันธ์กับการใช้หน้าจอเป็นเวลานานวิธีการป้องกัน กำหนดระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การเล่นโซเซียลมีเดียอาจทำให้เพลิดเพลินจนลึ้มเวลา การตั้งเวลาในการทำงานจะช่วยจำกัด เวลาการใช้เวลาหน้าจอสำหรับการเล่นโซเซียลมีเดียได้

1.1.6. ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ผู้ใช้งานมีการทิ้งไว้บนโลกออนไลน์ (Digital Footprints) สามารถเข้าใจธรรมชาติของการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัลว่าจะหลงเหลือร่องรอยข้อมูลทิ้งไว้เสมอ รวมไปถึงเข้าใจผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อการดูแลสิ่งเหล่านี้อย่างมีความรับผิดชอบ

รอยเท้าดิจิทัล (Digital Footprints) คือ คำที่ใช้เรียกร่องรอยการกระทำต่างๆ ที่ผู้ใช้งานทิ้งรอยเอาไว้ในโลกออนไลน์ โซเซียลมีเดีย เว็บไซต์หรือโปรแกรมสนทนา เช่นเดียวกับรอยเท้าของคนเดินทาง ข้อมูลดิจิทัล เช่น การลงทะเบียนอีเมล การโพสต์ข้อความหรือรูปภาพ เมื่อถูกส่งเข้าโลกไซเบอร์แล้วจะทิ้งร่องรอยข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้งานไว้ให้ผู้อื่นติดตามได้เสมอ แม้ผู้ใช้งานจะลบไปแล้ว ดังนั้น หากเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรม อาจมีผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของผู้กระทำรอยเท้าดิจิทัลคือทุกสิ่งทุกอย่างในโลกอินเทอร์เน็ตที่บอกเรื่องของ

ภาพที่ 4 ร่องรอยทางดิจิทัลในโลกอินเทอร์เน็ต

ร่องรอยทางดิจิทัล อาจส่งผลกระทบต่อชีวิตจริง ที่เกิดจากร่องรอยทางดิจิทัลเข้าใจผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการจัดการกับชีวิตในโลกดิจิทัลด้วยความรับผิดชอบ ข้อมูลร่องรอยทางดิจิทัล เช่น การลงทะเบียนอีเมล การโพสต์ข้อความหรือรูปภาพ ไฟล์งานต่าง ๆ เมื่อถูกส่งเข้าโลกอินเทอร์เน็ตแล้ว จะทิ้งร่องรอยข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้งานไว้ ให้ผู้อื่นสามารถติดตามได้ และเป็นข้อมูลที่ระบุตัวบุคคลได้อย่างง่ายดาย

ตัวอย่าง การโพสต์ภาพของมีค่าลงสื่อสังคมออนไลน์ ก็อาจเป็นการอันตรายต่อความปลอดภัยและการสูญเสียของทรัพย์สินได้ วิธีการป้องกัน ไม่โพสต์โชว์ของมีค่า เช่น บ้าน รถ เงินทอง

โหนดที่ดินต่างๆ เพราะอาจมีมิจฉาชีพเข้ามาหลอกลวงทำให้เกิดการสูญเสียทรัพย์สิน ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ทางสื่อออนไลน์ได้ในที่สุด

1.1.7. ทักษะในการรับมือกับการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ (Cyberbullying Management) คือ การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหรือช่องทาง เพื่อก่อให้เกิดการคุกคามล่อลวง และการกลั่นแกล้งบนโลกอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ โดยกลุ่มเป้าหมายมักจะเป็นกลุ่มเด็กจนถึงเด็กวัยรุ่น การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์คล้ายกันกับการกลั่นแกล้งในรูปแบบอื่น หากแต่การกลั่นแกล้งประเภทนี้จะกระทำผ่านสื่อออนไลน์หรือสื่อดิจิทัล เช่น การส่งข้อความทางโทรศัพท์ ผู้กลั่นแกล้งอาจจะเป็นเพื่อนร่วมชั้น คนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์ หรืออาจจะเป็นคนแปลกหน้าก็ได้ แต่ส่วนใหญ่ผู้ที่กระทำจะรู้จักผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง รูปแบบของการกลั่นแกล้งมักจะเป็น

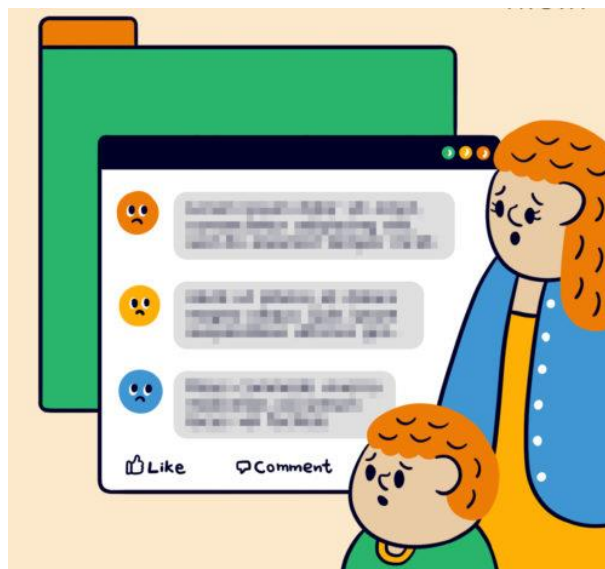
ภาพที่ 5 รูปแบบของการกลั่นแกล้งการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์

การจัดการการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ เป็นความสามารถในการป้องกันตนเอง การมีภูมิคุ้มกันในการรับมือและจัดการกับ สถานการณ์การกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ตได้อย่างชาญฉลาด การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหรือช่องทาง เพื่อก่อให้เกิดการคุกคามล่อลวงและการกลั่นแกล้งบนโลกอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ โดยกลุ่มเป้าหมายมักจะเป็นกลุ่มเด็กจนถึง เด็กวัยรุ่น การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์คล้ายกันกับการกลั่นแกล้งในรูปแบบอื่น หากแต่การกลั่นแกล้งประเภทนี้จะกระทำผ่านสื่อออนไลน์หรือสื่อดิจิทัล เช่น การส่งข้อความทางโทรศัพท์ ผู้กลั่นแกล้งอาจจะเป็นเพื่อนร่วมชั้น คนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์ หรืออาจจะเป็นคนแปลกหน้าก็ได้ แต่ส่วนใหญ่ผู้ที่กระทำจะรู้จักผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งรูปแบบของการกลั่นแกล้งมักจะเป็นการว่าร้าย ใส่ความ ชูทำร้าย หรือใช้ถ้อยคำหยาบคาย การคุกคามทางเพศผ่านสื่อออนไลน์ การแอบอ้างตัวตนของผู้อื่น การแบล็กเมล์ การหลอกลวง การสร้างกลุ่มโซเชียลเพื่อโจมตีโดยเฉพาะ

ตัวอย่าง การโพสต์คำทอ พุดจาสื่อเสียด ให้อาย หรืออยู่ทำร้ายผ่านช่องทางการสนทนา หรือโพสต์อย่างโจ่งแจ้งที่หน้าโซเชียลมีเดียของผู้ถูกกระทำ เช่น แชทเพชชุกหรือไลน์มาว่าจะตักทำร้ายเมื่อเจอหน้ากันที่โรงเรียนหรือที่ไหนก็ตาม วิธีการป้องกัน พ่อแม่ควรสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับลูก

เพื่อให้ลูกไว้วางใจมากพอจะบอกเล่าทุกเรื่องราวในชีวิตเขาได้ เมื่อมีปัญหาอะไรลูกจะได้กล้าขอคำปรึกษากับ

1.1.8. ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม (Digital Empathy) มีความเห็นอกเห็นใจ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นบนโลกออนไลน์ แม้จะเป็นการสื่อสารที่ไม่ได้เห็นหน้ากัน มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อคนรอบข้าง ไม่ว่าจะพ่อแม่ ครู เพื่อนทั้งในโลกออนไลน์และในชีวิตจริง ไม่ด่วนตัดสินผู้อื่นจากข้อมูลออนไลน์แต่เพียงอย่างเดียว และจะเป็นกระบอกเสียงให้ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือคิดก่อนจะโพสต์ลงสังคมออนไลน์ (Think Before You Post) ใครควรดูก่อนที่จะโพสต์รูปหรือข้อความลงในสื่อออนไลน์ ไม่โพสต์ขณะกำลังอยู่ในอารมณ์โกรธสื่อสารกับผู้อื่นด้วยเจตนาดี ไม่ใช่จากที่สร้างความเกลียดชังทางออนไลน์ ไม่นำล้วงข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น ไม่กลั่นแกล้งผู้อื่นผ่านสื่อดิจิทัล โดยอาจตั้งคำถามกับตัวเองก่อนโพสต์ว่า

ภาพที่ 6 การใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม

ความเห็นอกเห็นใจและสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นทางดิจิทัล เป็นความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น การตอบสนองความต้องการของผู้อื่น การแสดง ความเห็นใจและการแสดงน้ำใจต่อผู้อื่นบนโลกดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อคนรอบข้าง ไม่ว่าจะพ่อแม่ ครู เพื่อนทั้งในโลกออนไลน์และในชีวิตจริง ไม่ด่วนตัดสินผู้อื่นจากข้อมูลออนไลน์แต่เพียงอย่างเดียว และจะเป็นกระบอกเสียงให้ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือในโลกออนไลน์

ตัวอย่าง พลเมืองดิจิทัลที่ดีต้องตระหนักถึงการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมกับผู้อื่นบนโลกออนไลน์ อย่างเช่น มีปฏิสัมพันธ์อันดีกับ คนรอบข้างทั้งในชีวิตจริงและในโลกออนไลน์ คอมเมนต์ให้กันและกันในเชิงสร้างสรรค์ ให้กำลังใจกัน และไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น เพียงเท่านั้นก็สามารถ

ใช้เทคโนโลยีอย่างมีความสุข วิธีการป้องกัน ไม่ใช้คอมพิวเตอร์ในทางรบกวนการผู้อื่นเช่น คอมเมนต์ในทางเสียๆหายๆ

1.2 ความเป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล (Digital Co-creator)

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลต่างๆ เพื่อสร้างเนื้อหาและบริการใหม่ๆ บนโลกดิจิทัล เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม กล้าคิดนอกกรอบ และพัฒนาทักษะใหม่ๆ อยู่เสมอ ผู้สร้างสรรค์ดิจิทัลสามารถมีส่วนร่วมในการสร้างโลกดิจิทัลที่ดีขึ้นได้ โดยการสร้างเนื้อหาที่มีประโยชน์ สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมกับผู้อื่น ตัวอย่างเช่น การสร้างเว็บไซต์ เขียนบล็อก ออกแบบกราฟิก พัฒนาแอปพลิเคชัน สร้างสรรค์เนื้อหาวิดีโอและดนตรี เป็นต้น ทักษะสำคัญในการเป็นผู้สร้างสรรค์ดิจิทัล ดังนี้

1.2.1 ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการคิดนอกกรอบ คิดไอเดียใหม่ๆ และนำไอเดียเหล่านั้นมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน

1.2.2 ทักษะด้านเทคโนโลยี ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.3 ทักษะการสื่อสาร ความสามารถในการสื่อสารความคิดและไอเดียให้ผู้อื่นเข้าใจ

1.2.4 ทักษะการทำงานร่วมกัน ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ความเป็นผู้ประกอบการดิจิทัล (Digital Entrepreneur)

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาธุรกิจหรือบริการใหม่ๆ เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และกล้าที่จะเสี่ยง แสวงหาโอกาสใหม่ๆ อยู่เสมอ ผู้ประกอบการดิจิทัลสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อลดต้นทุน ขยายฐานลูกค้า เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และสร้างการเติบโตให้กับธุรกิจได้ ตัวอย่างเช่น การใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการตลาด การใช้อีคอมเมิร์ซเพื่อการขายสินค้าและบริการออนไลน์ การใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นต้น ทักษะสำคัญในการเป็นผู้ประกอบการดิจิทัล ดังนี้

1.3.1 ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการคิดนอกกรอบ คิดไอเดียใหม่ๆ และนำไอเดียเหล่านั้นมาสร้างธุรกิจ

1.3.2 ทักษะด้านเทคโนโลยี ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.3 ทักษะด้านการตลาด ความสามารถในการเข้าใจความต้องการของลูกค้าและสร้างกลยุทธ์การตลาดที่มีประสิทธิภาพ

1.3.4 ทักษะด้านการเงิน ความสามารถในการบริหารการเงินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

แบบฝึกหัด

เรื่องที่ 1 การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity)

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. อธิบายความหมายของการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity)

.....

.....

.....

.....

2. ความสำคัญของการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัลมีทั้งหมดกี่ส่วน ประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

3. การกรอกข้อมูล Username-Password ที่ในโลกออนไลน์ใช้เป็นการแสดงตัวตน เพื่อป้องกันข้อมูลของตนเองจากคนที่ไม่หวังดีในโลกออนไลน์ ต้องมีทักษะในส่วนใด และป้องกันข้อมูลของตนเองอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. ให้ตรวจสอบรหัสผ่านต่อไปนี้ มีความปลอดภัยในโลกออนไลน์ใช้เป็นการแสดงตัวตน www.security.org/how-secure-is-my-password ด้วยชุดข้อมูลต่อไปนี้

1. cre@te
2. R@cingcar96
3. Apple_B@nana44
4. Apple_B@nana44
5. Catanddog55

รหัสผ่านที่ปลอดภัยที่สุด คือ เพราะเหตุใด .....

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 1 การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity)

1. ความปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญในการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล เพื่อป้องกันสิ่งใด
  1. การขายข้อมูลส่วนบุคคล
  2. การปลอมแปลงตัวตน
  3. การเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวโดยไม่ได้รับอนุญาต
  4. การรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ
2. การโจรกรรมข้อมูล การสูญหายของข้อมูล หรือความผิดพลาดของระบบ มีผลกระทบต่อ การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัลตามข้อใด
  1. ลดความเสี่ยงในการถูกหลอกลวงออนไลน์
  2. เสี่ยงในการรั่วไหลข้อมูลส่วนตัว
  3. การเข้าถึงบริการออนไลน์ได้อย่างสะดวกสบาย
  4. ความไม่แน่นอนในการใช้บริการออนไลน์
3. ข้อควรระวังในการจัดการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัลคืออะไร
  1. การใช้รหัสผ่านที่ซับซ้อน
  2. การแชร์ข้อมูลส่วนตัวในโพสต์สาธารณะ
  3. การใช้บริการ VPN ตลอดเวลา
  4. การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวกับเพื่อนในเครือข่าย
4. เมื่อสร้างบัญชีใหม่บนเว็บไซต์ออนไลน์ ต้องกรอกข้อมูลส่วนตัวหลายอย่าง เช่น ชื่อ นามสกุล หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน การให้ข้อมูลโดยข้อมูลยังคงมีความปลอดภัยต้องคำนึงถึงข้อใด
  1. กดยืนยันการสมัครทันที
  2. ทำการบันทึกข้อมูลการสมัครบัญชีทันที
  3. เลือกและใช้เครื่องมือและแพลตฟอร์มที่เหมาะสม
  4. ระวังความเสี่ยงในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล
5. ให้ผู้เรียนเปิดอีเมล เมื่อเปิดขึ้นมาแล้วได้รับอีเมลจากบุคคลที่คุณไม่คุ้นเคย อีเมลดังกล่าวมีลิงก์แนบมาด้วยผู้เรียนควรทำอย่างไรกับอีเมลนี้เป็นอันดับแรก
  1. ไม่คลิกลิงก์หรือดาวน์โหลดไฟล์โดยทันที
  2. คลิกลิงก์หรือดาวน์โหลดไฟล์โดยทันที
  3. ส่งอีเมลดังกล่าวต่อให้ผู้อื่น
  4. ตรวจสอบแหล่งที่มาของอีเมล

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล

เรื่องที่ 2 การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use)

สาระสำคัญ

ความสามารถในการใช้งาน การควบคุมและการจัดการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลและสื่อดิจิทัลเพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างชีวิตออนไลน์และออฟไลน์เพื่อให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมกับการใช้งาน การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล
3. เพื่อให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสุขภาพดิจิทัล
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในชุมชนดิจิทัล

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

เนื้อหา

1. ความหมายของการใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล
2. การบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล
3. ประโยชน์ของเทคโนโลยีสุขภาพดิจิทัล
4. แนวทางการมีส่วนร่วมในชุมชนดิจิทัล

วิธีการ/กิจกรรม

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. เรียนรู้จากเครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
3. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. เครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
2. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจสอบแบบฝึกหัด
2. แบบทดสอบก่อนเรียน
3. แบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 2 การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use)

- ข้อใด **ไม่เป็น** อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการ และประมวลผลข้อมูลด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
  - กระดาษรายงานที่อยู่ในแฟ้ม
  - คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์พกพา
  - อุปกรณ์ซอฟต์แวร์
  - อุปกรณ์ IoT ใช้สำหรับงานที่ต้องการการติดตามและควบคุมระยะไกล
- การสื่อสารออนไลน์มีข้อดีตรงกับข้อใด
  - การสื่อสารออนไลน์ไม่ต้องใช้ค่าโทรศัพท์
  - การสื่อสารออนไลน์ไม่จำเป็นต้องมีอินเทอร์เน็ต
  - สามารถสื่อสารกับคนในสถานที่เดียวกันได้
  - สะดวกและรวดเร็วในการสื่อสารแม้จะอยู่ห่างไกล**
- การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัลในปัจจุบันทำให้ชีวิตประจำวันเป็นอย่างไร
  - ไม่มีความเสี่ยงในการโดนแฮก
  - สามารถทำงานได้โดยไม่ต้องเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต
  - เพิ่มความซับซ้อนในการจัดการข้อมูล
  - ช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพและความสะดวกในการทำงาน**
- ผู้เรียนกำลังเรียนหนังสืออยู่ จำเป็นต้องใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเรียนออนไลน์ ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าเรียนในชั้นเรียนออนไลน์ ใช้โปรแกรมสนทนาเพื่อพูดคุยกับอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้น ใช้โปรแกรมนำเสนอเพื่อนำเสนองาน ใช้โปรแกรมตัดต่อวิดีโอเพื่อสร้างวิดีโอสำหรับรายงานข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
  - คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือดิจิทัล**
  - คอมพิวเตอร์เป็นสื่อดิจิทัล
  - อาจารย์เครื่องมือดิจิทัล
  - เพื่อนร่วมชั้นเป็นสื่อดิจิทัล

5. นายสมชายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ชอบใช้โซเชียลมีเดียมาก ๆ ใช้เวลาหลายชั่วโมงต่อวันในการเล่นโซเชียลมีเดีย ส่งผลให้เขามีปัญหาด้านการเรียนและความสัมพันธ์กับครอบครัว นายสมชายพบว่าเขาไม่ค่อยมีเวลาทำการบ้านหรือดูหนังสือ มักหลับไม่สนิทเพราะเล่นโซเชียลมีเดียก่อนนอน นอกจากนี้ และทะเลาะกับพ่อแม่บ่อยขึ้น เพราะพ่อแม่มักจะบ่นว่าเขาเล่นโซเชียลมีเดียมากเกินไปจากเหตุการณ์ดังกล่าวมีการแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

1. ปิดช่องทางการใช้โซเชียลมีเดีย
2. แบ่งเวลาในการใช้งาน
3. การจัดการใช้อุปกรณ์ดิจิทัล
4. รับผิดชอบบ้านให้เสร็จ

2. การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use)

ความสามารถในการใช้งาน การควบคุมและการจัดการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลและสื่อดิจิทัลเพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างชีวิตออนไลน์และออฟไลน์เพื่อให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมกับการใช้งาน การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัลประกอบด้วย ทักษะนี้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 การบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล (Screen Time)

การบริหารจัดการเวลาหน้าจอ คือ ทักษะในการรู้จักควบคุมตนเอง และสามารถแบ่งเวลาในการใช้งานอุปกรณ์เทคโนโลยี รวมถึงการเล่นเกมออนไลน์ และโซเชียลมีเดียได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักการสร้างสมดุลระหว่างการใช้เวลาหน้าจอ และกิจกรรมที่ต้องทำในชีวิตประจำวัน โดยไม่กระทบต่อสุขภาพตนเองและความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง

ภาพที่ 7 การใช้เวลาหน้าจอ (Screen Time)

ใช้เรียกกิจกรรมต่าง ๆ บนหน้าจอดิจิทัล เช่น การดูทีวีการทำงานหน้าคอมพิวเตอร์ การใช้มือถือหรือแท็บเล็ต หรือการเล่นวิดีโอเกมการใช้เวลาหน้าจอเป็นกิจกรรมที่ผู้ใช้ไม่ค่อยได้เคลื่อนไหวร่างกาย ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวทางกายภาพ เช่น การนั่งเฉย ๆ ทำให้ใช้พลังงานไปเพียงเล็กน้อย การใช้เวลาหน้าจอเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลายประเภท

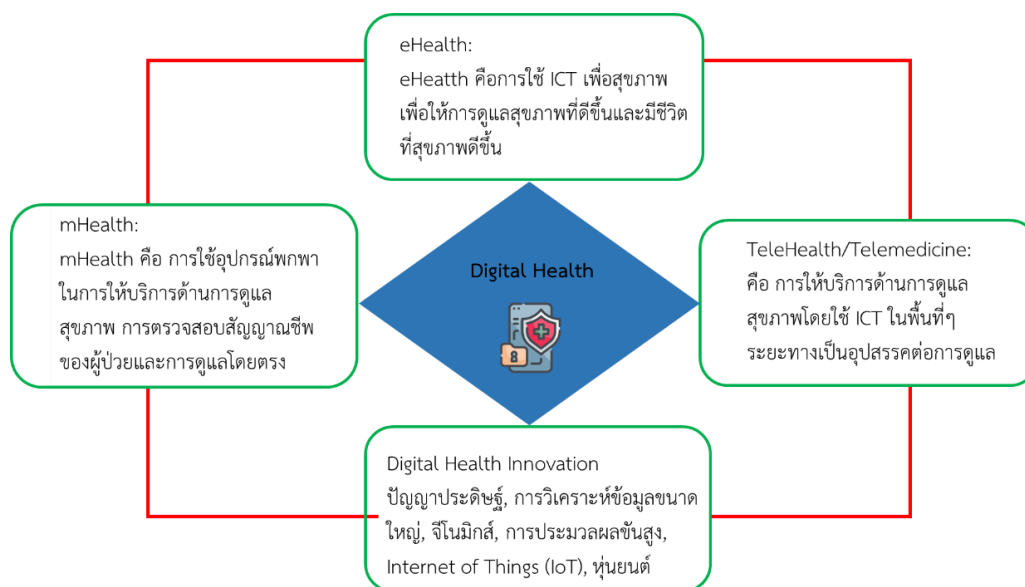
ตัวอย่าง

การใช้เวลาหน้าจอของเด็กจะได้รับความสนุกและสร้างทักษะใหม่ ๆ ให้แก่เด็ก แต่การใช้เวลาหน้าจอมากเกินไปจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและพัฒนาการของเด็กได้เป็นที่น่ากังวลว่าการใช้

เวลาหน้าจอของเด็กที่สูงขึ้นอย่างน่าตกใจ ข้อมูลจากคอมมอน เซนส์ มีเดีย (CommonSense Media – CSN) องค์กรด้านการศึกษาและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ปลอดภัยสำหรับเด็กระบุว่า อัตราเฉลี่ยของการใช้เวลาหน้าจอสมาร์ทโฟนในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 8 ขวบ เพิ่มขึ้นจาก 15 นาทีต่อวันเมื่อปี 2556 เป็น 48 นาทีต่อวันในปี 2560 การจำกัดเวลาหน้าจอสำคัญอย่างไรการจำกัดเวลาหน้าจอจึงเป็นการจัดสรรเวลาให้เด็กใช้อุปกรณ์ดิจิทัลในระดับที่พอดีต่อพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย เพื่อพ่อแม่จะมั่นใจได้ว่าการเล่นอุปกรณ์ดิจิทัลของลูกจะไม่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์และกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็ก เช่น การเล่นกลางแจ้ง การอ่าน การวาดรูป รวมไปถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่ สมาชิกในครอบครัว และเพื่อน ๆ เพื่อเด็กจะมีโอกาสทำกิจกรรมที่สนุกและมีประโยชน์ ทั้งกิจกรรมการใช้เวลาหน้าจอและกิจกรรมการเล่นในชีวิตจริง

2.2 สุขภาพบนโลกดิจิทัล (Digital Health)

สุขภาพดิจิทัล หรือ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสุขภาพ ได้กลายเป็นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญไม่ว่าจะเป็น เพื่อการใช้งานประจำ หรือนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพ “สุขภาพดิจิทัล” ที่ขยายแนวคิดจาก eHealth รวมเข้ากับนวัตกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ โดยการใช้ศาสตร์คอมพิวเตอร์ขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics), จีโนมิกส์ (Genomics), ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence), คอมพิวเตอร์ขั้นสูง (Advance Computing), Internet of Things (IoT) และหุ่นยนต์ (Robotics)

ภาพที่ 8 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสุขภาพ

สุขภาพดิจิทัล (Digital Health) มีรากฐานมาจาก eHealth ซึ่งหมายถึง “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อสนับสนุนสุขภาพและสาขาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ” Mobile Health

(mHealth) เป็นส่วนหนึ่งของ eHealth และถูกกำหนดให้เป็น “การใช้เทคโนโลยีมือถือไร้สายเพื่อสุขภาพ”

ประโยชน์ของเทคโนโลยีสุขภาพดิจิทัล

เทคโนโลยีดิจิทัล ช่วยให้ผู้ใช้บริการมองเห็นภาพรวมด้านสุขภาพของผู้ป่วยผ่านการเข้าถึงข้อมูลและผู้ป่วยเองก็สามารถควบคุมสุขภาพของตนเองได้มากขึ้นเช่นกัน สุขภาพดิจิทัลมอบโอกาสที่แท้จริงในการปรับปรุงผลลัพธ์และเพิ่มประสิทธิภาพทางการแพทย์ เทคโนโลยีเหล่านี้สามารถเพิ่มศักยภาพให้กับผู้รับบริการ เพื่อการตัดสินใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง และจัดหาทางเลือกใหม่ ที่ช่วยเพิ่มการป้องกันโรค ด้วยการวินิจฉัยโรคที่อาจคุกคามชีวิตได้ตั้งแต่ในระยะเริ่มต้น รวมถึงการจัดการภาวะเรื้อรังที่อยู่นอกเหนือจากการดูแลสุขภาพแบบดั้งเดิม สุขภาพดิจิทัลเป็นตัวช่วยที่มีประสิทธิภาพในการบรรลุหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ผ่านความสามารถในการเข้าถึงบริการสุขภาพ และข้อมูลสุขภาพ โดยขยายขอบเขตการเข้าถึงได้มากขึ้น มีความโปร่งใสขึ้น ขยายการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพของประชากรให้กว้างไกลขึ้น รวมถึงประชากรชายขอบและด้อยโอกาส ปรับปรุงการเฝ้าระวังด้านสาธารณสุข ส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรมบุคลากรด้านสุขภาพ นำเสนอนวัตกรรมและเพิ่มประสิทธิภาพในปฏิบัติการสุขภาพและการบริการดูแลสุขภาพ

วัตถุประสงค์ของการบริการด้านสุขภาพดิจิทัล

- เพื่อปรับปรุงคุณภาพของผลลัพธ์ในการดูแลและการบริการ
- เพื่อปรับปรุงสุขภาพของประชาชน
- เพื่อปรับปรุงประสบการณ์ของผู้ป่วย

2.3 การมีส่วนร่วมในชุมชนดิจิทัล (Community Participation)

เป็นศูนย์การเรียนรู้และต่อยอดเทคโนโลยีด้านดิจิทัลให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชนในชุมชนทั่วประเทศให้สามารถค้นหาข้อมูล เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลให้คนไทยทุกคนได้ใช้บริการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยหวังว่าศูนย์ดิจิทัลชุมชนจะเป็นจุดเริ่มต้นในการเพิ่มขีดความสามารถของประชาชน และการสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลจนสามารถนำสินค้าในชุมชนไปต่อยอดขายในแพลตฟอร์มการค้าขายสินค้าออนไลน์ให้เกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมจนเกิดระบบนิเวศด้านดิจิทัลที่ยั่งยืนต่อไป

ปัจจุบันการปรับเปลี่ยนบทบาทของศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชนเดิม จากการ “สร้างโอกาส” มาเป็น “การเพิ่มคุณค่า” เป็นปรัชญาหลักของการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ภายใต้ชื่อ “ศูนย์ดิจิทัลชุมชน” บนแนวคิดการทำงานเชิงบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐในระดับชุมชน โดยใช้ศูนย์ดิจิทัลชุมชน เป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับรัฐ ใช้เป็นช่องทางการรับบริการอิเล็กทรอนิกส์ ส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านสื่อต่าง ๆ โดยบทบาทสำคัญของศูนย์ดิจิทัลชุมชนจึงได้แก่ ให้บริการและแนะนำการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการดำรงชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ มีการทำงานเชิงรุกด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ด้วยการเพิ่มรายได้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การขายสินค้าออนไลน์ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชน

ทั้งระบบ รวมถึงการสร้างงานลักษณะใหม่ ๆ ผ่านช่องทางดิจิทัล สนับสนุนให้ศูนย์ดิจิทัลชุมชนมีการดำเนินงานในรูปแบบธุรกิจเพื่อสังคม (Social Business)

ตัวอย่าง

เนื่องจากมีหน่วยงานทางรัฐบาล ได้มีการพัฒนาประเทศที่ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึง และได้รับประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเท่าเทียม โดยรัฐบาลได้เดินหน้าพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพสูงครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ด้วยการจัดตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชนในสถานที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ อาทิ วัด มัสยิด โรงเรียน สถานที่ราชการในท้องถิ่น และชุมชนที่เหมาะสม กระจายครอบคลุม 77 จังหวัดทั่วประเทศ สำหรับการดำเนินการของกิจกรรมที่ 1 มีสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย โรงเรียนหรือสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน โดยโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เป็นหนึ่งในโรงเรียนที่ สดช. ให้การสนับสนุนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อื่น ๆ อาทิ เครื่องพิมพ์มัลติฟังก์ชัน เครื่องมัลติมีเดียโปรเจคเตอร์ เครื่องขยายเสียงพร้อมลำโพงแบบเคลื่อนที่ ระบบ CCTV ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็ว 200/100 Mbps พร้อมด้วยบุคลากรสนับสนุนการปฏิบัติงานประจำศูนย์ดิจิทัลชุมชน จำนวน 1 คน ตลอดระยะเวลา 5 ปี ในส่วนของกิจกรรมที่ 2 เป็นแพลตฟอร์มสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศูนย์ดิจิทัลชุมชน อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการศูนย์ดิจิทัลชุมชน ส่งเสริมพัฒนาทักษะดิจิทัล และการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างระบบนิเวศในการบริหารจัดการศูนย์ดิจิทัลชุมชนได้อย่างยั่งยืน เช่น การหาความรู้เพิ่มเติมในด้านต่างๆ ผ่านระบบส่งเสริมทักษะดิจิทัล (DCC Digital Upskill & Reskill) การเชื่อมต่อการทำงานไปยังหน่วยงานต่างๆ ด้วยระบบจับคู่ตำแหน่งงาน (DCC Smart Job Center) ระบบสรรหาและจับคู่แหล่งทุน (DCC Smart Funding) บริการข้อมูลผ่านเซทบอต ระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) เช่น เกษตรสมัยใหม่ การจัดการธุรกิจชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการสื่อสารทางการตลาด การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ Digital Literacy การดูแลผู้สูงอายุ Coding เป็นต้น

แบบฝึกหัด

เรื่องที่ 2 การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use)

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. อธิบายความหมายของการใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use)

---

2. การบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล

1. สำรวจพฤติกรรมการใช้หน้าจอของตนเอง

1.1 ในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา ใช้เวลาหน้าจอเฉลี่ยวันละกี่ชั่วโมง

1.2 ใช้หน้าจอเพื่อทำอะไรบ้าง

1.3 กิจกรรมใดที่ใช้เวลาหน้าจอมากที่สุด

2. กำหนดเป้าหมายและวางแผนการใช้เวลาหน้าจอ

2.1 เป้าหมายในการใช้เวลาหน้าจอของคุณคืออะไร

2.2 วางแผนอย่างไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการใช้เวลาหน้าจอ

3. ฝึกควบคุมตนเองไม่ให้ใช้เวลาหน้าจอมากเกินไป

3.1 เทคนิคที่จะใช้ควบคุมตนเองไม่ให้ใช้เวลาหน้าจอมากเกินไปคืออะไร

3.2 ตัวอย่างการปฏิบัติเทคนิคที่ใช้ควบคุมตนเองไม่ให้ใช้เวลาหน้าจอมากเกินไป

4. สร้างสมดุลระหว่างการใช้เวลาหน้าจอ และกิจกรรมที่ต้องทำในชีวิตประจำวัน

4.1 วางแผนอย่างไรเพื่อสร้างสมดุลระหว่างการใช้เวลาหน้าจอ และกิจกรรมที่ต้องทำในชีวิตประจำวัน

4.2 ตัวอย่างการปฏิบัติที่จะใช้เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการใช้เวลาหน้าจอ และกิจกรรมที่ต้องทำในชีวิตประจำวัน

5. สรุปผลการเรียนรู้

5.1 อะไรคือสิ่งที่คุณเรียนรู้จากการสำรวจพฤติกรรมการใช้หน้าจอของตนเอง

5.2 อะไรคือสิ่งที่คุณวางแผนจะทำเพื่อปรับปรุงการใช้เวลาหน้าจอของตนเอง

---

3. จงอธิบายประโยชน์ของเทคโนโลยีสุขภาพดิจิทัล

---

4. ให้ผู้เรียนเสนอแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้คนมีส่วนร่วมในชุมชนดิจิทัล

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 2 การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use)

- ข้อใด **ไม่เป็น** อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการ และประมวลผลข้อมูลด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
  - กระดาษรายงานที่อยู่ในแฟ้ม
  - คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์พกพา
  - อุปกรณ์ซอฟต์แวร์
  - อุปกรณ์ IoT ใช้สำหรับงานที่ต้องการการติดตามและควบคุมระยะไกล
- การสื่อสารออนไลน์มีข้อดีตรงกับข้อใด
  - การสื่อสารออนไลน์ไม่ต้องใช้ค่าโทรศัพท์
  - การสื่อสารออนไลน์ไม่จำเป็นต้องมีอินเทอร์เน็ต
  - สามารถสื่อสารกับคนในสถานที่เดียวกันได้
  - สะดวกและรวดเร็วในการสื่อสารแม้จะอยู่ห่างไกล**
- การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัลในปัจจุบันทำให้ชีวิตประจำวันเป็นอย่างไร
  - ไม่มีความเสี่ยงในการโดนแฮก
  - สามารถทำงานได้โดยไม่ต้องเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต
  - เพิ่มความซับซ้อนในการจัดการข้อมูล
  - ช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพและความสะดวกในการทำงาน**
- ผู้เรียนกำลังเรียนหนังสืออยู่ จำเป็นต้องใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเรียนออนไลน์ ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าเรียนในชั้นเรียนออนไลน์ ใช้โปรแกรมสนทนาเพื่อพูดคุยกับอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้น ใช้โปรแกรมนำเสนอเพื่อนำเสนองาน ใช้โปรแกรมตัดต่อวิดีโอเพื่อสร้างวิดีโอสำหรับรายงานข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
  - คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือดิจิทัล**
  - คอมพิวเตอร์เป็นสื่อดิจิทัล
  - อาจารย์เครื่องมือดิจิทัล
  - เพื่อนร่วมชั้นเป็นสื่อดิจิทัล

5. นายสมชายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ชอบใช้โซเชียลมีเดียมาก ๆ ใช้เวลาหลายชั่วโมงต่อวันในการเล่นโซเชียลมีเดีย ส่งผลให้เขามีปัญหาด้านการเรียนและความสัมพันธ์กับครอบครัว นายสมชายพบว่าเขาไม่ค่อยมีเวลาทำการบ้านหรือดูหนังสือ มักหลับไม่สนิทเพราะเล่นโซเชียลมีเดียก่อนนอน นอกจากนี้ และทะเลาะกับพ่อแม่บ่อยขึ้น เพราะพ่อแม่มักจะบ่นว่าเขาเล่นโซเชียลมีเดียมากเกินไปจากเหตุการณ์ดังกล่าวมีการแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

1. ปิดช่องทางการใช้โซเชียลมีเดีย
2. แบ่งเวลาในการใช้งาน
3. การจัดการใช้อุปกรณ์ดิจิทัล
4. รับผิดชอบการบ้านให้เสร็จ

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล

เรื่องที่ 3 ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety)

สาระสำคัญ

ความสามารถในการจัดการความเสี่ยงในโลกออนไลน์เช่น การกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ต (Cyberbullying) ล่อลวง คูกคาม การเข้าถึงเนื้อหาที่ผิดกฎหมายหรือเป็นอันตราย เช่น เนื้อหาที่มีความรุนแรงและความหยาบคาย สื่อลามกอนาจาร และรวมถึงการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงและจัดการความเสี่ยงบนโลกออนไลน์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของความปลอดภัยทางดิจิทัล
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงทางดิจิทัล
3. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงเนื้อหาที่มีความเสี่ยงทางดิจิทัล
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการปกป้องตนเองจากการติดต่อที่มีความเสี่ยงทางออนไลน์

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

เนื้อหา

1. ความหมายของความปลอดภัยทางดิจิทัล
2. การป้องกันตนเองจากพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงทางดิจิทัล
3. เนื้อหาที่มีความเสี่ยงทางดิจิทัล
4. ความเสี่ยงจากการติดต่อกับคน

วิธีการ/กิจกรรม

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. เรียนรู้จากเครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
3. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. เครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
2. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจสอบแบบฝึกหัด
2. แบบทดสอบก่อนเรียน
3. แบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 3 ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety)

- การตั้งรหัสผ่านที่รัดกุม ตั้งค่าการยืนยันตัวตนหลายชั้น ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
  - การป้องกันไม่ให้ผู้อื่นเข้าถึงข้อมูลส่วนตัว
  - การใช้งานเครื่องมือดิจิทัลในที่มืด
  - การเพิ่มความซับซ้อนในการใช้งาน
  - การแชร์ข้อมูลส่วนตัวกับคนที่ไม่รู้จัก
- ข้อใดกล่าวถึงขั้นตอนที่สำคัญของการอัปเดตซอฟต์แวร์และแอปพลิเคชันได้ดีที่สุด
  - เพื่อให้มีรุ่นใหม่ที่สวยงามของซอฟต์แวร์และแอปพลิเคชัน
  - เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล
  - เพื่อป้องกันการเจาะระบบและช่องโหว่ความปลอดภัย
  - เพื่อลบข้อมูลส่วนตัวที่ไม่ต้องการ
- ข้อใดกล่าวถึงประโยชน์ของการส่งข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตในลักษณะที่มีการเข้ารหัสได้ดีที่สุด
  - ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานได้เร็วขึ้น
  - ทำให้ข้อมูลไม่สามารถถูกอ่านหรือเข้าใจได้ง่าย
  - ทำให้ข้อมูลสามารถเผยแพร่สู่สาธารณะได้ง่ายขึ้น
  - ทำให้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเสถียรและไม่หลุดต่อเนื่อง
- หากคุณได้รับอีเมลจากบุคคลที่ไม่คุ้นเคย อีเมลดังกล่าวระบุว่าคุณเป็นผู้โชคดีได้รับรางวัลเงินสดก้อนโต คุณเพียงแค่อัดฉีดโอนเงินค่าธรรมเนียมเล็กน้อยเพื่อดำเนินการรับรางวัล จากเหตุการณ์ดังกล่าว ควรปฏิบัติอย่างไร
  - การป้องกันการถูกขโมยอุปกรณ์ไอที
  - การป้องกันไม่ให้คอมพิวเตอร์เกิดเสียงดัง
  - การป้องกันการลี้มรหัสผ่าน
  - ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของอีเมล

5. คุณกำลังใช้งาน Facebook อยู่ ได้เห็นผู้อื่นกำลังเข้าใช้ Facebook ของคุณอยู่เช่นเดียวกัน จากเหตุการณ์ดังกล่าวควรทำอย่างไร

1. คลิกลิงก์หรือเปิดไฟล์แนบในอีเมล
2. ดูแลรักษาอุปกรณ์อย่างเหมาะสม
3. ติดตั้งโปรแกรมป้องกันไวรัสและมัลแวร์
4. เปลี่ยนรหัสผ่าน Facebook ของคุณทันที

3. ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety)

ความสามารถในการจัดการความเสี่ยงในโลกออนไลน์เช่น การกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ต (Cyberbullying) ล่อลวง คุกคาม การเข้าถึงเนื้อหาที่ผิดกฎหมายหรือเป็นอันตราย เช่น เนื้อหาที่มีความรุนแรงและความหยาบคาย สื่อลามกอนาจาร และรวมถึงการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงและจัดการความเสี่ยงบนโลกออนไลน์ ทักษะนี้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ความเสี่ยงจากพฤติกรรมการใช้งาน (Behavioral Risks)

ความเสี่ยงจากพฤติกรรมการใช้งาน คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติที่ไม่ปลอดภัยของผู้ใช้งานเอง เช่น การคลิกลิงก์ที่ไม่น่าเชื่อถือ การดาวน์โหลดไฟล์แนบที่อาจติดไวรัส การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวมากเกินไป เป็นต้น พฤติกรรมการใช้งานที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทางดิจิทัล ดังนี้

- การคลิกลิงก์หรือเปิดไฟล์แนบที่มาจากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือ อาจทำให้คอมพิวเตอร์ของคุณติดไวรัสหรือมัลแวร์ ซึ่งอาจนำไปสู่การขโมยข้อมูลส่วนตัวหรือทำลายข้อมูลของคุณได้
- การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวมากเกินไป เช่น ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ อีเมล รหัสผ่าน เป็นต้น อาจทำให้ข้อมูลส่วนตัวถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดได้
- การไม่ใช้การพิสูจน์ตัวตนแบบสองปัจจัย (Two-factor authentication) อาจทำให้บัญชีส่วนบุคคลถูกแฮ็กได้
- การไม่อัปเดตซอฟต์แวร์และระบบปฏิบัติการให้เป็นเวอร์ชันล่าสุด อาจทำให้คอมพิวเตอร์เสี่ยงต่อการถูกโจมตีทางไซเบอร์

3.2 ความเสี่ยงจากเนื้อหา (Content Risks)

ความเสี่ยงจากเนื้อหา คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการรับชมหรือเผยแพร่เนื้อหาที่อาจเป็นอันตรายหรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคลผู้อื่น เช่น เนื้อหาลามกอนาจาร เนื้อหาความรุนแรง เนื้อหาที่ส่งเสริมความรุนแรงหรือเกลียดชัง เป็นต้น เนื้อหาที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทางดิจิทัล ดังนี้

- เนื้อหาลามกอนาจาร อาจส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ใช้ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน
- เนื้อหาความรุนแรง อาจทำให้ผู้ใช้เกิดพฤติกรรมรุนแรงตามได้
- เนื้อหาที่ส่งเสริมความรุนแรงหรือเกลียดชัง อาจนำไปสู่ความขัดแย้งหรือความรุนแรงในสังคมได้

3.3 ความเสี่ยงจากการติดต่อกับคน (Contact Risks)

ความเสี่ยงจากการติดต่อกับคน คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการติดต่อกับบุคคลที่อาจเป็นภัยต่อตัวคุณเอง เช่น การถูกคุกคามทางเพศ การถูกหลอกลวงทางการเงิน เป็นต้น การติดต่อกับคนที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทางดิจิทัล ได้แก่

- การพูดคุยกับผู้ที่ไม่รู้จักบนโลกออนไลน์ อาจทำให้คุณถูกหลอกลวงหรือถูกคุกคามได้
- การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวให้กับบุคคลที่ไม่น่าไว้วางใจ อาจทำให้ข้อมูลของคุณถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดได้

- การดาวน์โหลดไฟล์แนบจากบุคคลที่ไม่น่าไว้วางใจ อาจทำให้คอมพิวเตอร์ของคุณติดไวรัสหรือมัลแวร์ได้

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล
เรื่องที่ 3 ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety)

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. ให้หาความหมายของความปลอดภัยทางดิจิทัลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น บทความ หนังสือ เว็บไซต์ หรือเอกสารวิชาการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ให้ผู้เรียนศึกษาพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงทางดิจิทัล และให้วิธีป้องกันตนเองจากพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงทางดิจิทัล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. เนื้อหาที่มีความเสี่ยงทางดิจิทัลมีผลกระทบต่อเด็กหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. การแชร์รูปภาพหรือวิดีโอส่วนตัวทางออนไลน์มีความเสี่ยงหรือไม่ อย่างไร

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 3 ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety)

- การตั้งรหัสผ่านที่รัดกุม ตั้งค่าการยืนยันตัวตนหลายชั้น ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
  - การป้องกันไม่ให้ผู้อื่นเข้าถึงข้อมูลส่วนตัว
  - การใช้งานเครื่องมือดิจิทัลในที่มืด
  - การเพิ่มความซับซ้อนในการใช้งาน
  - การแชร์ข้อมูลส่วนตัวกับคนที่ไม่รู้จัก
- ข้อใดกล่าวถึงขั้นตอนที่สำคัญของการอัปเดตซอฟต์แวร์และแอปพลิเคชันได้ดีที่สุด
  - เพื่อให้มีรุ่นใหม่ที่สวยงามของซอฟต์แวร์และแอปพลิเคชัน
  - เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล
  - เพื่อป้องกันการเจาะระบบและช่องโหว่ความปลอดภัย
  - เพื่อลบข้อมูลส่วนตัวที่ไม่ต้องการ
- ข้อใดกล่าวถึงประโยชน์ของการส่งข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตในลักษณะที่มีการเข้ารหัสได้ดีที่สุด
  - ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานได้เร็วขึ้น
  - ทำให้ข้อมูลไม่สามารถถูกอ่านหรือเข้าใจได้ง่าย
  - ทำให้ข้อมูลสามารถเผยแพร่สู่สาธารณะได้ง่ายขึ้น
  - ทำให้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเสถียรและไม่หลุดต่อเนื่อง
- หากคุณได้รับอีเมลจากบุคคลที่ไม่คุ้นเคย อีเมลดังกล่าวระบุว่าคุณเป็นผู้โชคดีได้รับรางวัลเงินสดก้อนโต คุณเพียงแค่อัดฉีดโอนเงินค่าธรรมเนียมเล็กน้อยเพื่อดำเนินการรับรางวัล จากเหตุการณ์ดังกล่าว ควรปฏิบัติอย่างไร
  - การป้องกันการถูกขโมยอุปกรณ์ไอที
  - การป้องกันไม่ให้คอมพิวเตอร์เกิดเสียงดัง
  - การป้องกันการลี้มรหัสผ่าน
  - ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของอีเมล

5. คุณกำลังใช้งาน Facebook อยู่ ได้เห็นผู้อื่นกำลังเข้าใช้ Facebook ของคุณอยู่เช่นเดียวกัน จากเหตุการณ์ดังกล่าวควรทำอย่างไร

1. คลิกลิงก์หรือเปิดไฟล์แนบในอีเมล
2. ดูแลรักษาอุปกรณ์อย่างเหมาะสม
3. ติดตั้งโปรแกรมป้องกันไวรัสและมัลแวร์
4. เปลี่ยนรหัสผ่าน Facebook ของคุณทันที

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล

เรื่องที่ 4 ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security)

สาระสำคัญ

ความสามารถในการตรวจภัยคุกคามในโลกไซเบอร์เช่น การแฮก (Hacking) และมัลแวร์ (Malware) เพื่อทำความเข้าใจ และสามารถเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด เลือกใช้เครื่องมือในการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันข้อมูลครอบคลุมถึงความมั่นคงปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น การทำธุรกรรมต่างๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์ การป้องกันภัยและควบคุมการทำรายการผ่านระบบออนไลน์ การป้องกันการละเมิดข้อมูล มาตรฐานที่เกี่ยวข้องและวิธีการจัดการความปลอดภัยและความเชื่อมั่นของผู้ใช้ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดการรหัสผ่านได้มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถป้องกันตนเองจากความเสี่ยงทางอินเทอร์เน็ตได้
4. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของโทรศัพท์เคลื่อนที่

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

เนื้อหา

1. ความหมายความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล
2. การป้องกันรหัสผ่าน
3. ความมั่นคงปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต
4. ความมั่นคงปลอดภัยทางโทรศัพท์มือถือ

วิธีการ/กิจกรรม

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. เรียนรู้จากเครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
3. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. เครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
2. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจสอบแบบฝึกหัด
2. แบบทดสอบก่อนเรียน
3. แบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 4 ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security)

- ข้อใดที่ผู้เรียนสามารถทำเพื่อปรับปรุงความปลอดภัยทางดิจิทัลของตนเองได้ดีที่สุด
  - ทำให้โปรไฟล์ส่วนตัวของคุณเป็นสาธารณะเสมอ
  - ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวใดๆ
  - รหัสผ่านที่แข็งแกร่งและแตกต่างกันสำหรับทุกบัญชี
- ข้อใดคือวิธีการป้องกันการรั่วไหลข้อมูลและความเสี่ยงต่อความมั่นคงปลอดภัย
  - การรักษาความปลอดภัยของอุปกรณ์เคลื่อนที่
  - การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ระบบ และเครือข่าย
  - การรักษาความปลอดภัยโดยการสำรองข้อมูลเป็นประจำ
  - การรักษาความปลอดภัยเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ
- การใช้งานและการแชร์ข้อมูลบนโซเชียลมีเดีย (Social Media) เป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวังอย่างไรเพื่อความมั่นคงปลอดภัย
  - ทำให้โปรไฟล์ส่วนตัวของคุณเป็นสาธารณะเสมอ
  - ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวใดๆ
  - จำกัดจำนวนเพื่อนที่เข้าถึงโพสต์ของคุณ
  - สร้างรหัสผ่านที่ง่ายต่อการเดาเพื่อใช้ในการเข้าสู่ระบบ
- ถ้าผู้เรียนสร้างบัญชีใหม่บนเว็บไซต์อีเมล การสร้างรหัสผ่านที่แข็งแกร่งเพื่อความมั่นคงปลอดภัยต้องมีลักษณะอย่างไร
  - มีลำดับตัวเลขเป็นลำดับ
  - ประกอบด้วยตัวเลขเท่านั้น
  - ประกอบด้วยตัวอักษรตัวเล็กเท่านั้น
  - ประกอบด้วยตัวอักษรตัวเล็กและใหญ่รวมกันพร้อมทั้งตัวเลขและอักขระพิเศษ

5. คุณรู้สึกสงสัยในตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ท่านจะไม่สื่อสารกับบุคคลนั้น ถ้าหากมี Message Facebook โดยมีข้อความดังภาพ จะมีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างไร

1. ส่งค่ารถ 300 บาทให้ทันที
2. ขอขอบคุณสำหรับข้อความที่ส่งมา
3. ตอบกลับข้อความเพิ่มเติม จำเป็นต้องตอบกลับข้อความเพิ่มเติมจากบุคคลนั้น
4. ไม่ตอบกลับข้อความเพิ่มเติม ไม่จำเป็นต้องตอบกลับข้อความเพิ่มเติมจากบุคคลนั้น

4. ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security)

ความสามารถในการตรวจจับภัยคุกคามในโลกไซเบอร์เช่น การแฮก (Hacking) และมัลแวร์ (Malware) เพื่อทำความเข้าใจ และสามารถเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด เลือกใช้เครื่องมือในการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันข้อมูลครอบคลุมถึงความมั่นคงปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น การทำธุรกรรมต่างๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์การป้องกันภัยและควบคุมการทำรายการผ่านระบบออนไลน์การป้องกันการละเมิดข้อมูล มาตรฐานที่เกี่ยวข้องและวิธีการจัดการความปลอดภัยและความเชื่อมั่นของผู้ใช้ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล ทัศนะนี้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

4.1 การป้องกันรหัสผ่าน (Password Protection)

4.1.1 อัปเดตซอฟต์แวร์อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในหลายโปรแกรมอาจมีช่องโหว่หรือถูกค้นพบช่องโหว่ในภายหลังจากที่ซื้อมา เมื่อผู้ผลิตและพัฒนาค้นพบก็จะออกตัวอัปเดตออกมาให้ทำให้โปรแกรมสามารถปิดช่องโหว่ดังกล่าวได้

4.1.2 ใช้งานโปรแกรม Antivirus ที่ได้รับการอัปเดตอย่างสม่ำเสมอ เพราะเวอร์ชันเดิมอาจจะไม่รู้จักรับ Malware ใหม่ ๆ

4.1.3 สร้างรหัสผ่านที่รัดกุม ไม่ใช่ซ้ำกันทุกบัญชี ความยาวไม่น้อยกว่า 8 ตัวอักษรและทำให้ซับซ้อนด้วยเลขหรืออักขระพิเศษ

4.1.4 เปลี่ยนรหัสผ่านเริ่มต้น เมื่อมีสมัครบัญชีใช้งานในแพลตฟอร์มหรือบริการต่าง ๆ อาจจะได้รับรหัสผ่านเริ่มต้นมา ควรเปลี่ยนรหัสผ่านนั้น โดยใช้วิธีการในข้อข้างบน

4.1.5 ใช้งานการยืนยันตัวตนแบบหลายปัจจัย (Multi-Factor Authentication หรือ MFA) ซึ่งนอกจากการแนะนำการสร้างรหัสผ่านที่เข้มแข็งแล้ว ควรเปิดใช้งานการยืนยันตัวตนหลากหลายวิธี เช่น ใช้การใส่รหัสผ่านร่วมกับ OTP (One Time Password หรือรหัสผ่านแบบใช้ครั้งเดียว โดยมากจะเห็นจากการส่งรหัสตัวเลขใช้ครั้งเดียวและมีจำกัดเวลาไปทางข้อความสั้น (Short Message Service) ทางโทรศัพท์มือถือ)

4.1.6 ติดตั้ง Firewall ในอุปกรณ์เป็นกำแพงกั้นไม่ให้โปรแกรมหรือซอฟต์แวร์ที่ไม่ได้รับอนุญาตเข้ามาหรือทำงานในอุปกรณ์ที่ใช้งาน

4.1.7 คิดก่อนเปิด (Be suspicious of unexpected emails) เมื่อได้รับ Email ควรคิดก่อนจะกดลิงก์ (Link) ที่ส่งมาด้วย เพราะอาจทำให้ดาวน์โหลด Malware เข้ามาในเครื่องโดยไม่รู้ตัว รวมถึงข้อความสั้นทางโทรศัพท์ และข้อความจากโปรแกรมแชทด้วย

4.2 ความมั่นคงปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต (Internet Security)

แนวทางปฏิบัติและมาตรการต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อป้องกันและรักษาความปลอดภัยของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ภัยคุกคามทางไซเบอร์อาจรวมถึงไวรัส โทรจัน ฟิชชิ่ง และมัลแวร์ประเภทอื่น ๆ ซึ่งสามารถทำให้ข้อมูลสูญหาย เสียหาย หรือถูกขโมยไปได้แนวทางปฏิบัติด้านความมั่นคงปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ตที่สำคัญ ดังนี้

4.2.1 การใช้รหัสผ่านที่รัดกุม ช่วยป้องกันไม่ให้ผู้อื่นเข้าถึงอุปกรณ์หรือบัญชีส่วนตัวได้ รหัสผ่านควรมีความยาวอย่างน้อย 8 ตัวอักษรและควรรวมตัวอักษร ตัวเลข และสัญลักษณ์เข้าด้วยกัน

4.2.2 อัปเดตซอฟต์แวร์อยู่เสมอ ผู้ผลิตซอฟต์แวร์มักจะออกการอัปเดตซอฟต์แวร์เพื่อแก้ไขช่องโหว่ด้านความปลอดภัย การอัปเดตซอฟต์แวร์อยู่เสมอจะช่วยให้อุปกรณ์ปลอดภัยจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ล่าสุด

4.2.3 ติดตั้งซอฟต์แวร์ป้องกันมัลแวร์ ซอฟต์แวร์ป้องกันมัลแวร์สามารถช่วยตรวจจับและลบมัลแวร์ออกจากอุปกรณ์ได้ มีซอฟต์แวร์ป้องกันมัลแวร์มากมายให้เลือกทั้งแบบฟรีและแบบชำระเงิน

4.2.4 ระวังการคลิกลิงก์และเปิดไฟล์แนบ ลิงก์และไฟล์แนบที่เป็นอันตรายอาจแพร่กระจายมัลแวร์ได้ ระวังการคลิกลิงก์และเปิดไฟล์แนบจากผู้ที่ไม่ทราบ

4.2.5 สำรองข้อมูลเป็นประจำ การสำรองข้อมูลจะช่วยให้คุณกู้คืนข้อมูลในกรณีที่อุปกรณ์สูญหายหรือเสียหาย

4.3 ความมั่นคงปลอดภัยทางโทรศัพท์มือถือ (Mobile Security)

ความปลอดภัยของอุปกรณ์เคลื่อนที่เป็นสิ่งสำคัญอันดับต้น ๆ ของทุกธุรกิจ เนื่องด้วยจำนวนของผู้คนที่ใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่มากขึ้นอย่างต่อเนื่องสำหรับการใช้งานส่วนตัวหรือขององค์กร จึงไม่น่าแปลกใจที่มีความเสี่ยงสูงต่อข้อมูลสำคัญ เนื่องจากมีปัจจัยต่าง ๆ อาจส่งผลต่อความปลอดภัยของอุปกรณ์เคลื่อนที่หรือความเสี่ยง จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้ใช้ทุกคนควรเข้าใจวิธีปกป้องอุปกรณ์เคลื่อนที่ แนวทางปฏิบัติด้านความปลอดภัยของอุปกรณ์

4.3.1 ตั้งค่ารหัสผ่านเพื่อปกป้องอุปกรณ์ วิธีที่ง่ายที่สุดในการปกป้องอุปกรณ์มือถือให้แน่ใจว่าได้ตั้งค่าล็อกหน้าจอหรือรหัสผ่านด้วยรหัสผ่านที่ strong และ unique อุปกรณ์มือถือบางเครื่องมีคุณลักษณะการพิสูจน์ตัวตนพิเศษเฉพาะเจ้าของคือ Face ID และ Touch ID ideally, รหัสผ่านสำหรับอุปกรณ์ควรตั้งค่าให้หมดอายุหลังจากอุปกรณ์ไม่ได้ใช้งานเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ซึ่ง requires ผู้ใช้ต้องป้อนรหัสผ่านอีกครั้ง

4.3.2 ทำให้ระบบปฏิบัติการทันสมัยอยู่เสมอ การบำรุงรักษาระบบปฏิบัติการให้ทันสมัยอยู่เสมอถือเป็นพื้นฐานสำหรับอุปกรณ์มือถือทุกเครื่อง ป้อนอัปเดตสำหรับการอัปเดตระบบอาจดูเหมือนไม่สำคัญและต้องใช้เวลาในการทำงานบนอุปกรณ์ แต่ซอฟต์แวร์ที่ล้าสมัยจะเพิ่มความเสี่ยงให้กับแฮกเกอร์ ตรวจสอบให้แน่ใจว่าได้เปิดการอัปเดตอัตโนมัติบนอุปกรณ์มือถือของคุณเพื่อปรับปรุงความปลอดภัยของมือถือ

4.3.3 ติดตั้งซอฟต์แวร์ป้องกันมัลแวร์ เช่นเดียวกับคอมพิวเตอร์และแล็ปท็อป อุปกรณ์มือถือก็สามารถติดมัลแวร์ได้เช่นกัน การติดตั้งซอฟต์แวร์แอนตี้ไวรัสบนมือถือจะช่วยเพิ่มความปลอดภัยให้กับอุปกรณ์ที่คุณน่าจะใช้บ่อยที่สุด เช่นเดียวกับคอมพิวเตอร์ ในการเลือกซอฟต์แวร์ที่สามารถช่วยจัดการอุปกรณ์ เช่น การเข้ารหัส รหัสผ่าน ฯลฯ

4.3.4 หลีกเลี่ยง Wi-Fi สาธารณะและใช้ VPN การเชื่อมต่ออุปกรณ์มือถือกับเครือข่าย Wi-Fi สาธารณะฟรี อาจดูเหมือนปลอดภัยในการใช้งาน แต่ในความเป็นจริงแล้ว การใช้ Virtual Private Network ถือเป็นสิ่งสำคัญเมื่อเชื่อมต่อผ่านการเชื่อมต่อที่ไม่ปลอดภัยซึ่งทุกคนเชื่อมต่ออยู่ เพิ่มความปลอดภัยออนไลน์และการรักษาความลับของข้อมูล เมื่อท่องอินเทอร์เน็ต เมื่อเชื่อมต่อ VPN ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเข้ารหัสอย่างแน่นหนา ดังนั้นข้อมูลที่ส่งจะปลอดภัยบนอุปกรณ์มือถือทั้งหมด

4.3.5 การล็อกทางไกลและการล้างข้อมูล การตรวจสอบให้แน่ใจว่าตัวเลือกการล็อก ระยะไกลและการล้างข้อมูลพร้อมใช้งานและเปิดใช้งานจะช่วยในการสูญเสียอุปกรณ์ หรือการขโมย เมื่ออุปกรณ์เคลื่อนที่สูญหายหรือถูกขโมย เจ้าของหรือธุรกิจมีความสามารถที่จะล็อกอุปกรณ์จากระยะไกลหรือลบข้อมูลที่เป็นความลับที่เก็บไว้ได้อย่างสมบูรณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยเชื่อว่า สิ่งนี้เป็นพื้นฐานและจำเป็นที่ผู้ใช้ทุกคน

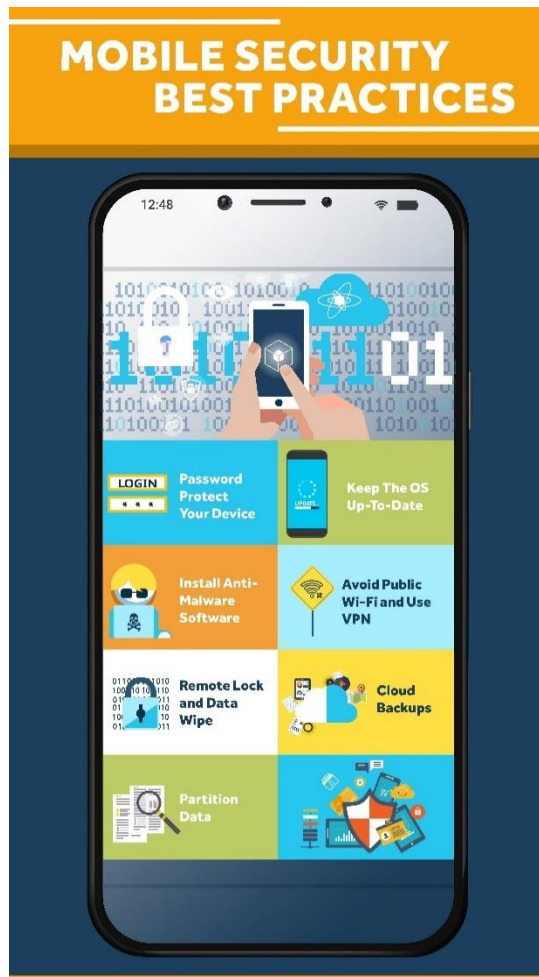
4.3.6 การสำรองข้อมูลบนคลาวด์ เนื่องจากอุปกรณ์เคลื่อนที่กลายเป็นอุปกรณ์หลักของผู้คน การทำงานและจัดเก็บข้อมูลที่เป็นความลับบนอุปกรณ์เคลื่อนที่จึงสะดวกยิ่งขึ้น ส่วนหนึ่งของความต่อเนื่องทางธุรกิจและการวางแผนการกู้คืนระบบของบริษัททุกแห่งคือการพิจารณาการสำรองข้อมูลบนคลาวด์สำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่และเครื่องต่างๆ

4.3.6 แบ่งพาร์ติชันข้อมูล เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่อุปกรณ์เคลื่อนที่จะต้องมีทั้งข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทางธุรกิจ เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้กับทั้งข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลธุรกิจ แนะนำให้แบ่งพาร์ติชันข้อมูลบนอุปกรณ์ การแยกข้อมูลช่วยลดความยุ่งยากในการลบข้อมูลทางธุรกิจอย่างถาวร หากต้องการล้างข้อมูล

ตัวอย่าง

การใช้ Password ที่ดี ดังนี้

1. มีความซับซ้อน เช่น ตัวอักษรเล็ก ตัวอักษรใหญ่ ตัวเลข และอักขระพิเศษ (! @ \$ #)
2. มีความยาวของ Password อย่างน้อย 8 ตัวอักษร
3. ควรหลีกเลี่ยงการใช้ Common password หรือ Default password หรือ สิ่งที่สามารถคาดเดาได้ง่าย เช่น password, 123456, วันเกิด, หมายเลขโทรศัพท์
4. มีการเปลี่ยน Password อย่างสม่ำเสมอ
5. ใช้ Multi Factor Authentication ในกรณีที่สามารถใช้งานได้
6. ไม่ควรใช้ Password ซ้ำ กันในแต่ละระบบ
7. ไม่ควรบอก Password แก่ผู้อื่น

ภาพที่ 9 ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล

ความปลอดภัยของมือถือที่ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยอุปกรณ์มือถือสำหรับการใช้งานส่วนตัวหรือขององค์กรมากขึ้นเรื่อย ๆ และที่มีความเสี่ยงสูงต่อข้อมูลสำคัญ เนื่องจากมีปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจส่งผลต่อความปลอดภัยหรือความเสี่ยงของอุปกรณ์เคลื่อนที่ เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้ใช้ควรเข้าใจวิธีปกป้องอุปกรณ์เคลื่อนที่ การปกป้องอุปกรณ์เคลื่อนที่ ควรตั้งรหัสผ่านที่คาดเดายากสำหรับอุปกรณ์ อัปเดตซอฟต์แวร์ให้เป็นเวอร์ชันล่าสุดอยู่เสมอ ติดตั้งแอปพลิเคชันจากแหล่งที่เชื่อถือได้เท่านั้น หลีกเลี่ยงการคลิกลิงก์ที่ไม่ปลอดภัย ระวังเมื่อให้ข้อมูลส่วนบุคคลบุคคลอื่น ใช้เครือข่าย Wi-Fi สาธารณะอย่างระมัดระวังสำรองข้อมูลส่วนตัวเป็นประจำ

แบบฝึกหัด

เรื่องที่ 4 ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety)

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. ให้อธิบายความหมายของความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security)

---

2. การปกปิดรหัสผ่านมีความจำเป็นหรือไม่ และมีวิธีการป้องกันอย่างไร

---

3. วิธีใดที่ช่วยปกป้องผู้เรียนจากความเสี่ยงทางอินเทอร์เน็ต

---

4. โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีความเสี่ยงด้านความปลอดภัย ผู้เรียนมีวิธีการป้องกันอย่างไร

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 4 ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security)

- ข้อใดที่ผู้เรียนสามารถทำเพื่อปรับปรุงความปลอดภัยทางดิจิทัลของตนเองได้ดีที่สุด
  - ทำให้โปรไฟล์ส่วนตัวของคุณเป็นสาธารณะเสมอ
  - ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวใดๆ
  - รหัสผ่านที่แข็งแกร่งและแตกต่างกันสำหรับทุกบัญชี
- ข้อใดคือวิธีการป้องกันการรั่วไหลข้อมูลและความเสี่ยงต่อความมั่นคงปลอดภัย
  - การรักษาความปลอดภัยของอุปกรณ์เคลื่อนที่
  - การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ระบบ และเครือข่าย
  - การรักษาความปลอดภัยโดยการสำรองข้อมูลเป็นประจำ
  - การรักษาความปลอดภัยเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ
- การใช้งานและการแชร์ข้อมูลบนโซเชียลมีเดีย (Social Media) เป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวังอย่างไรเพื่อความมั่นคงปลอดภัย
  - ทำให้โปรไฟล์ส่วนตัวของคุณเป็นสาธารณะเสมอ
  - ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวใดๆ
  - จำกัดจำนวนเพื่อนที่เข้าถึงโพสต์ของคุณ
  - สร้างรหัสผ่านที่ง่ายต่อการเดาเพื่อใช้ในการเข้าสู่ระบบ
- ถ้าผู้เรียนสร้างบัญชีใหม่บนเว็บไซต์อีเมล การสร้างรหัสผ่านที่แข็งแกร่งเพื่อความมั่นคงปลอดภัยต้องมีลักษณะอย่างไร
  - มีลำดับตัวเลขเป็นลำดับ
  - ประกอบด้วยตัวเลขเท่านั้น
  - ประกอบด้วยตัวอักษรตัวเล็กเท่านั้น
  - ประกอบด้วยตัวอักษรตัวเล็กและใหญ่รวมกันพร้อมทั้งตัวเลขและอักขระพิเศษ

5. คุณรู้สึกสงสัยในตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ท่านจะไม่สื่อสารกับบุคคลนั้น ถ้าหากมี Message Facebook โดยมีข้อความดังภาพ จะมีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างไร

1. ส่งค่ารถ 300 บาทให้ทันที
2. ขอขอบคุณสำหรับข้อความที่ส่งมา
3. ตอบกลับข้อความเพิ่มเติม จำเป็นต้องตอบกลับข้อความเพิ่มเติมจากบุคคลนั้น
4. ไม่ตอบกลับข้อความเพิ่มเติม ไม่จำเป็นต้องตอบกลับข้อความเพิ่มเติมจากบุคคลนั้น

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล

เรื่องที่ 5 ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence)

สาระสำคัญ

การใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยนึกถึงผู้อื่น ไม่ใช่ถ้อยคำหยาบคายในการว่าร้าย ใส่ความ หรือใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการคุกคามหรือกลั่นแกล้งผู้อื่น การสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ทำให้คนจำนวนมากได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกกันอย่างสะดวกสบายมากขึ้น แต่หลายคนอาจลืมนึกถึงความรู้สึกของผู้อื่น เพราะการแสดงความคิดเห็นผ่านหน้าจอทำให้เราไม่เห็นสีหน้า แววตา และน้ำเสียงของผู้อื่นเหมือนในชีวิตจริง เป็นการเข้าใจความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น โดยจินตนาการว่าตนเองอยู่ในจุดที่ผู้อื่นอยู่และไม่นำความคิดของตนเองมาเป็นจุดศูนย์กลาง มีความเห็นอกเห็นใจจะคำนึงถึงผู้อื่นอยู่เสมอ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นบนโลกดิจิทัล
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นบนโลกดิจิทัล
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีการตระหนักและการควบคุมอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมบนโลกออนไลน์ได้
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการตอบสนองต่ออารมณ์ผู้อื่นอย่างเหมาะสม

ระยะเวลา 0.5 ชั่วโมง

เนื้อหา

1. ความหมายความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล
2. ความเข้าใจ เห็นใจ มีน้ำใจต่อผู้อื่นบนโลกดิจิทัล
3. ความตระหนักและการควบคุมอารมณ์
4. ความตระหนักด้านอารมณ์และสังคม

วิธีการ/กิจกรรม

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. เรียนรู้จากเครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
3. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. เครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
2. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจสอบแบบฝึกหัด
2. แบบทดสอบก่อนเรียน
3. แบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 5 ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence)

1. การหลีกเลี่ยงการโพสต์ข้อความหรือแสดงความคิดเห็นที่รุนแรงเมื่อรู้สึกโกรธพัฒนาในด้านใด
  1. การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีในทุกด้าน
  2. ความสามารถในการจัดการและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นในสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกดิจิทัล
  3. การเป็นผู้นำในโลกดิจิทัล
  4. การสาธิตความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในงาน
2. การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัลสามารถช่วยให้บุคคลนั้นพัฒนาในด้านใด
  1. การเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคโนโลยี
  2. การจัดการเวลาในการทำงานอุปกรณ์ดิจิทัล
  3. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ในโลกดิจิทัล
  4. การพัฒนาทักษะการเขียนและการอ่านในสื่อดิจิทัล
3. การแสดงอารมณ์ผ่านข้อความหรืออารมณ์ทางดิจิทัลสามารถทำให้เกิดเขตแดนอารมณ์ (Emotional Boundary) ได้หรือไม่
  1. ได้ ข้อความทางดิจิทัลจะไม่สามารถแสดงอารมณ์ได้อย่างแท้จริง
  2. ไม่ได้ การแสดงอารมณ์ผ่านข้อความไม่มีผลต่อเขตแดนอารมณ์
  3. ได้ เนื่องจากการแสดงอารมณ์ผ่านข้อความอาจไม่สื่อถึงความรู้สึกอย่างเต็มที่
  4. ไม่ได้ เนื่องจากอารมณ์ทางดิจิทัลไม่ส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคล
4. ผู้เรียนกำลังใช้โซเชียลมีเดียอยู่ ได้เห็นโพสต์ของเพื่อนคนหนึ่งดูเหมือนจะรู้สึกเศร้าหรือท้อแท้ เพื่อนโพสต์ภาพตัวเองพร้อมข้อความว่า "วันนี้ฉันรู้สึกแย่มาก" เมื่อผู้เรียนเห็นข้อความนี้แล้วผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อข้อความของเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด
  1. แสดงความคิดเห็น เพราะ การตอบโต้แบบสุภาพและสร้างพฤติกรรมบวก
  2. แสดงความคิดเห็น เพราะ เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นในสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกดิจิทัล
  3. ไม่แสดงความคิดเห็น เพราะ การเป็นกับอารมณ์และแสดงความรู้สึก
  4. ไม่แสดงความคิดเห็น เพราะ การไม่สนใจความคิดเห็นและการวิจารณ์

5. เมื่อผู้เรียนต้องการอธิบายความรู้สึกหรือมุมมองของเรา ให้ใช้ภาษาที่ชัดเจนและตรงไปตรงมา หลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์หรือสำนวนที่ซับซ้อนจนเกินไปการแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสมในโลกดิจิทัลมีประโยชน์อย่างไร

1. ไม่มีประโยชน์ การแสดงอารมณ์ในโลกดิจิทัลไม่มีผลต่อผู้อื่น
2. ช่วยให้ผู้อื่นเข้าใจความรู้สึกและมุมมองของเรา
3. ทำให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับการแสดงอารมณ์
4. ส่งผลให้เกิดการแย้งชิงในการใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัล

5. ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence)

ความสามารถในการเข้าสังคมโลกออนไลน์ ได้แก่ การเอาใจใส่การเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น การเห็นใจการแสดงน้ำใจการช่วยเหลือและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ๆ ในโลกออนไลน์ ทักษะนี้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

5.1 ความเข้าใจ เห็นใจ มีน้ำใจต่อผู้อื่นบนโลกดิจิทัล (Empathy)

การใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยนึกถึงผู้อื่น ไม่ใช่ถ้อยคำหยาบคายในการว่าร้าย ใส่ความ หรือใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการคุกคามหรือกลั่นแกล้งผู้อื่น การสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ทำให้คนจำนวนมากได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกกันอย่างสะดวกสบายมากขึ้น แต่หลายคนอาจลืมนึกถึงความรู้สึกของผู้อื่น เพราะการแสดงความคิดเห็นผ่านหน้าจอทำให้ไม่เห็นสีหน้าแววตา และน้ำเสียงของผู้อื่นเหมือนในชีวิตจริง เป็นการเข้าใจความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น โดยจินตนาการว่าตนเองอยู่ในจุดที่ผู้อื่นอยู่และไม่นำความคิดของตนเองมาเป็นจุดศูนย์กลาง มีความเห็นอกเห็นใจจะคำนึงถึงผู้อื่นอยู่เสมอ และคอยระวังการกระทำของตนเองไม่ให้สร้างความเดือดร้อนแก่บุคคลรอบข้าง การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นไม่ได้มีความสำคัญเฉพาะในชีวิตจริงเท่านั้น สำหรับโลกออนไลน์ Digital Empathy มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะโลกออนไลน์เป็นเสมือนชุมชนขนาดใหญ่ แม้ว่าจะไม่เห็นหน้าและไม่รู้จักบุคคลที่พูดคุยด้วย สามารถเคารพมุมมอง ความคิด และความรู้สึกของบุคคลอื่นได้ และหากได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากผู้อื่นก็จะไม่นิ่งเฉยและหาทางช่วยเหลือ การขาด Digital Empathy มีในเด็กและวัยรุ่น เพราะเป็นช่วงวัยที่ยังขาดทักษะในการสื่อสาร มีวุฒิภาวะไม่เพียงพอ และมีความตึกคะนอง จึงอาจแสดงความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสมต่อผู้อื่น แต่ผู้ใหญ่ก็สามารถพบได้เช่นกันหากบุคคลนั้นขาดวิจารณญาณและความยั้งคิด

5.1.1 การขาดความเข้าใจ เห็นใจ มีน้ำใจต่อผู้อื่นบนโลกดิจิทัล ดังนี้

5.1.1.1 การเผยแพร่ข้อมูลเท็จและข่าวปลอม (Fake News) เช่น โพสต์ข้อมูลเสียดสีหรือล้อเลียนผู้อื่น สร้างข้อมูลที่ทำให้เข้าใจผิดโดยเชื่อมโยงเรื่องราวที่ไม่เกี่ยวข้องกัน แอบอ้างชื่อบุคคลหรือองค์กรเพื่อตัดแปลงข้อมูล ตัดต่อ และกุเรื่อง ทำให้เกิดความสับสนและเข้าใจผิด

5.1.1.2 การกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ (Cyberbullying) เช่น การใช้คำหยาบคาย คุกคาม ข่มขู่ ดูหมิ่นผู้อื่น การกระตุ้นให้เกิดความเกลียดชัง ใช้ความรุนแรง หรือทำผิดกฎหมาย การเหยียดเชื้อชาติ เพศ และสีผิว การใช้ข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอประจานให้อับอาย การแอบอ้างตัวตนของผู้อื่นและสร้างบัญชีปลอม การล่อลวง และการเกาะติดชีวิตออนไลน์ของผู้อื่น (Cyber Stalking)

ความเห็นอกเห็นใจเป็นทักษะที่ฝึกฝนได้ โดยปฏิบัติต่อผู้อื่นเหมือนที่ต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อ นึกไว้เสมอว่าไม่มีใครชอบให้คนอื่นทำไม่ดีกับตนเอง จึงต้องทำดีต่อผู้อื่นด้วย

5.1.2 การสร้างความเข้าใจ เห็นใจ มีน้ำใจต่อผู้อื่นบนโลกดิจิทัล ดังนี้

5.1.2.1 เคารพความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น ไม่โพสต์หรือแท็กรูปของผู้อื่นก่อนได้รับการอนุญาต โดยเฉพาะภาพที่อาจทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอาย

5.1.2.2 ไม่บุกรุกหรือเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ส่งข้อความไร้สาระหรือไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา (Flood) ในช่องทางสาธารณะที่รบกวนผู้อื่น

5.1.2.3 ไม่ใช้ภาษาหยาบคาย ข่มขู่หรือคุกคามผู้อื่น ไม่ส่งข้อความหรือภาพลามกอนาจารให้ผู้อื่น

5.1.2.4 ไม่สร้างข้อมูลเท็จ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับก่อนเสมอ และไม่ส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบที่มาชัดเจน

5.1.2.5 อ่านทวนหลาย ๆ รอบก่อนกดโพสต์ และระมัดระวังการโพสต์รหัสผ่านข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอส่วนตัวลงในสื่อโซเชียล เพราะแม้จะลบทิ้งแล้วแต่เมื่อเผยแพร่สู่สาธารณะอาจมีคนอื่นบันทึก (Save) ข้อมูลเก็บไว้ และอาจทำให้เกิดปัญหาตามมาในอนาคต

5.1.2.6 การกระทำบางอย่างด้วยความไม่ตั้งใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น การลือกินบัญชีของเพื่อนเพื่อโพสต์ข้อความหรือรูปภาพกลั่นแกล้ง การตัดต่อภาพแล้วนำไปโพสต์ให้เสียหาย ถือเป็น การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นเท็จ ซึ่งมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (พ.ศ. 2560)

5.1.2.7 ยอมรับและเคารพความแตกต่างทางความคิดเห็น เพศ และเชื้อชาติ โลกออนไลน์เป็นสถานที่รวมผู้คนมากมายจากทั่วโลก แต่ละคนมีลักษณะภายนอกและมุมมองความคิดเห็นที่ต่างกัน ควรให้เกียรติและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

5.1.2.8 สอนให้เด็กเรียนรู้และเข้าใจความรู้สึกของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจความรู้สึกของคนอื่นทั้งในชีวิตจริงและในโลกออนไลน์ได้ดีขึ้น

5.1.2.9 ไม่ตอบโต้การกลั่นแกล้งหรือระรานกลับด้วยวิธีการเดียวกัน เพราะจะยิ่งเพิ่มความรุนแรงของเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น ให้บล็อก (Block) แทนเพื่อไม่ให้ผู้ที่ระรานสามารถติดต่อโพสต์ หรือกลั่นแกล้งได้อีก

5.1.2.10 เมื่อถูกกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ ควรบอกบุคคลที่ไว้ใจเพื่อขอความช่วยเหลือ ในกรณีที่ถูกล่อลวงคุกคาม หรือแอบอ้างตัวตน ให้เก็บรวบรวมข้อมูลของผู้กระทำและเหตุการณ์เพื่อแจ้งความดำเนินคดี

Digital Empathy เป็นสิ่งที่ผู้ใช้งานสื่อออนไลน์ควรตระหนักเช่นเดียวกับการสื่อสารในชีวิตจริง การสื่อสารอย่างมีมารยาทและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นจะช่วยรักษาบรรยากาศที่ดีในสังคมออนไลน์ และป้องกันปัญหาการกลั่นแกล้งและคุกคามที่ส่งผลต่อสุขภาพและการใช้ชีวิตประจำวัน หากเกิดความเครียดหรือวิตกกังวลที่ไม่สามารถรับมือได้เอง ควรปรึกษานักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์เพื่อรับคำแนะนำที่เหมาะสม

5.2 ความตระหนักรู้และการควบคุมอารมณ์ (Emotional Awareness and Regulation)

การตระหนักรู้และการควบคุมอารมณ์ (Emotional Awareness and Regulation) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้และรับรู้อารมณ์ของตนเองบนโลกออนไลน์ และการปรับเปลี่ยนหรือควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

การตระหนักรู้และการควบคุมอารมณ์ จะช่วยให้สามารถจัดการกับสถานการณ์ที่กระตุ้นให้อารมณ์ไม่ดีบนโลกออนไลน์ได้ เช่น เมื่อเห็นข่าวที่ไม่พึงพอใจ เห็นความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วย เห็นภาพที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น สามารถรู้สึกถึงอารมณ์ของตนเองได้ ไม่ว่าจะโกรธ ผิดหวัง ขยะแขยง กลัว เป็นต้น และสามารถเลือกทำตามที่เหมาะสมได้ เช่น ปิดเว็บไซต์ หยุดพูดคุย หาข้อมูลเพิ่มเติม เป็นต้น

การตระหนักรู้และการควบคุมอารมณ์ จะช่วยให้สามารถป้องกันการกระทำที่ไม่เหมาะสมบนโลกออนไลน์ได้ เช่น ไม่ถูกรบกวนให้อารมณ์ไม่ดีโดยผู้อื่น ไม่กระทำให้ผู้อื่นไม่พึงพอใจโดยไม่รู้ตัว จะไม่ถูกระตุ้นให้อยู่บนโลกออนไลน์เกินไป เป็นต้น การตระหนักรู้และการควบคุมอารมณ์ ไม่ได้ยากเหมือนที่คิด ปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

- สังเกตการณ์ที่กระตุ้นให้อารมณ์ของบนโลกออนไลน์
- สังเกตอารมณ์ของว่าเป็นอารมณ์ใด
- สังเกตผลกระทบของอารมณ์ต่อการกระทำของ
- สังเกตว่าการกระทำของจะกระทบผู้อื่นได้อย่างไร
- สังเกตว่าการกระทำของผู้อื่นจะกระทบได้อย่างไร
- สังเกตว่าอารมณ์ของอยู่ในระดับที่เหมาะสมหรือไม่
- ปรับเปลี่ยนอารมณ์ของให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
- เลือกทำตามที่เหมาะสมกับอารมณ์ของ

5.3 ความตระหนักรู้ด้านอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Awareness)

ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์และสถานการณ์ของผู้อื่นบนโลกดิจิทัล ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัลที่เต็มไปด้วยการสื่อสารและการเข้าสังคมผ่านเทคโนโลยี ดังนี้

- การเข้าใจ เห็นใจ (Empathy) คือการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นบนโลกออนไลน์ และแสดงความเห็นใจหรือความสนใจต่อสถานการณ์ที่ผู้อื่นเผชิญ
- การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness) คือการเข้าใจและยอมรับความแตกต่างหลากหลายของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา สังคม วัฒนธรรม หรือความต้องการพิเศษ
- การเคารพในผู้อื่น (Respect for Others) คือการแสดงพฤติกรรมที่สุภาพและเหมาะสมต่อผู้อื่นบนโลกออนไลน์ ไม่กระทำให้ผู้อื่นไม่พึงพอใจ ไม่แกล้ง ไม่คุกคาม ไม่โจมตีผู้อื่น

ตัวอย่าง

ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นบนโลกออนไลน์ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นคือ การนำเอาใจเขามาใส่ใจ พยายามที่จะเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นในสถานการณ์ที่ยากลำบาก เช่น การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก และไม่แสดงความคิดเห็นในแง่ที่ทับถมหรือทำให้ผู้อื่นรู้สึกแย่ขึ้นไปอีก รวมถึงการแสดงความเห็นใจ และช่วยเหลือตามสมควร

ภาพที่ 10 ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล

ความเข้าใจ เห็นใจ มีน้ำใจต่อผู้อื่นบนโลกดิจิทัล ความเห็นอกเห็นใจทางอารมณ์ รู้สึกถึงอารมณ์เดียวกันกับผู้อื่น เช่น ถ้าเห็นใครร้องไห้ อาจรู้สึกเศร้าเช่นกัน เมื่อมีการพูดคุย ตั้งใจฟังใส่ใจ ภาษากายและการแสดงออกทางสีหน้าของผู้พูด วิธีนี้จะช่วยให้เข้าใจความรู้สึกได้ดีขึ้น

แบบฝึกหัด

เรื่องที่ 5 ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence)

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. ให้อธิบายความหมายของความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล

---

2. ใน Facebook ของป้าข้างบ้านซึ่งเป็นเพื่อนใน Facebook กับผู้เรียนด้วย ได้โพสต์ข้อความและรูปว่าตนไม่สบายต้องนอนพักที่โรงพยาบาล เมื่อผู้เรียนเห็นโพสต์แล้วผู้เรียนจะรู้สึกอย่างไรบ้าง

---

3. ผู้เรียนกำลังอ่านข้อความจากเพื่อนคนหนึ่ง กำลังโกรธ ผู้เรียนจะอย่างไร

---

4. การตระหนักรู้และการควบคุมอารมณ์ไม่ให้อยู่บนโลกออนไลน์เกินไป ต้องปฏิบัติอย่างไร

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 5 ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence)

1. การหลีกเลี่ยงการโพสต์ข้อความหรือแสดงความคิดเห็นที่รุนแรงเมื่อรู้สึกโกรธพัฒนาในด้านใด
  1. การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีในทุกด้าน
  2. ความสามารถในการจัดการและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นในสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกดิจิทัล
  3. การเป็นผู้นำในโลกดิจิทัล
  4. การสาธิตความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในงาน
2. การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัลสามารถช่วยให้บุคคลนั้นพัฒนาในด้านใด
  1. การเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคโนโลยี
  2. การจัดการเวลาในการทำงานอุปกรณ์ดิจิทัล
  3. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ในโลกดิจิทัล
  4. การพัฒนาทักษะการเขียนและการอ่านในสื่อดิจิทัล
3. การแสดงอารมณ์ผ่านข้อความหรืออารมณ์ทางดิจิทัลสามารถทำให้เกิดเขตแดนอารมณ์ (Emotional Boundary) ได้หรือไม่
  1. ได้ ข้อความทางดิจิทัลจะไม่สามารถแสดงอารมณ์ได้อย่างแท้จริง
  2. ไม่ได้ การแสดงอารมณ์ผ่านข้อความไม่มีผลต่อเขตแดนอารมณ์
  3. ได้ เนื่องจากการแสดงอารมณ์ผ่านข้อความอาจไม่สื่อถึงความรู้สึกอย่างเต็มที่
  4. ไม่ได้ เนื่องจากอารมณ์ทางดิจิทัลไม่ส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคล
4. ผู้เรียนกำลังใช้โซเชียลมีเดียอยู่ ได้เห็นโพสต์ของเพื่อนคนหนึ่งที่น่าจะรู้สึกเศร้าหรือท้อแท้ เพื่อนโพสต์ภาพตัวเองพร้อมข้อความว่า "วันนี้ฉันรู้สึกแย่มาก" เมื่อผู้เรียนเห็นข้อความนี้แล้วผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อข้อความของเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด
  1. แสดงความคิดเห็น เพราะ การตอบโต้แบบสุภาพและสร้างพฤติกรรมบวก
  2. แสดงความคิดเห็น เพราะ เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นในสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกดิจิทัล
  3. ไม่แสดงความคิดเห็น เพราะ การเป็นกับอารมณ์และแสดงความรู้สึก
  4. ไม่แสดงความคิดเห็น เพราะ การไม่สนใจความคิดเห็นและการวิจารณ์

5. เมื่อผู้เรียนต้องการอธิบายความรู้สึกหรือมุมมองของเรา ให้ใช้ภาษาที่ชัดเจนและตรงไปตรงมา หลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์หรือสำนวนที่ซับซ้อนจนเกินไปการแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสมในโลกดิจิทัลมีประโยชน์อย่างไร

1. ไม่มีประโยชน์ การแสดงอารมณ์ในโลกดิจิทัลไม่มีผลต่อผู้อื่น
2. ช่วยให้ผู้อื่นเข้าใจความรู้สึกและมุมมองของเรา
3. ทำให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับการแสดงอารมณ์
4. ส่งผลให้เกิดการแย้งชิงในการใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัล

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล

เรื่องที่ 6 การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication)

สาระสำคัญ

ความสามารถในการสื่อสารการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจหลักการพื้นฐานของการสื่อสารดิจิทัลได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนบอกทักษะองค์ประกอบการสื่อสารดิจิทัลได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปกป้องร่องรอยดิจิทัลได้
4. เพื่อให้ผู้เรียนบอกข้อดีและข้อเสียของการติดต่อสื่อสารออนไลน์ได้
5. เพื่อให้ผู้เรียนใช้สื่อดิจิทัลเพื่อร่วมมือกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

เนื้อหา

1. หลักการพื้นฐานของการสื่อสารดิจิทัล
2. ทักษะองค์ประกอบการสื่อสารดิจิทัล
3. ความสำคัญของการปกป้องร่องรอยดิจิทัล
4. การติดต่อสื่อสารออนไลน์
5. ความร่วมมือออนไลน์

วิธีการ/กิจกรรม

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. เรียนรู้จากเครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
3. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. เครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
2. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจสอบแบบฝึกหัด
2. แบบทดสอบก่อนเรียน
3. แบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 6 การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication)

1. การใช้เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันบนอินเทอร์เน็ตข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
  1. สื่อที่สร้างขึ้นโดยใช้เครื่องมือดิจิทัล
  2. อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร
  3. สื่อที่ถ่ายทอดข้อมูลและข่าวสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
  4. สื่อที่ใช้สำหรับการประชาสัมพันธ์เท่านั้น
2. การเขียนอีเมลหรือข้อความอย่างมีประสิทธิภาพ ฝึกฝนเขียนอีเมลหรือข้อความให้กระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย เป็นการปรับปรุงการสื่อสารดิจิทัลในข้อใด
  1. การลบข้อมูลที่ไม่จำเป็นในอุปกรณ์ดิจิทัล
  2. การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เท่านั้นในการสื่อสาร
  3. การปรับปรุงความรู้สึกและทักษะในการสื่อสารผ่านอุปกรณ์ดิจิทัล
  4. การยกเลิกการใช้งานสื่อสารดิจิทัลเนื่องจากสร้างปัญหา
3. ความเข้าใจและความรับฟังเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารดิจิทัลด้วยเหตุใด
  1. การเป็นเพื่อนสนิทของผู้รับข้อความ
  2. การทำให้ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้รับข้อความ
  3. การทำให้ความเข้าใจและการรับฟังช่วยลดความเครียดและความสับสนในการสื่อสาร
  4. การสร้างความมีเสน่ห์ในการสื่อสาร
4. ผู้เรียนถูกหลอกลวงทางออนไลน์ครั้งหนึ่ง ผู้เรียนคลิกลิงก์จากอีเมลที่น่าสงสัย และผู้เรียนถูกขอให้ป้อนข้อมูลส่วนบุคคล ผู้เรียนจะมีการเตือนหรือให้คำปรึกษากับผู้อื่นอย่างไรที่มีสถานการณ์เดียวกันกับผู้เรียน ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
  1. ให้ป้อนข้อมูลส่วนบุคคล
  2. ไม่คลิกลิงก์จากอีเมลที่น่าสงสัย
  3. ไม่ควรแสดงความคิดเห็นเลย
  4. แสดงความคิดเห็นโดยไม่สนใจความรู้สึก

5. ถ้าผู้เรียนต้องการมอบหมายงานให้ผู้อื่นอย่างเร่งด่วน โดยมีการมอบหมายงานผ่านสื่อดิจิทัล ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง

1. การสื่อสารดิจิทัลทำให้เกิดความเข้าใจที่เหมือนกันทุกครั้ง
2. การสื่อสารดิจิทัลไม่ต้องใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี
3. การสื่อสารดิจิทัลสามารถทำได้เฉพาะในสถานที่เดียวกัน
4. การสื่อสารดิจิทัลช่วยให้สามารถสื่อสารกับคนที่อยู่ห่างไกลได้ง่ายและรวดเร็ว

6. การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication)

ความสามารถในการสื่อสารการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับผู้อื่นโดยใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล ทักษะนี้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

6.1 รอยเท้าหรือร่องรอยดิจิทัล(Digital Footprint)

ข้อมูลทั้งหมดที่ทิ้งไว้ในโลกดิจิทัล เช่น ประวัติการใช้งานอินเทอร์เน็ต โพสต์บนโซเชียลมีเดีย ข้อมูลส่วนตัวในเว็บไซต์ต่างๆ รอยเท้าดิจิทัลของอาจถูกนำมาใช้เพื่อระบุตัวตน ติดตามพฤติกรรม ดังนั้นจึงควรตระหนักถึงรอยเท้าดิจิทัลของและระมัดระวังในการเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว รอยเท้าดิจิทัลสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

6.1.1 Active Digital Footprint คือ รอยเท้าดิจิทัลที่เกิดจากเจตนาของผู้ใช้งาน กล่าวคือ เป็นข้อมูลที่ตั้งใจเผยแพร่อยู่แล้ว เช่น การเขียนบล็อก การส่งอีเมล การตั้งสเตตัสบนโซเชียลมีเดีย เป็นต้น

6.1.2 Passive Digital Footprint คือ รอยเท้าดิจิทัลที่ผู้ใช้งานไม่ได้เจตนาบันทึกไว้ในโลกออนไลน์ เช่น แอดเดรสไอพี (IP Address) ทั้งต้นทางปลายทาง เมื่อใช้สมาร์ทโฟน ก็จะมีเบอร์โทรต้นทางคือกับเบอร์ปลายทาง และสถานที่ตามตำแหน่งของสถานี (Cell site) หรือ การใช้เว็บ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ คุณก็ คุณก็คือโปรแกรมเล็ก

ภาพที่ 11 การสื่อสารดิจิทัล

รอยเท้าดิจิทัลนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ ดังนี้

- ใช้ในการระบุตัวตน เช่น การเข้าสู่ระบบเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน
- ใช้ในการติดตามพฤติกรรม เช่น การโฆษณาตามพฤติกรรมของผู้ใช้
- ใช้ในการตัดสินใจ เช่น การสมัครงาน การขอสินเชื่อ

ดังนั้นจึงควรตระหนักถึงรอยเท้าดิจิทัลและระมัดระวังในการเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว โดยอาจพิจารณาแนวทางปฏิบัติต่อไปนี้ กำหนดการตั้งค่าความเป็นส่วนตัวอย่างเหมาะสมบนเว็บไซต์และ

โซเชียลมีเดียตรวจสอบข้อมูลส่วนตัวที่เผยแพร่บนโลกออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ ลบข้อมูลส่วนตัวที่ไม่จำเป็นออกอย่างสม่ำเสมอ

6.2 การติดต่อสื่อสารออนไลน์ (Online Communication)

การสื่อสารระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น อีเมล โซเชียลมีเดีย วิดีโอแชท การติดต่อสื่อสารออนไลน์ช่วยให้สามารถสื่อสารกับคนที่อยู่ห่างไกลได้อย่างรวดเร็วและสะดวก แต่ก็มีความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว ดังนั้นจึงควรใช้อย่างระมัดระวัง ช่องทางการติดต่อสื่อสารออนไลน์ ดังนี้

6.2.1 อีเมล (Email) เป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด สามารถใช้ส่งข้อความ ไฟล์แนบ และรูปภาพได้

6.2.2 โซเชียลมีเดีย (Social Media) เป็นแพลตฟอร์มที่ช่วยให้ผู้คนสามารถเชื่อมต่อกัน แบ่งปันข้อมูลข่าวสาร และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้

6.2.3 วิดีโอแชท (Video Chat) เป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารออนไลน์แบบเห็นหน้ากัน ช่วยให้สามารถพูดคุยโต้ตอบกันได้แบบเรียลไทม์

6.2.4 แชทบอท (Chatbot) เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่จำลองการสนทนาแบบมนุษย์ สามารถใช้ในการตอบคำถาม ให้บริการลูกค้า และอื่นๆ

ภาพที่ 12 การติดต่อสื่อสารออนไลน์

การสื่อสารระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น อีเมล แชท วิดีโอคอล โซเชียลมีเดีย เป็นต้น การติดต่อสื่อสารออนไลน์สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกรูปแบบ เป็นการสื่อสารแบบส่วนตัว การสื่อสารแบบกลุ่ม หรือการสื่อสารแบบสาธารณะ

ข้อดีและข้อเสียดังนี้

ข้อดี

- สามารถสื่อสารกับคนที่อยู่ห่างไกลได้อย่างรวดเร็วและสะดวก

- สามารถแชร์ข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นได้อย่างรวดเร็ว
- สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสีย

- อาจเกิดปัญหาด้านความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว
- อาจเกิดปัญหาการเข้าใจผิดได้ง่าย
- อาจเกิดปัญหาการติดสื่อออนไลน์

6.3 ความร่วมมือออนไลน์ (Online Collaboration)

การทำงานร่วมกันในยุคที่อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นพื้นฐานและช่องทางการสื่อสารภายในทีม ซึ่งการสื่อสารในทางเทคนิค จะถือเป็น “เครื่องมือความสัมพันธ์” ที่จะทำให้ “คนกับคน” สามารถแบ่งปันความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และ จินตนาการระหว่างกัน จนทำให้สังคมที่เกิดจากผู้คนมากมายมาอยู่ร่วมกัน มีพลวัตในเชิงพัฒนาทุกเรื่องร่วมกัน จนกลายเป็นสังคมมนุษย์อย่างที่เห็นและอย่างที่เป็นอย่างในปัจจุบัน

ตัวอย่าง

การทำงานร่วมกันในยุคที่อินเทอร์เน็ตโดยมีเครื่องมือสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตมากมายอย่างในปัจจุบัน ทำให้เกิดการร่วมงานกันได้ทั้งใกล้ชิดแบบเข้าออฟฟิศทำงานพร้อมกัน และแบบทางไกลหรือ Remote Collaboration ซึ่งปัจจัยความสำเร็จในวันที่การสื่อสารอันเป็นเครื่องมือความสัมพันธ์ได้เปิดกว้างให้ “คนกับคน” สามารถขับเคลื่อนเป้าหมายและความสำเร็จร่วมกัน ได้หลากหลายและยืดหยุ่นกว่าการมาเจอกันมาก แต่ความสำเร็จล้มเหลวบน “ความร่วมมือร่วมแรง” ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของคนในทีมบน Three Kinds of Collaboration หรือ บริบทความร่วมมือสามเส้า ที่คนในทีมใช้เป็นรูปแบบในการร่วมขับเคลื่อนเป้าหมาย และ ความสำเร็จเดียวกันคือ

Physical Collaboration หรือ การทำงานใกล้ชิดในสถานที่และเวลาเดียวกัน หรือ การเข้าออฟฟิศทำงานพร้อมกันแบบที่คุ้นเคยกันมานาน ซึ่งถ้าจบงานบนออนไลน์ไม่ได้เพราะอยู่ไกลกันจำเป็นต้องนัด หรือ กลับเข้าออฟฟิศมาเจอกันตัวเป็นๆ แม้จะยืดเวลาความก้าวหน้าออกไปบ้างก็ตาม

Operational Collaboration หรือ การกำหนดกลไกความร่วมมือในการทำงาน หรือ การทำ Action Plan แบบละเอียดว่าใครต้องรับผิดชอบหน้าที่อะไร ตอนไหน เมื่อไหร่ ด้วยเครื่องมือทรัพยากร และ ทักษะอะไรอย่างไร พร้อมจ่ายงาน และ ติดตามผลงานอย่างเป็นระบบ

Affinity Collaboration หรือ การสร้างและใช้สายสัมพันธ์ของคนในทีม เพื่อให้เกิดผลงานร่วมกันบน Values หรือ ค่านิยมเดียวกัน ด้วย Trust หรือ เชื่อมั่นนับถือกัน และ Interdependency หรือ พึ่งพาอาศัยกันได้

ภาพที่ 13 ความร่วมมือออนไลน์

การทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำเนินงานอยู่ในสถานที่ต่างๆ โดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและประสานงานกัน ความร่วมมือออนไลน์สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานร่วมกันในทีม การทำงานร่วมกันระหว่างองค์กร หรือการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลจากทั่วโลก

แบบฝึกหัด

เรื่องที่ 6 การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication)

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. ให้อธิบายความหมายของการสื่อสารดิจิทัล

---

2. ทักษะองค์ประกอบการสื่อสารดิจิทัลมีกี่ประเภท อะไรบ้างอธิบาย

---

3. ให้ผู้เรียนอธิบายวิธีการปกป้องร่องรอยดิจิทัล และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

---

4. การติดต่อสื่อสารออนไลน์ มีข้อดี - ข้อเสีย อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5. ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างความร่วมมือออนไลน์ในชีวิตประจำวันเข้ามามีบทบาทอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 6 การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication)

1. การใช้เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันบนอินเทอร์เน็ตข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
  1. สื่อที่สร้างขึ้นโดยใช้เครื่องมือดิจิทัล
  2. อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร
  3. สื่อที่ถ่ายทอดข้อมูลและข่าวสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
  4. สื่อที่ใช้สำหรับการประชาสัมพันธ์เท่านั้น
2. การเขียนอีเมลหรือข้อความอย่างมีประสิทธิภาพ ฝึกฝนเขียนอีเมลหรือข้อความให้กระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย เป็นการปรับปรุงการสื่อสารดิจิทัลในข้อใด
  1. การลบข้อมูลที่ไม่จำเป็นในอุปกรณ์ดิจิทัล
  2. การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เท่านั้นในการสื่อสาร
  3. การปรับปรุงความรู้สึกและทักษะในการสื่อสารผ่านอุปกรณ์ดิจิทัล
  4. การยกเลิกการใช้งานสื่อสารดิจิทัลเนื่องจากสร้างปัญหา
3. ความเข้าใจและความรับฟังเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารดิจิทัลด้วยเหตุใด
  1. การเป็นเพื่อนสนิทของผู้รับข้อความ
  2. การทำให้ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้รับข้อความ
  3. การทำให้ความเข้าใจและการรับฟังช่วยลดความเครียดและความสับสนในการสื่อสาร
  4. การสร้างความมีเสน่ห์ในการสื่อสาร
4. ผู้เรียนถูกหลอกลวงทางออนไลน์ครั้งหนึ่ง ผู้เรียนคลิกลิงก์จากอีเมลที่น่าสงสัย และผู้เรียนถูกขอให้ป้อนข้อมูลส่วนบุคคล ผู้เรียนจะมีการเตือนหรือให้คำปรึกษากับผู้อื่นอย่างไรที่มีสถานการณ์เดียวกันกับผู้เรียน ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
  1. ให้ป้อนข้อมูลส่วนบุคคล
  2. ไม่คลิกลิงก์จากอีเมลที่น่าสงสัย
  3. ไม่ควรแสดงความคิดเห็นเลย
  4. แสดงความคิดเห็นโดยไม่สนใจความรู้สึก

5. ถ้าผู้เรียนต้องการมอบหมายงานให้ผู้อื่นอย่างเร่งด่วน โดยมีการมอบหมายงานผ่านสื่อดิจิทัล ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง

1. การสื่อสารดิจิทัลทำให้เกิดความเข้าใจที่เหมือนกันทุกครั้ง
2. การสื่อสารดิจิทัลไม่ต้องใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี
3. การสื่อสารดิจิทัลสามารถทำได้เฉพาะในสถานที่เดียวกัน
4. การสื่อสารดิจิทัลช่วยให้สามารถสื่อสารกับคนที่อยู่ห่างไกลได้ง่ายและรวดเร็ว

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล

เรื่องที่ 7 การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)

สาระสำคัญ

ความสามารถในการค้นหา การประเมินผล การใช้ประโยชน์การแบ่งปัน และสร้างสรรค์ เนื้อหา รวมถึงความสามารถในการประมวลผลการคิดคำนวณอย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการรู้ดิจิทัลได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณการรู้ดิจิทัลได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เนื้อหาการรู้ดิจิทัลได้
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเชิงประมวลผลรู้ดิจิทัลได้

ระยะเวลา 0.5 ชั่วโมง

เนื้อหา

1. ความหมายและองค์ประกอบของการรู้ดิจิทัล
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณการรู้ดิจิทัล
3. การคิดสร้างสรรค์เนื้อหาดิจิทัล
4. การคิดเชิงประมวลผลรู้ดิจิทัลได้

วิธีการ/กิจกรรม

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. เรียนรู้จากเครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
3. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. เครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
2. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจสอบแบบฝึกหัด
2. แบบทดสอบก่อนเรียน
3. แบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 7 การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)

1. การสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตในที่ที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเหตุใด
  1. เพื่อป้องกันการรั่วไหลข้อมูลส่วนตัว
  2. เพื่อให้ข้อมูลเหมือนจริงเสมอ
  3. เพื่อหาข้อมูลที่สนับสนุนเหตุผลและเป็นประโยชน์
  4. เพื่อเป็นการฝึกการค้นคว้าข้อมูลเท่านั้น
2. การตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในบัญชีโซเชียลมีเดีย ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
  1. การมีข้อมูลส่วนตัวอยู่ในอุปกรณ์ดิจิทัลที่เราใช้
  2. การสร้างข้อมูลส่วนตัวและไม่ให้ผู้อื่นเข้าถึง
  3. การซื้อข้อมูลส่วนตัวจากบริษัท
  4. การใช้ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นในการประชาสัมพันธ์
3. การป้องกันการกระทำที่ไม่เหมาะสมในโลกดิจิทัล เรียกว่าอะไร
  1. ความเป็นกลาง
  2. ความฉลาดทางดิจิทัล
  3. พฤติกรรมทางดิจิทัล
  4. ความสุภาพในการใช้งานเทคโนโลยี
4. ผู้เรียนต้องมีการค้นหาข้อมูลประกอบการทำงาน นักศึกษาจะเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่น่าเชื่อถือและถูกต้องเท่านั้น ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องที่สุด
  1. การเรียนรู้เกี่ยวกับการถ่ายทอดข้อมูลและข่าวสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
  2. การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
  3. ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ดิจิทัลให้เป็นประโยชน์
  4. การเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อมูลส่วนตัวและปกป้องข้อมูลส่วนตัว

5. ผู้เรียนค้นหาบทความเรื่อง “วิธีการรักษาโรคโควิด-19” บนเว็บไซต์ การตรวจสอบข้อใดกล่าวถูกต้อง

1. ไม่จำเป็นต้องตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล
2. ใช้แหล่งข้อมูลที่มีคำบรรยายสวยงาม
3. ตรวจสอบแหล่งข้อมูลโดยตรวจเช็คความน่าเชื่อถือของผู้เขียนและแหล่งข้อมูล
4. ใช้แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์ที่มีสินค้าหรือบริการขาย

7. การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)

ความสามารถในการค้นหา การประเมินผล การใช้ประโยชน์การแบ่งปัน และสร้างสรรค์ เนื้อหา รวมถึงความสามารถในการประมวลผลการคิดคำนวณอย่างเป็นระบบ แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ทักษะนี้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

7.1 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

เป็นทักษะที่สำคัญในการใช้ชีวิตในโลกปัจจุบัน เนื่องจากโลกเต็มไปด้วยข้อมูลและข่าวสารมากมาย ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ซึ่งอาจทำให้ผู้คนเกิดความสับสนและตัดสินใจผิดพลาดได้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้ผู้คนสามารถแยกแยะข้อมูลและข่าวสารได้อย่างถูกต้อง นำไปสู่การตัดสินใจและตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะที่ครอบคลุมทักษะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การคิดแก้ปัญหา การวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการวิจารณ์ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ผู้คนสามารถคิดอย่างมีเหตุผล แยกแยะข้อมูลและข่าวสารได้อย่างถูกต้อง นำไปสู่การตัดสินใจและตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม ในบริบทของโลกออนไลน์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากโลกออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลและข่าวสารที่มากมายและหลากหลาย ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลและข่าวสารได้จากทุกที่ทุกเวลา การคิดอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้ผู้คนสามารถแยกแยะข้อมูลและข่าวสารที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือจากข้อมูลและข่าวสารที่ผิดหรือหลอกลวงได้

ตัวอย่างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สามารถใช้ในโลกลงออนไลน์ ดังนี้

- ความสามารถในการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล
- ความสามารถในการระบุอคติและข้อผิดพลาดในข้อมูล
- ความสามารถในการประเมินความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล
- ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น
- ความสามารถในการพิจารณาความเชื่อมโยงของข้อมูล
- ความสามารถในการมองปัญหาจากมุมมองที่หลากหลาย
- ความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

ภาพที่ 14 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ โดยพิจารณาข้อมูลอย่างถี่ถ้วนและรอบด้าน เพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้องและเหมาะสม การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตและการทำงานในยุคปัจจุบัน

7.2 การคิดสร้างสรรค์เนื้อหา (Content Creation)

เป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์และเครื่องมือดิจิทัล เพื่อสร้างเนื้อหาที่มีประโยชน์ มีคุณภาพ และมีจริยธรรม การคิดสร้างสรรค์เนื้อหาเป็นทักษะที่สำคัญในยุคปัจจุบัน เนื่องจากโลกเต็มไปด้วยข้อมูลและข่าวสารมากมาย ผู้คนจึงต้องการเนื้อหาที่สร้างสรรค์และน่าสนใจที่สามารถดึงดูดความสนใจและมีส่วนร่วมได้ การคิดสร้างสรรค์เนื้อหาช่วยให้ผู้คนสามารถนำเสนอความคิดและข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าสนใจ ทักษะการคิดสร้างสรรค์เนื้อหาสามารถพัฒนาได้ โดยการฝึกฝนทักษะต่างๆ ดังนี้

- ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการคิดนอกกรอบ มองเห็นมุมมองใหม่ และสร้างสิ่งใหม่ๆ
- ทักษะการใช้เครื่องมือดิจิทัล ความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ทักษะการสื่อสาร ความสามารถในการถ่ายทอดความคิดและข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ทักษะการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลและข่าวสารเพื่อหาประเด็นสำคัญและเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน

- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถในการประเมินข้อมูลและข่าวสารอย่างรอบคอบ

ทักษะการคิดสร้างสรรค์เนื้อหา ความสามารถในการคิดไอเดียใหม่ๆ การใช้ภาษาที่ชัดเจนและกระชับ การออกแบบรูปภาพและกราฟิกที่น่าสนใจ การใช้เสียงและดนตรีประกอบเนื้อหา การใช้วิดีโอและภาพเคลื่อนไหวเพื่อสร้างเนื้อหา

7.3 การคิดเชิงประมวลผล (Computational Thinking)

เป็นการใช้แนวคิดของวิทยาการคอมพิวเตอร์ เพื่อแก้ไขปัญหา ออกแบบระบบ หรือสร้างผลงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับเทคโนโลยี การคิดเชิงประมวลผลเป็นกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยใช้ขั้นตอนที่เป็นลำดับขั้นตอน เช่น การระบุปัญหา การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การทดสอบ และการประเมินผล ทักษะการคิดเชิงประมวลผลสามารถพัฒนาได้ โดยการฝึกฝนทักษะต่างๆ ดังนี้

- การระบุปัญหา ความสามารถในการระบุปัญหาหรือประเด็นที่ควรได้รับการแก้ไข
- การรวบรวมข้อมูล ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ

- การวิเคราะห์ข้อมูล ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อหาความสัมพันธ์และแนวโน้ม

- การสังเคราะห์ข้อมูล ความสามารถในการสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างใหม่จากข้อมูลที่มีอยู่

- การออกแบบอัลกอริทึม ความสามารถในการออกแบบชุดคำสั่งที่ชัดเจนและกะทัดรัดเพื่อแก้ปัญหา

- การทดสอบและการประเมินผล ความสามารถในการทดสอบและประเมินผลโซลูชันเพื่อตรวจสอบ

ทักษะการคิดเชิงประมวลผล ความสามารถในการระบุปัญหาและกำหนดเป้าหมาย การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ข้อมูล การคิดเชิงนามธรรมและสร้างรูปแบบ การคิดอย่างมีลำดับขั้นตอนและออกแบบอัลกอริทึม การทดสอบและประเมินผลโซลูชัน

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล
เรื่องที่ 7 การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. ให้อธิบายความหมายและองค์ประกอบของการรู้ดิจิทัล

---

2. ให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลประกอบการทำงาน เลือกใช้สื่อดิจิทัลที่น่าเชื่อถือและถูกต้องเท่านั้น
คือใช้สื่อดิจิทัลใด ต้องคำนึงถึงอะไรบ้าง เพราะเหตุใด

---

3. การคิดสร้างสรรค์เนื้อหาช่วยให้ผู้คนสามารถนำเสนอความคิดและข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร

---

4. การคิดเชิงประจักษ์เป็นกระบวนการแก้ปัญหอย่างเป็นระบบโดยใช้ขั้นตอนที่เป็นลำดับขั้นตอนอะไรบ้าง

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 7 การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)

1. การสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตในที่ที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเหตุใด
  1. เพื่อป้องกันการรั่วไหลข้อมูลส่วนตัว
  2. เพื่อให้ข้อมูลเหมือนจริงเสมอ
  3. เพื่อหาข้อมูลที่สนับสนุนเหตุผลและเป็นประโยชน์
  4. เพื่อเป็นการฝึกการค้นคว้าข้อมูลเท่านั้น
2. การตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในบัญชีโซเชียลมีเดีย ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
  1. การมีข้อมูลส่วนตัวอยู่ในอุปกรณ์ดิจิทัลที่เราใช้
  2. การสร้างข้อมูลส่วนตัวและไม่ให้ผู้อื่นเข้าถึง
  3. การซื้อข้อมูลส่วนตัวจากบริษัท
  4. การใช้ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นในการประชาสัมพันธ์
3. การป้องกันการกระทำที่ไม่เหมาะสมในโลกดิจิทัล เรียกว่าอะไร
  1. ความเป็นกลาง
  2. ความฉลาดทางดิจิทัล
  3. พฤติกรรมทางดิจิทัล
  4. ความสุภาพในการใช้งานเทคโนโลยี
4. ผู้เรียนต้องมีการค้นหาข้อมูลประกอบการทำงาน นักศึกษาจะเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่น่าเชื่อถือและถูกต้องเท่านั้น ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องที่สุด
  1. การเรียนรู้เกี่ยวกับการถ่ายทอดข้อมูลและข่าวสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
  2. การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
  3. ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ดิจิทัลให้เป็นประโยชน์
  4. การเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อมูลส่วนตัวและปกป้องข้อมูลส่วนตัว

5. ผู้เรียนค้นหาบทความเรื่อง “วิธีการรักษาโรคโควิด-19” บนเว็บไซต์ การตรวจสอบข้อใดกล่าวถูกต้อง

1. ไม่จำเป็นต้องตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล
2. ใช้แหล่งข้อมูลที่มีคำบรรยายสวยงาม
3. ตรวจสอบแหล่งข้อมูลโดยตรวจเช็คความน่าเชื่อถือของผู้เขียนและแหล่งข้อมูล
4. ใช้แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์ที่มีสินค้าหรือบริการขาย

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล

เรื่องที่ 8 สิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights)

สาระสำคัญ

ความสามารถในการเข้าใจและรักษาสิทธิส่วนบุคคลของตนเอง สิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย รวมถึงสิทธิในความเป็นส่วนตัว ทรัพย์สินทางปัญญา เสรีภาพในการพูด การแสดงความคิดเห็น สิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนควรมี สิทธิส่วนบุคคลคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเรา จากการนำไปใช้ในทางมิชอบ เช่น การละเมิดความเป็นส่วนตัว การลักลอบใช้ข้อมูลส่วนบุคคล การเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาต การป้องกันตนเอง จากการที่แสดงถึงความเกลียดชัง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจสิทธิทางดิจิทัล
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเสรีภาพในการพูด
3. เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการปกป้องความเป็นส่วนตัวของตนเองในยุคดิจิทัล

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

เนื้อหา

1. สิทธิทางดิจิทัล
2. เสรีภาพในการพูด
3. สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา
4. ความเป็นส่วนตัว

วิธีการ/กิจกรรม

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. เรียนรู้จากเครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
3. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. เครื่องมืออบรมผ่านระบบออนไลน์
2. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจสอบแบบฝึกหัด
2. แบบทดสอบก่อนเรียน
3. แบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 8 สิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights)

1. การปกป้องและตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บุคคลควรทำเพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลส่วนตัวของตนได้รับการใช้และปกป้องตามต้องการและความเหมาะสมของตนเองคือข้อใด

1. สิทธิในการเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวได้เสมอ
2. สิทธิในการลบข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น
3. สิทธิในการตัดสินใจว่าข้อมูลส่วนตัวจะถูกเก็บรักษาหรือเผยแพร่อย่างไร

2. การละเมิดสิทธิทางดิจิทัลสามารถเกิดขึ้นได้อย่างไร

1. การโพสต์ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นในโลกออนไลน์
2. การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตโดยไม่ได้รับอนุญาต
3. การแชร์ข้อมูลส่วนตัวโดยไม่ได้รับความยินยอม
4. การอัปโหลดไฟล์ส่วนตัวของเพื่อน

3. การสร้างรหัสผ่านที่แข็งแกร่งเป็นสิทธิทางดิจิทัลที่สำคัญ เพราะอะไร

1. เพื่อให้ผู้อื่นไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวได้
2. เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัล
3. เพื่อให้ง่ายต่อการแชร์ข้อมูลกับผู้อื่น
4. เพื่อให้เราจดจำรหัสผ่านได้ง่าย

4. ข้อใดเป็นการกำหนดความเป็นส่วนตัวในโซเชียลมีเดีย

1. ใช้รหัสผ่านที่มีความปลอดภัย
2. ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในบัญชีโซเชียลมีเดีย
3. รักษาข้อมูลส่วนตัวบนอุปกรณ์ส่วนตัว
4. ป้องกันการค้นหาข้อมูลส่วนตัว

5. เครื่องคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือที่มีการรักษาข้อมูลที่เข้ารหัสและรหัสผ่านที่ปลอดภัยในข้อใด

1. ใช้รหัสผ่านที่มีความปลอดภัย
2. ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในบัญชีโซเชียลมีเดีย
3. รักษาข้อมูลส่วนตัวบนอุปกรณ์ส่วนตัว
4. ป้องกันการค้นหาข้อมูลส่วนตัว

8. สิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights)

ความสามารถในการเข้าใจและรักษาสิทธิส่วนบุคคลของตนเอง สิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย รวมถึงสิทธิในความเป็นส่วนตัว ทรัพย์สินทางปัญญา เสรีภาพในการพูด การแสดงความคิดเห็น

ภาพที่ 15 การรักษาสิทธิส่วนบุคคลของตนเอง

สิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนควรมี สิทธิส่วนบุคคลคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเราจากการนำไปใช้ในทางมิชอบ เช่น การละเมิดความเป็นส่วนตัว การลักลอบใช้ข้อมูลส่วนบุคคล การเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาต การป้องกันตนเอง จากการที่แสดงถึงความเกลียดชัง แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

8.1 เสรีภาพในการพูด (Freedom of Speech)

สิทธิของบุคคลในการแสดงออกอย่างเสรี โดยไม่ถูกจำกัดจากอำนาจใดๆ สิทธิเสรีภาพในการพูดเป็นสิทธิพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยที่มีความสำคัญต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่รับรองไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศและรัฐธรรมนูญของหลายประเทศ เสรีภาพในการพูดครอบคลุมสิทธิในการแสดงออกอย่างเสรีในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน การวาดภาพ การร้องเพลง การแสดง การชุมนุม การรวมตัว และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สิทธิเสรีภาพในการพูดเป็นสิ่งสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตย เพราะช่วยให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและสังคมได้อย่างเสรี ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นที่หลากหลาย นำไปสู่การแก้ไขปัญหาในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน เสรีภาพในการพูดมีความสำคัญต่อสังคมและเศรษฐกิจหลายประการ ทักษะนี้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

- ส่งเสริมประชาธิปไตย เสรีภาพในการพูดช่วยให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและสังคมได้อย่างเสรี ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นที่หลากหลาย นำไปสู่การแก้ไขปัญหาในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน
- ส่งเสริมนวัตกรรม เสรีภาพในการพูดช่วยให้ผู้คนสามารถแสดงความคิดเห็นและความคิดสร้างสรรค์ของตนได้อย่างเสรี ซึ่งอาจนำไปสู่นวัตกรรมใหม่ๆ ในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ
- ส่งเสริมวัฒนธรรม เสรีภาพในการพูดช่วยให้ผู้คนสามารถแสดงออกถึงวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของตนได้อย่างเสรี ซึ่งอาจนำไปสู่การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกัน และส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- ส่งเสริมเศรษฐกิจ เสรีภาพในการพูดช่วยให้ผู้คนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นเกี่ยวกับธุรกิจและเศรษฐกิจได้อย่างเสรี ซึ่งอาจนำไปสู่การขยายตัวของเศรษฐกิจและการสร้างงาน

8.2 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Rights)

สิทธิของบุคคลในการเป็นเจ้าของผลงานทางปัญญา เช่น สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ และเครื่องหมายการค้า สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญามีความสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมและส่งเสริมเศรษฐกิจ

ภาพที่ 16 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

สิทธิตามกฎหมายที่คุ้มครองผลงานทางปัญญาสร้างสรรค์ เช่น ผลงานวรรณกรรม ศิลปกรรม ดนตรี ภาพยนตร์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ สิ่งประดิษฐ์ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญามีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองผู้สร้างสรรค์ผลงานทางปัญญา เพื่อให้ผู้สร้างสรรค์สามารถใช้

ประโยชน์จากผลงานของตนเองได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้สร้างสรรค์ทำงานสร้างสรรค์ต่อไป

สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาช่วยให้เจ้าของผลงานทางปัญญาสามารถได้รับประโยชน์จากการลงทุนของตนในการพัฒนาผลงานทางปัญญาเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น สิทธิบัตรช่วยให้เจ้าของสิทธิบัตรสามารถผูกขาดการผลิตสินค้าหรือบริการที่ใช้เทคโนโลยีที่พวกเขาคิดค้น ลิขสิทธิ์ช่วยให้เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถได้รับค่าลิขสิทธิ์จากการเผยแพร่ผลงานของตน เช่น หนังสือ ภาพยนตร์ เพลง และซอฟต์แวร์ เครื่องหมายการค้าช่วยให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถคุ้มครองสินค้าหรือบริการของตนจากการลอกเลียนแบบ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญามีความสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมและส่งเสริมเศรษฐกิจ ดังนี้

- ส่งเสริมการลงทุนในนวัตกรรม สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาช่วยให้เจ้าของผลงานทางปัญญาสามารถได้รับประโยชน์จากการลงทุนของตนในการพัฒนาผลงานทางปัญญาเหล่านั้น ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและพัฒนาวัตกรรมใหม่ๆ
- คุ้มครองการลงทุนในนวัตกรรม สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาช่วยให้เจ้าของผลงานทางปัญญาสามารถคุ้มครองการลงทุนของตนจากการลอกเลียนแบบ ซึ่งจะส่งเสริมให้เจ้าของผลงานทางปัญญาสามารถลงทุนในนวัตกรรมใหม่ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริมการแข่งขัน สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาช่วยให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรมในภาคธุรกิจ เนื่องจากเจ้าของผลงานทางปัญญาไม่สามารถผูกขาดตลาดได้ทั้งหมด
- ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาช่วยให้เจ้าของผลงานทางปัญญาสามารถคุ้มครองการลงทุนของตนในตลาดต่างประเทศได้ ซึ่งจะส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

8.3 ความเป็นส่วนตัว (Privacy)

สิทธิของบุคคลในการเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง สิทธิความเป็นส่วนตัวมีความสำคัญต่อการรักษาความปลอดภัยและปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้ในทางที่ผิด สิทธิของบุคคลในการเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง สิทธิความเป็นส่วนตัวมีความสำคัญต่อการรักษาความปลอดภัยและปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้ในทางที่ผิด

ข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เช่น ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล วันเดือนปีเกิด หมายเลขบัตรเครดิต ประวัติการค้นหา ข้อมูลทางการเงิน ข้อมูลสุขภาพ เป็นต้น สิทธิความเป็นส่วนตัวมีความสำคัญต่อบุคคล ดังนี้

- ปกป้องความเป็นส่วนตัว สิทธิความเป็นส่วนตัวช่วยให้บุคคลสามารถปกป้องความเป็นส่วนตัวของตนจากการใช้ในทางที่ผิด เช่น การถูกติดตาม การถูกสอดแนม การถูกหลอกลวง เป็นต้น
- คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สิทธิความเป็นส่วนตัวช่วยให้บุคคลสามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของตน เช่น สิทธิในการเสรีภาพในการแสดงออก สิทธิในความเป็นส่วนตัวทางเพศ สิทธิในความเป็นส่วนตัวทางสุขภาพ เป็นต้น

- ส่งเสริมความเท่าเทียม สิทธิความเป็นส่วนตัวช่วยให้บุคคลได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา เพศ รสนิยมทางเพศ หรือการนับถือศาสนา เป็นต้น

ตัวอย่าง

ในยุคดิจิทัลที่ทุกอย่างสามารถหาได้จากอินเทอร์เน็ต การฟังเพลง ชมภาพยนตร์ เล่นเกม หนังสือนิยาย อ่าน ชมภาพศิลปะ ฯลฯ ทุกอย่างเป็นเรื่องที่ย่างมาก ๆ แต่หากมองกลับด้านไปอีกแง่มุมหนึ่ง นั่นก็ทำให้ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์เกิดขึ้นได้ง่ายด้วยเช่นกัน เป็นปัญหาปวดหัวของเหล่า Creator ผู้สร้างสรรค์ผลงานออกมา ลงทุนทำแทบตาย แต่ไม่ได้เงินสักบาท เพราะถูกโจรนำมาปล่อยให้ดาวน์โหลดฟรีบนอินเทอร์เน็ต เพียงคลิกเมาส์แค่ไม่กี่ครั้ง สามารถค้นหาเพื่อดาวน์โหลดเนื้อหาละเมิดลิขสิทธิ์จากอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดาย

แบบฝึกหัด

เรื่องที่ 8 สิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights)

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. จงอธิบายความหมายและองค์ประกอบของสิทธิทางดิจิทัล

---

2. จงอธิบายความหมายและขอบเขตของเสรีภาพในการพูดในยุคดิจิทัล

---

3. ทรัพย์สินทางปัญญามีบทบาทอย่างไรต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

---

4. ถ้าผู้เรียนขายสินค้าหรือบริการออนไลน์ ซึ่งมีรูปภาพพร้อมข้อความเพื่อนำเสนอการขาย แต่คนอื่นนำรูปไปใช้ ผู้เรียนจะอย่างไร เพราะเหตุใด

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง ความฉลาดทางดิจิทัล 8 ด้าน

ด้านที่ 8 สิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights)

1. การปกป้องและตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บุคคลควรทำเพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลส่วนตัวของตนได้รับการใช้และปกป้องตามต้องการและความเหมาะสมของตนเองคือข้อใด
  1. สิทธิในการเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวได้เสมอ
  2. สิทธิในการลบข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น
  3. สิทธิในการตัดสินใจว่าข้อมูลส่วนตัวจะถูกเก็บรักษาหรือเผยแพร่อย่างไร
2. การละเมิดสิทธิทางดิจิทัลสามารถเกิดขึ้นได้อย่างไร
  1. การโพสต์ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นในโลกออนไลน์
  2. การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตโดยไม่ได้รับอนุญาต
  3. การแชร์ข้อมูลส่วนตัวโดยไม่ได้รับความยินยอม
  4. การอัปโหลดไฟล์ส่วนตัวของเพื่อน
3. การสร้างรหัสผ่านที่แข็งแกร่งเป็นสิทธิทางดิจิทัลที่สำคัญ เพราะอะไร
  1. เพื่อให้ผู้อื่นไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวได้
  2. เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัล
  3. เพื่อให้ง่ายต่อการแชร์ข้อมูลกับผู้อื่น
  4. เพื่อให้เราจดจำรหัสผ่านได้ง่าย
4. ข้อใดเป็นการกำหนดความเป็นส่วนตัวในโซเชียลมีเดีย
  1. ใช้รหัสผ่านที่มีความปลอดภัย
  2. ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในบัญชีโซเชียลมีเดีย
  3. รักษาข้อมูลส่วนตัวบนอุปกรณ์ส่วนตัว
  4. ป้องกันการค้นหาข้อมูลส่วนตัว

5. เครื่องคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือที่มีการรักษาข้อมูลที่เข้ารหัสและรหัสผ่านที่ปลอดภัยในข้อใด

1. ใช้รหัสผ่านที่มีความปลอดภัย
2. ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในบัญชีโซเชียลมีเดีย
3. รักษาข้อมูลส่วนตัวบนอุปกรณ์ส่วนตัว
4. ป้องกันการค้นหาข้อมูลส่วนตัว